

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 13. 9. 2019

Število objav: 35

Internet: 15

Tisk: 20

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 1

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 6

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 1

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 28

Internet	Naslov	Širitve Celovške proti Gorenjski še lep čas ne bo		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Delo.si; 454.365, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 11	Avtor	Aleš Stregar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...pomen, tudi če razprava o dediščini še ni zaključena, odškodnina pa je deponirana, je Dars v novem postopku vlogo za gradbeno dovoljenje po novelirani gradbeni zakonodaji dopolnil s potrdilom sodišča, da postopek dedovanja še ni zaključen. Na sodišče je Dars prek državnega odvetništva poslal tudi predlog za deponiranje odškodnine,...			

Internet	Naslov	Eno leto vlade: Šarec in pet prijateljev za vladanje		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Vecer.com; 327.473, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	Matija Stepišnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...najbolj izpostavljen Aleksander Mervar (Eles), ki je bližje SD. Pretirano impulzivnost, loputanje z vrati, Bratuškovi očitajo mnogi, tako v energetiki kot gradbeništvu . Stranka je v celoti in povsem odvisna od nje. Zgodba s prav tako izjemno stopnjo vnetljivosti je drugi tir, kjer podjetje 2TDK vodi Dušan Zorko, tudi...			

Internet	Naslov	52. MOS: v Celju na ogled trendi prenavljanja in gradnje		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 260.950, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 25	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v gradbeništvu , najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje,...			

Internet	Naslov	Tudi razpis za Glinščico roma k revizijski komisiji		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 260.950, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 28	Avtor	Dušan Divjak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...izveden, pomeni, da neka gradnja še traja. Obračunske zahteve so podane v popisih del in pravih standardnih opisov del/norm. Pravilo obračuna del v gradbeništvu zahteva, da se evidenca izvedenega obsega kot dokazna dokumentacija prikazuje in beleži v obračunski gradbeni knjigi izmer. Celotno knjigo pa vsebinsko...			

Tisk	Naslov	Trendi prenavljanja in gradnje na ogled v Celju		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Dnevnik - Moj dom; 176.000, Slovenija	Stran: 21	Površina: 684 cm ²
	Rubrika, Datum	Priloga Moj dom; 11. 9. 2019		
Stran v zbirki: 30	Avtor	M. O.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v gradbeništvu , najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje,...			

Tisk	Naslov	Ali imajo betonski sploh še kakšno prednost?		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Dnevnik - Moj dom; 176.000, Slovenija	Stran: 51	Površina: 181 cm ²
	Rubrika, Datum	Priloga Moj dom; 11. 9. 2019		
Stran v zbirki: 31	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...gradbeni material spremlja že zelo dolgo. Razvoj novih tehnologij in materialov danes posega v vse segmente našega življenja, od avtomobilske industrije do gradbeništva . Tudi materialov za čistilne naprave in rezervoarje za deževnico razvoj ni zaobšel. Še vedno so na našem trgu v ponudbi tudi betonski rezervoarji, ki so...			

Tisk	Naslov	Širitve Celovške proti Gorenjski še lep čas ne bo		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Delo; 153.990, Slovenija	Stran: 11	Površina: 719 cm ²
	Rubrika, Datum	Ljubljana; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 33	Avtor	Aleš Stergar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...pomen, tudi če razprava o dediščini še ni zaključena, odškodnina pa je deponirana, je Dars v novem postopku vlogo za gradbeno dovoljenje po novelirani gradbeni zakonodaji dopolnil s potrdilom sodišča, da postopek dedovanja še ni zaključen. Na sodišče je Dars prek državnega odvetništva poslal tudi predlog za deponiranje odškodnine,...			

Tisk	Naslov	"Krožno gospodarstvo ni nujno zlo, ampak priložnost"		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Novi tednik Celje; 146.000, Slovenija	Stran: 2	Površina: 857 cm ²
	Rubrika, Datum	Aktualno; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 36	Avtor	Lea Komerički Kotnik		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...gospodarskimi družbami obstaja precej stičnih točk, pri čemer je izpostavil tri. Prva se nanaša na krožno gospodarstvo, druga na okoljsko agencijo in tretja na gradbeno zakonodajo . Glede krožnega gospodarstva je dejal, da ga je vlada pred štirimi leti izpostavila kot svojo prednostno nalogo, medtem ko je prehod na zeleno, krožno...			

Tisk	Naslov	Ignoranti!		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Novi tednik Celje; 146.000, Slovenija	Stran: 13	Površina: 142 cm ²
	Rubrika, Datum	Mali oglasi; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 37	Avtor	Simona Šolinič		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...OB ROBU Ignoranti! Kako je možno, da investitorji še vedno lahko gradijo javne stavbe, ki niso dostopne invalidom, če Gradbeni zakon predpisuje drugače? Še huje: kako je mogoče, da tega nihče ne nadzoruje tako, kot bi moral? Kako je možno, da tlakujejo mesta ali postavljajo cvetlična...			

Tisk	Naslov	Ali kdo sploh upošteva predpise?		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Novi tednik Celje; 146.000, Slovenija	Stran: 13	Površina: 283 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 38	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Ali kdo sploh upošteva predpise? Največ ovir je pri urejenosti dostopa do javnih stavb in ustanov. Čeprav Gradbeni zakon predpisuje, da mora že projektiranje stavb slediti potrebam ranljivih skupin, se to ne dogaja vedno. Kot pravijo na Urbanističnem inštitutu RS, je pri...			

Internet	Naslov	Stanje v Sloveniji ni tako idealno, kot to prikazuje Šarčeva vlada! Pri imenovanju Lenarčiča Slovenija izpadla kot neka rezervna liga!		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Nova24tv.si; 130.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 42	Avtor	Hana Murn		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...pokojnine. Vsi bi lahko imeli dovolj," je prepričan. Podobnik je ob tem izpostavil problematiko zakona o javnih naročilih , ki tangira velika naročila pri gradbeništvo naprimer. Spomnil je na primer mostu čez Glinščico in drugo cev karavanškega predora. Leta 2004 je prišlo do enakih navidez majhnih sprememb, ki so imele...			

Internet	Naslov	Še eno obilno leto za gradbince, ampak		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 44	Avtor	Bojana Humar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...KOMENTAR Še eno obilno leto za gradbince, ampak Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: gradbeništvo dodaj Čas branja: 1 min SHRANI 0 12.09.2019 12:00 avtor BOJANA HUMAR Več iz teme: gradbeništvo > Gradbeništvo si je med zadnjimi opomoglo od krize in šele v zadnjih dveh letih dobilo pravi zagon. Od lani je med...			

Internet	Naslov	TOP gradbena podjetja: Še leto dni velikih rasti, a optimizem plahni		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 49	Avtor	Jure Ugovšek		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...TOP gradbena podjetja: Še leto dni velikih rasti, a optimizem plahni Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: gradbeništvo dodaj napovedi dodaj Riko dodaj Janez Škrabec dodaj Kolektor dodaj Čas branja: 4 min SHRANI 0 12.09.2019 13:00 Slovenski gradbinci imajo za seboj...			

Internet	Naslov	TOP gradbena podjetja: Gradbinci s skokom prihodkov, dobiček pa je »zabetoniran«		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 62	Avtor	Jure Ugovšek		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...TOP gradbena podjetja: Gradbinci s skokom prihodkov, dobiček pa je »zabetoniran« Gradbeništvo je panoga, ki se je ob vnovičnem razcvetu slovenskega gospodarstva prebudila med zadnjimi. Je pa bila lani – in je po nekaterih podatkih tudi letos – med...			

Tisk	Naslov	Nižja rast že letos in v 2020		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Večer; 107.900, Slovenija	Stran: 5	Površina: 563 cm ²
	Rubrika, Datum	V žarišču; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 64	Avtor	S. K. L. , Srečko Klapš, T. R.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...vpliv zalog, a da še ne moremo govoriti o ohlajanju gospodarstva, saj je rast še naprej solidna in nad povprečjem EU. Pomembna bosta domača potrošnja in gradbeništvo V Umarju, upoštevajoč trenutne napovedi gospodarske rasti v trgovinskih partnericah, ocenjujejo, da bo rast bruto domačega proizvoda (BDP) prihodnje leto...			

Tisk	Naslov	Tudi razpis za Glinščico roma k revizijski komisiji		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 15	Površina: 376 cm ²
	Rubrika, Datum	Mnenja; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 66	Avtor	Dušan Divjak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...izveden, pomeni, da neka gradnja še traja. Obračunske zahteve so podane v popisih del in pravilih standardnih opisov del/norm. Pravilo obračuna del v gradbeništvu zahteva, da se evidenca izvedenega obsega kot dokazna dokumentacija prikazuje in beleži v obračunski gradbeni knjigi izmer. Celotno knjigo pa vsebinsko...			

Internet	Naslov	52. MOS: v Celju na ogled trendi prenavljanja in gradnje		
Zaporedna št. 17	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 71	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v gradbeništvu , najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje,...			

Tisk	Naslov	Bernard Nežmah: Medvedja usluga v supergah		
Zaporedna št. 18	Medij; Doseg	Mladina; 56.000, Slovenija	Stran: 16	Površina: 410 cm ²
	Rubrika, Datum	Pamflet; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 72	Avtor	Bernard Nežmah		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...postaja dislocirana provinca Moskve. Sicer pa novinarji niso stopili do župana Jankoviča, da ga povprašajo, kaj pomeni denimo sodelovanje na področju gradbeništvu ? Bo namesto javnih razpisov za gradbene podvige na ljubljanskih ulicah odslej zadeva tekla po sporazumu med mestno občino in moskovskimi gradbenimi podjetji?...			

Tisk	Naslov	Kako je ptujski gradbinec postal še enkrat večji		
Zaporedna št. 19	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 26	Površina: 546 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 74	Avtor	Vanja Tekavec		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...vodja projektov,« razlaga Kovačec. V novoustanovljenem podjetju je Bernhard skrbel za kontakte in operativno izvedbo poslov, Kovačec, po izobrazbi inženir gradbeništvu , pa za pridobivanje novih poslov in stike z vlagatelji. Od manjših poslov za znane naročnike... Gradbeno podjetje Drava je inženirska družba. »Smo manjše...			

Tisk	Naslov	Kdo je zlato jamo našel v Belgiji		
Zaporedna št. 20	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 24	Površina: 525 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 76	Avtor	Jernej Suhadolnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Kdo je zlato jamo našel v Belgiji Velenjsko družinsko podjetje Bapa, ki daje delo 300 ljudem, je lani ustvarilo 11,5 milijona evrov prihodkov, večinoma v Belgiji. Tam cenijo podizvajalce in spoštujejo plačilno disciplino, pravi direktor Admir Hodžič. III Gorazd Suhadolnik Bajro Hodžič je kot			

Tisk	Naslov	Do konca leta desetina več zaposlenih		
Zaporedna št. 21	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 18	Površina: 619 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 78	Avtor	Jure Ugovšek, Vasilij Krivec		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...desetina več zaposlenih Največjo rast števila zaposlenih do konca leta napovedujejo prav delodajalci iz gradbeništva - kar 9,3-odstotno. V podjetjih se bojijo predvsem pomanjkanja inženirjev, saj se za študij gradbeništva odloča vse manj mladih. Vasilij Krivec, Jure Ugovšek Slovenska gradbena podjetja so po podatkih statističnega...			

Tisk	Naslov	Top gradbena podjetja		
Zaporedna št. 22	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 10	Površina: 2.228 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 83	Avtor	Jure Ugovšek		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...pa optimizem j v panogi pojenja. podjetij na lestvici je lani povečalo dobiček, medtem ko jih je prihodke povečalo 45 od 50. skokom dobiček omran« Gradbeništvo je panoga, ki se je ob vnovičnem razcvetu slovenskega gospodarstva prebudila med zadnjimi. Je pa bila lani - in je po nekaterih podatkih tudi letos - med...			

Tisk	Naslov	Še leto dni velikih rasti, a optimizem plahni		
Zaporedna št. 23	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 16	Površina: 562 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 85	Avtor	Jure Ugovšek, Vasilij Krivec		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...letu 'H' 2010. Še vedno sicer dosega le 53 odstotkov povprečja v rekordnem letu 2008. a je hkra ti devet odsloko\: večja kot v dragem četrtletju lani. Gradbeništvo pomeni tudi v se večji delež v BDP. V prvem letošnjem četrtletju je na letni ravni prispeva lo skoraj 15 odstotkov več, v drugem pa 7.6 odstotka, kar je...			

Tisk	Naslov	Še eno obilno leto za gradbince, ampak ...		
Zaporedna št. 24	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 3	Površina: 135 cm ²
	Rubrika, Datum	Uvodnik; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 86	Avtor	Bojana Humar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...PISMO UREDNICE Še eno obilno leto za gradbince, ampak... lil Bojana Humar, odgovorna urednica Gradbeništvo si je med zadnjimi opo moglo od krize in šele v zadnjih dveh letih dobilo pravi zagon. Od lani je med bolj zaslužnimi za rast slovenskega BI)P. Gradbena...			

Tisk	Naslov	Gradbinci iz Rogaške, ki pobiraj o projekte od Kopra do Hrvaške		
Zaporedna št. 25	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 20	Površina: 1.461 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 90	Avtor	Nataša Koražija		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Gradbinci iz Rogaške, ki pobirajo projekte od Kopra do Hrvaške Ivan in Rok Cajzek, GIC Gradnje: Zanimajo nas le gradbeništvo in z njim tesno povezane dejavnosti. Nataša Koražija D ni/, ha GIC Gradnje iz Rogaške Slaline je poleti na Brniku /a Fraportl začela gradi ti nov potniški...			

Tisk	Naslov	Delodajalci optimistično v zadnje četrletje		
Zaporedna št. 26	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 4	Površina: 150 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 91	Avtor	L. D.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...620 podjetij. Krepitev zaposlovanja je napovedalo 29 odstotkov vprašanih delodajalcev v predelovalnih dejavno slih in 25 odstotkov vprašanih podjetij v gradbeništvu . Najslabše napovedi so v kmetijstvu in rudarstvu, kjer nove zapo slilvc napoveduje 17 odstotkov v prašanih delodajalcev. L. D. delodajalcev namerava v...			

Tisk	Naslov	Z digitalizacijo bo gradbeništvo bolj učinkovito m privlačno za mlade kadre		
Zaporedna št. 27	Medij; Doseg	Manager; 18.000, Slovenija	Stran: 8	Površina: 759 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 93	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...intervju: Kontrolor Metod Gaber o tem, kako se v Kolektor Gradbeništvo soočajo z izzivi digitalizacije Z digitalizacijo bo gradbeništvo bolj učinkovito in privlačno za mlade kadre V Kolektor Gradbeništvo zadnja leta pospešeno vlagajo v digitalizacijo. Na ta način nameravajo predvsem pospešiti pretok...			

Tisk	Naslov	Izredna seja za preobrazbo veslanja		
Zaporedna št. 28	Medij; Doseg	Mandrač; 15.500, Slovenija	Stran: 4	Površina: 533 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 95	Avtor	U. R.		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...premoženja Občine Izola.« Svetniki so potrdili tudi prodajo zemljišča ob izolski vpadnici, zraven bencinske postaje Petrol. »Predmetna nepremičnina predstavlja gradbeno parcelo AI, ki je namenjena gradnji nestanovanjskih objektov za trgovske, servisne, poslovne, storitvene in skladiščne dejavnosti«, so še zapisali, medtem ko se...			

Tisk	Naslov	Usposabljali bodo za varnost in zdravje pri delu		
Zaporedna št. 29	Medij; Doseg	Naš čas; 11.000, Slovenija	Stran: 5	Površina: 68 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 96	Avtor	Jože Miklavc		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...usposabljanju za VZD, za koordinatorje VZD na začasnih in premičnih gradbiščih ter drugo. Poudarek seminarja bo na perečih vprašanih varnosti pri delu v gradbeništvo na slovenskih gradbiščih, elektro instalacij, opreme in elektro agregatov, o varnem delu z motorno žago, izdelovanju in uporabi delovnih odrov oz. opažev...			

Internet	Naslov	4. konferenca trajnostne gradnje		
Zaporedna št. 30	Medij; Doseg	Si21.com; 10.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 98	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Udeležencem bo ponujala vpogled v najnovejše izsledke ter dosežke trajnostne gradnje v Evropi in v svetu. Namenjena je predstavnikom podjetij iz dejavnosti gradbeništva , tako proizvajalcem gradbenih materialov kot izvajalcem gradnje, pa tudi investitorjem in vsem drugim deležnikom, ki so strokovno ali upravljavsko, okoljsko...			

Internet	Naslov	GBC Slovenija – 4. konferenca trajnostne gradnje?		
Zaporedna št. 31	Medij; Doseg	Mojprihranek.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 100	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Udeležencem bo ponujala vpogled v najnovejše izsledke ter dosežke trajnostne gradnje v Evropi in v svetu. Namenjena je predstavnikom podjetij iz dejavnosti gradbeništva , tako proizvajalcem gradbenih materialov kot izvajalcem gradnje, pa tudi investitorjem in vsem drugim deležnikom, ki so strokovno ali upravljavsko, okoljsko...			

Internet	Naslov	Eno leto vlade: Šarec in pet prijateljev za vladanje		
Zaporedna št. 32	Medij; Doseg	Seniorji.info; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 105	Avtor	Matija Stepišnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...najbolj izpostavljen Aleksander Mervar (Eles), ki je bližje SD. Pretirano impulzivnost, loputanje z vrati, Bratuškovi očitajo mnogi, tako v energetiki kot gradbeništvu . Stranka je v celoti in povsem odvisna od nje. Zgodba s prav tako izjemno stopnjo vnetljivosti je drugi tir, kjer podjetje 2TDK vodi Dušan Zorko, tudi...			

Internet	Naslov	52. MOS: v Celju na ogled trendi prenavljanja in gradnje		
Zaporedna št. 33	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 110	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljavci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v gradbeništvu , najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje,...			

Internet	Naslov	(EKSKLUZIVNO) Afera – Kako je državni sekretar Aleš Prijon zablokiral Gradnjo Ikea v Ljubljani – Prijon funkcijo državnega sekretarja klijentelistično zlorablja za favoriziranje arhitektov		
Zaporedna št. 34	Medij; Doseg	Topnews.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 12. 9. 2019		
Stran v zbirki: 114	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...arhitekturnega biroja PRIMA d.o.o.. Svojo sedanjo funkcijo pa je očitno grobo zlorabil za favoriziranje arhitekturne stroke proti gradbeni, pri sprejemanju nove gradbene zakonodaje . Gre za eklatanten primer zlorabe funkcije in položaja , ki je seveda rezultat tega očitnega konflikta interesov. Pri tem velja omeniti, da je Prijon bil...			

Internet	Naslov	Tudi razpis za Glinščico roma k revizijski komisiji		
Zaporedna št. 35	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 9. 2019		
Stran v zbirki: 117	Avtor	Dušan Divjak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...izveden, pomeni, da neka gradnja še traja. Obračunske zahteve so podane v popisih del in pravih standardnih opisov del/norm. Pravilo obračuna del v gradbeništvu zahteva, da se evidenca izvedenega obsega kot dokazna dokumentacija prikazuje in beleži v obračunski gradbeni knjigi izmer. Celotno knjigo pa vsebinsko...			

Širitve Celovške proti Gorenjski še lep čas ne bo

[D delo.si/lokalno/ljubljana-in-okolica/siritve-celovske-proti-gorenjski-se-lep-cas-ne-bo-226423.html](https://www.delo.si/lokalno/ljubljana-in-okolica/siritve-celovske-proti-gorenjski-se-lep-cas-ne-bo-226423.html)

Gorenjska vpadnica: Povezani projekti od polnega šentviškega priključka na avtocesto prek štiripasovnice do medvoške obvoznice

Odpri galerijo

V križišču s Kosmačevo se Celovška pri Jelenu zoži v dvopasovnico. FOTO: Tomi Lombar/Delo

Gradnja novega parkirišča P+R Stanežiče ob vstopu v prestolnico dobro napreduje, žal pa bo dostop do njega še naprej tako iz ljubljanske kot tudi iz gorenjske smeri le dvopasoven. Na parkirišču bodo ustavljali avtobusi mestnega prometa številka 1 in 25, postajališče vlakov ob bližnji progi pa še ni predvideno. Tudi načrtovane štiripasovnice, niti tistega kilometra iz Vižmarij, še lep čas ne bo, zato se bodo ob konicah kolone vozil še naprej nabirale do Medna in Šiške.

Projekti širitve Celovške ceste v štiripasovnico, gradnja navezovalne ceste Jeprca–Stanežiče in gradnja polnega priključka Šentvid sicer ne stojijo, so pa zaključki pomaknjeni v nedoločeno prihodnost. Širitev približno kilometrskega odseka Celovške in gradnja navezovalne ceste sta v pristojnosti državne infrastrukturne direkcije (DRSI), ki je poleg ljubljanske občine in Darsa tudi partner pri polnem šentviškem priključku. Ta je morda še najbližje dokončanju, o sodobni povezavi Broda in Stanežič pa se niti ne govori več.

Mestno parkirišče P+R Stanežiče, zaključek 5,2-milijonskega projekta (brez DDV) je predviden za prihodnje leto, bo že šesto parkirišče sistema P+R v Ljubljani in edino oddaljeno od avtoceste ter celo v smeri iz mesta. Glede postavitve železniškega postajališča so v infrastrukturi direkciji pojasnili, da so v začetku marca podpisali pogodbo za izdelavo strokovnih podlag in predstudije upravičenosti, ki naj bi bila končana v letu dni.

Začetek gradnje je težko napovedati

Za širitev Celovške ceste od križišča s Kosmačevo cesto pri gostilni Jelen do semaforiziranega križišča Metalka, nekaj sto metrov pred nedavno urejenim priključnim križiščem za P+R Stanežiče, je pristojna DRSI. Tam potekajo postopki za pridobitev potrebnih zemljišč in odkupe objektov. Ker gre za obsežen projekt s številnimi odkupi, pojasnjujejo v DRSI, je v tem trenutku težko napovedati začetek gradnje. Dodajajo, da je začetek in tudi potek gradnje odvisen od gradnje polnega priključka v šentviški avtocestni predor. Ta je v pristojnosti Darsa, po navedbah DRSI pa je v Darsovi pristojnosti tudi novogradnja štiripasovnice Jeprca–Brod, ki je medtem že postala štiripasovnica Jeprca–Stanežiče–Brod.

Vendar v Darso takšno pristojnost zavračajo, saj predvidena štiripasovnica, razen v Medvodah, sovпада z obnovo obstoječe ceste in ne bo cestninska, torej Dars ne bo imel položaja investitorja. Vladna uredba o državnem prostorskem načrtu (DPN) za to štiripasovno navezovalno cesto je bila sprejeta v letu 2011, zaradi prostorske in finančne zahtevnosti pa je bila lani izdelana študija etapnosti in faznosti, po kateri naj bi čimprej odpravili ozka grla, torej cesto iz Ljubljane proti Medvodam, predpogoj pa je štiripasovnica med Jelenom in Metalko.

Predvidena sta postopno pridobivanje gradbenih dovoljenj in postopna gradnja. Rekonstrukcija obstoječe ceste skozi Medvode do Jeprce naj bi bila izvedljiva v okviru vzdrževalnih del v javno korist. Nova obvoznica od krožišča »Na klancu« do Preske, vzhodno od Medvod, pa je načrtovana po levem bregu Save in po sedanji napovedi zmerne rasti prometa ne bi bila potrebna do leta 2040.

Malo potreben polni priključek

Polni priključek iz avtocestnega predora Šentvid na Celovško cesto v smeri proti središču Ljubljane še ni končan. Leta 2015 je bilo izdano (prvo) gradbeno dovoljenje, sodišče pa je ugodilo tožbi dveh strank, tako da je bilo leto kasneje izdano novo (drugo) gradbeno dovoljenje. Dediči so se namreč pritožili na upravno sodišče, ki je prekinilo postopek in vlogo poslalo na ustavno sodišče na preveritev zakonodaje. Spomladi leta 2018 pa je ustavno sodišče ugotovilo, da je zakonodaja (gre za zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor) v neskladju z ustavo, zato je upravno sodišče razveljavilo gradbeno dovoljenje.

V skladu z odločbo ustavnega sodišča, da je gradnja mogoča, če gre za državni pomen, tudi če razprava o dediščini še ni zaključena, odškodnina pa je deponirana, je Dars v novem postopku vlogo za gradbeno dovoljenje po novelirani **gradbeni zakonodaji** dopolnil s potrdilom sodišča, da postopek dedovanja še ni zaključen. Na sodišče je Dars prek državnega odvetništva poslal tudi predlog za deponiranje odškodnine, za izračun katere je naročil cenitev pri pogodbenem cenilcu, sodišče pa o predlogu še ni odločilo. Dars je strankam v postopku ponudil rešitev, ki je mogoča, tako da v družbi ocenjujejo, da bi bilo gradbeno dovoljenje lahko izdano v doglednem času. Na pravnomočnost pa bo treba počakati, da mine 30-dnevni rok za vložitev tožbe v upravnem sporu. Šele potem bo Dars nadaljeval s projektom – od objave javnega razpisa, sklenitve pogodbe do uvedbe izvajalca v delo. Sama dela naj bi trajala eno leto. V Darso glede na pretekle izkušnje ugotavljajo, da je v tem trenutku težko in tudi nevhvaležno napovedovati termin začetka del.

Rumeni pas

Skladno s sklenjenim sporazumom Dars krije finančne stroške, ki so povezani z izgraditvijo polnega priključka Šentvid ter s tem povezano razširitvijo že štiripasovne Celovške ceste (v dolžini približno 800 metrov med območjem križišča Celovške s Prušnikovo ulico ter območjem križišča Celovške s Kosmačevo ulico). Finančne stroške, ki so povezani s širitvijo Celovške ceste od križišča s Kosmačevo proti Stanežičam v dolžini nekaj manj kot 200 metrov, krije direkcija za infrastrukturo, finančne stroške, ki so na tem območju povezani z izgraditvijo »rumenih« pasov za javni potniški promet, pa tretji partner, MOL. Tudi po končanju tega projekta pa rumeni pas še ne bo prišel do P+R Stanežiče.

P+R Stanežiče bodo dokončali do prihodnje pomladi.

Polnega avtocestnega priključka Šentvid še najmanj dobro leto ne bo.

Proti Medvodam etapna gradnja štiripasovnice, ki je še dolgo ne bo.

10

let je minilo od odprtja avtocestnega predora Šentvid in delnega priključka na Celovško cesto

Eno leto vlade: Šarec in pet prijateljev za vladanje

V boju za upokojenje. Med drugim ANDREJ PETELINŠEK

Matija Stepišnik

12.09.2019, 06.13

V kakšnem stanju je prvo obletnico vlade Marjana Šarca dočakal koalicijski peterček, ki mu večino zagotavlja še sodelovanje z Levico.

Po enem letu, odkar vlado vodijo LMŠ, SD, SMC, Desus in SAB, zunajkoalicijska partnerica pa je Levica, ostaja dejstvo, da si ta hip (predčasnih) volitev ne želi nihče. Iz vladnih vrst bi si jih glede na rejtinge brez večjih skrbi lahko privoščil le **Marjan Šarec**. To je krč, ki kdaj neenotno in razglašeno politično kompozicijo na oblasti drži skupaj poleg zavračanja **Janeza Janše** in SDS. Ves čas je v zraku tudi spekulacija, ali bi Levico na neki točki lahko v "partnerski poziciji" zamenjala NSi. Četudi premier Šarec ne pozabi

omeniti, da "je možno vse", bi to bila zahtevna operacija, ki ne bi naletela na odprta vrata, denimo pri SD. Obenem si stranke od zadnjih evropskih, parlamentarnih in lokalnih volitev še niso finančno opomogle.

LMŠ: Aparat za (ob)vladanje

LMŠ po javnomnenjskih merjenjih sodeč ne bi smela imeti prevelikih skrbi, saj je po njih večinoma vodilna. A je ta videz lahko zavajajoč. LMŠ, ki je izšla iz lokalne politike, se v enem letu strankarsko, politično ni razvijala, še vedno je bolj kot ne aparat za vladanje, ki ga drži zaupni krog najtesnejših sodelavcev premierja Šarca (in njegovega državnega sekretarja **Damirja Črnčeca**) in ki se ga je sprva oprijel vzdevek vaški fantje. Eden od njih je politično močno poškodovan, generalnega sekretarja **Braneta Kralja** je odnesla afera Šoltes. Pokazala je, da je frakcijski boj na levi sredini odprt. In da so rokavice, ko gre za konfrontacijo

z **Borutom Jamnikom** in omrežjem, snete. Afera bo katalizator nekaterih politično-gospodarskih procesov v naslednjih mesecih.

Stranka je hierarhično strukturirana, odločitve sprejema malo ljudi, poslanci zagotavljajo glasove, medtem ko resnega razvoja lokalne infrastrukture ni. LMŠ ni oblikovala nobenih pomembnejših programskih dokumentov, so se pa njeni ključni možje pospešeno ukvarjali s prevzemom temeljnih vzvodov v gospodarstvu, s Telekomom, SDH in DUTB na čelu. Ključni minister, na katerem se bo (poleg premierja, kajpak) dolgoročno lomila podpora LMŠ, je **Aleš Šabeder**.

LMŠ, ki je izšla iz lokalne politike, se v enem letu strankarsko, politično ni razvijala

SD: Židanovi limiti

Zadovoljstvo, da so na evropskih volitvah dobili več od LMŠ, je bilo kratkega veka. V komisarski zgodbi je premier oktroiral svojega kandidata **Janeza Lenarčiča**. Najpomembnejše vprašanje, ki si ga izkušena stranka že nekaj časa zastavlja, je, ali je **Dejan Židan** format, ki lahko naredi premik od desetih odstotkov. In ali zna mikrofona predsednika DZ dovolj dobro izkoristiti. Stranka pričakuje, da se bo z njo več ukvarjal. Novembra imajo programsko-statutarni kongres in za zdaj ne kaže, da bi ga razširili tudi s kadrovskimi zadevami, četudi se zavedajo Židanovih leaderskih hendikepov. A z **Milanom Brglezom**, ki je na evropskih volitvah po levi prehitel **Matjaža Nemca** (in pobral glasove še Levici), si (še) ne zaupajo dovolj. Svojevrstni položaj znotraj SD ostaja **Matjažu Hanu**, ki je najmočneje vpet tudi v razne igre centrov moči. Tudi sicer je vpetost v kapitalne strukture pomemben faktor v stranki, ki se preriva z Levico za levi del bazena. Nekoliko bolj levo profilirana stališča in odpiranje tovrstnih tem je bilo sicer pri Židanu v zadnjih mesecih opaziti. SD v koaliciji bolj ali manj na glas kdaj izraža

nezadovoljstvo nad kakšnimi potezami, a na koncu prevlada to, čemur sami rečejo državotvornost, drugi pa dodajo, da so vložki v njihovih interesih pač preveliki.

SMC: Novi predsednik

Spoznanje **Mira Cerarja**, pravnika, ki je ustanovil SMC, da je krivulja nepopravljivo obrnjena navzdol, je prišlo po polomu na EU-volitvah. Stranka je kadrovsko osiromašena, izgubila je tudi ključne gospodarske "trofeje" - Telekom in SDH, od koder je odšla **Lidia Glavina**, DUTB ... **Zdravko Počivalšek** bo Cerarjev naslednik, o njem se je na koncu SMC poenotila, četudi so nekdanji najvplivnejši krogi okoli **Aleksandra Kešeljevića** prepričevali komisarko **Violeto Bulc**, naj gre v tekmo. Počivalšek obvladuje državni turizem, nekateri so mu že nalepili oznako slovenski **Boris Johnson**. V vlogi predsednika stranke bo moral nastopati bistveno drugače kot doslej. Kadri, ki so se v SMC nabrali med "zlato dobo", so mnogi brez služb, opaznejšim ljudem iz prvih vrst stranke pa iščejo ali so našli vplivne položaje v državnem aparatu, s čimer se stranka ne bo otresla klientelistično-plenilskega

imidža. Perspektiva SMC je zelo verjetno zgolj v koalicijah oziroma povezovanju liberalne sredine, sicer je preživetje zelo negotovo. **Simon Zajc**, minister za okolje, ki je zamenjal **Jureta Lebna**, ima odprte številne fronte (od odpadkov do zveri).

SAB: Čelado na glavo

Alenka Bratušek je s čelado na glavi nonstop na poti, takšen vtis dobi tisti, ki jo spremlja na družbenih omrežjih. Tudi po aferi SODO ji je premier Šarec izrekel podporo, a ne izjemno brezpogojno in odločno. Bratuškova pravi, da reže lovke. V energetske peskovniku se igrajo kompleksne partije. Ključni zavezniki Bratuškove v njem so **Stojan Nikolič** (HSE), **Robert Golob** (GEN I) in **Andrej Ribič** (Elektro Ljubljana), na nasprotni strani je najbolj izpostavljen Aleksander Mervar (Eles), ki je bližje SD. Pretirano impulzivnost, loputanje z vrati, Bratuškovi očitajo mnogi, tako v energetiki kot **gradbeništvu**. Stranka je v celoti

in povsem odvisna od nje. Zgodba s prav tako izjemno stopnjo vnetljivosti je drugi tir, kjer podjetje 2TDK vodi Dušan Zorko, tudi on človek iz vplivne cone SD.

Desus: Na liniji s premierjem

Karl Erjavec je v trenutni konstelaciji najbolj zanesljiv zaveznik Marjana Šarca, "posebne operacije" so med njima in Črnčecem, tudi pri kadrovskih menjavah v vojski, usklajene vnaprej. Resno je razmišljal, da bi se po 15 letih predsedovanja stranki in številnih ministrskih mandatih umaknil, a je seveda postavil svojo ceno. Ker izhoda, kot bi si ga zamislil, ni, bo kandidiral za šefa Desusa januarja še enkrat. Četudi je glasov, ki so nezadovoljni s predsednikom in trendi, kar nekaj, opozicije, ki bi ga resneje ogrozila, ni. Igorja Šoltesa so želeli pospraviti na Uradni list in ga pripravljati za kasnejše projekte. V perspektivi priključitev/združitev z LMŠ ni izključena, a v zvezi s povezovanjem liberalne sredine doslej Šarec ni naredil nobenega konkretnega koraka. Lahko taktično čaka naslednje volitve, ko bo preštel preživele.

Levica: Prave teme, nepravi načini

Zunajvladna partnerica ohranja manjšinsko vlado v stalni napetosti. Kljub zaostrovanjem, ultimatom se zdi, da pogoji za resnejši razkol niso izpolnjeni. Tudi Levica evropskih volitev ni preživela uspešno, v stranki so notranje delitve. Morda se le njen koordinator **Luka Mesecin** njegov krog zavedata, da z desetimi odstotki na volitvah ni mogoče doseči vsega, kot si predstavljajo. A v stranki je ogromno takšnih, ki so po razmišljanju bližje **Mihi Kordišu**. Ravnotežje je krhko. Ni jih malo v politiki, tudi iz konkurence, ki pravijo, da Levica odpira prave teme. A dodajo, da nemalokrat na nepravi način, zlasti ko taktirko prevzame radikalno krilo. Levica si utrjuje bazo, a obenem raste rezistenca oziroma zavračanje, kar omejuje potencial rasti.

Dnevnik.si

MOS

12. september 2019

12. september 2019 10:48

NAJNOVEJŠE

Moj dedek je pravi mojster
7 min

**Bertoncelj: Umar napoved
gospodarske rasti znižal na
2,8 odstotka**
15 min

**Novinarja naj bi v
tihotapljenje migrantov
pahnili dolgovi**
17 min

V Rusiji racije pri opoziciji
25 min

**Italijanski voznik skušal
zbežati slovenskim
policistom**
34 min

**Vstop v avstrijski
parlament se obeta koroški
Slovenki Olgi Voglauer**
40 min

**Neurje zajelo jugovzhod
Španije**
50 min

**Volkovi ponoči nad
Poljanami pobili več kot 30
ovc**
1 ura

**Jesenska zaščita lesa pred
vremenskimi vplivi**
1 ura

**V Grčiji beležijo porast
prihodov migrantov**
1 ura

Vse objave

52. MOS: v Celju na ogled trendi prenavljanja in gradnje

MOS Dom, MOS Tehnika, MOS Turizem, MOS B2B in MOS Plus na celjskem sejmišču obiskovalce ponovno razveseljujejo s široko ponudbo na enem mestu. Zaradi sledenja trendom, novostim in spremembam pa ne manjka niti izdelkov in storitev, ki sledijo načelom trajnostnega razvoja in varovanja okolja. Obiščite največji poslovno-sejemski dogodek v regiji MOS še do nedelje, 15. septembra.

(Foto: Boris Klavžar)

Se sprašujete ali je montažna gradnja primerna za vas ali kako znižati stroške energije? Kolebate o naložbi v lastno sončno elektrarno ali pa vas morda muči vprašanje energijsko najbolj učinkovite razsvetljave? Se spopadate z vlago v stanovanju? Na vsa ta vprašanja lahko najdete odgovore in rešitve na svetovalnih točkah MOS, kjer strokovnjaki

odgovarjajo na vaša vprašanja in vas seznanjajo s ponudbo. Če se soočate s pastmi gradnje ali prenove, pojdite po odgovore na 52. MOS.

Celovita ponudba gradnje in obnove

Zbiranje informacij o gradbenih in stanovanjskih rešitvah, ki obstajajo na tržišču, je dolgotrajen proces. Drastično ga lahko skrajšate z obiskom sejma, ki ponuja gradbene in stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v **gradbeništvu**, najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje, okna, vrata in senčila, kljuge in zimski vrtovi. Predstavljena je notranja oprema; od postelj, sedežnih garnitur, kuhinj, gospodinjskih aparatov, čistilnih sistemov do štedilnikov in vsega, kar spada zraven. Če pa vas zanima energetika, se odločate za nov ogrevalni, hladilni, prezračevalni sistem ali pa vas zanima toplotna črpalka, sta hali I in L za vas. Vsekakor izkoristite še nekaj dni, do 15. septembra, za zbiranje vseh relevantnih informacij, ko gre za gradnjo in dom.

Brezplačne svetovalnice MOS

Sejmsko dogajanje zaznamujejo sejmski popusti in ugodnosti razstavljalcev, obiskovalci pa lahko izkoristijo tudi številne brezplačne nasvete neodvisnih strokovnjakov. V Celjskem sejmu tudi na 52. MOS nadaljujejo s projektom svetovalnic, ki so bile v preteklosti zelo dobro sprejete. Obiskovalci lahko na sejmu pridobijo nasvete o učinkoviti rabi energije in uporabi obnovljivih virov energije od neodvisnih svetovalcev iz Eko sklada. Udeležite se lahko svetovanj o ogrevanju s toplotnimi črpalkami in toplotnimi črpalkami, ki delujejo iz lastne sončne elektrarne, kakšni so primeri napak pri gradnjah in

primeri dobre prakse, bo spregovorila Carmen Hladnik Prosenc, da boste izvedeli vse o novogradnji energijsko učinkovitih lesenih hiš, bo poskrbel g. Jernej Markelj, govor pa bo še o številnih drugih aktualnih temah.

Nova direktiva, novi trendi

Z letom 2021 bomo z masivne gradnje, ki smo je bili navajeni doslej, prekopili na skoraj ničenergijsko gradnjo. V veljavo namreč pride evropska direktiva o energijski učinkovitosti stavb, ki želi v prvi vrsti zmanjšati izpuste škodljivih emisij v ozračje, izboljšati energijsko učinkovitost in povečati izrabo obnovljivih virov. Skoraj ničenergijska gradnja bo postala obvezna za vse vrste novogradenj. Vsi, ki razmišljate o gradnji ali obnovi doma, se lahko s smernicami prihodnosti spoznate že zdaj. Skupaj z razstavljavci poskrbite, da bo vaš dom združeval kakovostno bivanje, varčnost in prijaznost do okolja. Naložba v gradnjo hiše je vsekakor ena pomembnejših v življenju posameznika, naj bo premišljena.

Dom na štirih kolesih

MOS Turizem je v zadnjih nekaj letih doživel najhitrejšo rast. Široka ponudba avtodomov, počitniških prikolic, šotorskih prikolic, mobilnih hišk, nadgradnje in predelave počitniških vozil, snemljivih bivalnikov, baldahinov in najrazličnejše kamp opreme (od pohištva za kampiranje do ponjav, žarov in talnih oblog) ljubitelje svobodnega počitnikovanja ne bo pustila ravnodušne. Novim prikolicam, karavanom in kombijem se letos pridružujejo še tovrstna rabljena vozila. Svoje jeklene domove na kolesih lahko na sejem pripeljejo fizične osebe in jim poiščejo nove lastnike. Korak bližje uspešni kupčiji je letos omogočen s prostorom, namenjenim vozilom za testne vožnje, ter atrijem, ki je posvečen zgolj kampingu in karavaningu. Izjemno dodano vrednost

sejmu MOS Turizem dajejo tudi obsejemski dogodki, ki jih ponuja zunanji park, razvijate pa se lahko še z zabavnim in kulinaričnim programom.

Država partnerica Črna gora

Ideja partnerskega povezovanja med državama je v izboljšanju gospodarskih odnosov med državama ter je zgodba, ki že vrsto let rezultira v konkretnih rešitvah in pozitivnih izkupičkih. Letošnja država partnerica je Črna gora, ki je na sejmu MOS pripravila obilo pestrega dogajanja. Sredo, 11. septembra, bodo posvetili turizmu Črne gore, četrtek bo namenjen poslovnim srečanjem in prezentaciji »Črna gora – vaš partner«, petek bo namenjen investicijskim projektom, sobota pa bo kmetijsko in podjetniško obarvana. Vse to bodo pospremili z atraktivnim dogajanjem, predstavljanjem njihovih običajev, kulture, hrane in pijače. Kako pestro je pod okriljem Črne gore, kaže tudi število razstavljalcev iz države partnerice, ki se je zavihtelo do skoraj 50. (mo)

Prvi slovenski satelit

V okviru projekta Stičišče znanosti in gospodarstva ministrstva za izobraževanje, znanost in šport se bodo na MOS predstavile glavne raziskovalne inštitucije v Sloveniji. Potencial in proces ustvarjanja inovacij prevečkrat ostajata za štirimi stenami, zato bodo inštitucije svoje delo predstavile širši javnosti. Na ogled bodo vrhunske tehnologije s področij mehatronike, avtomatike, energetike, bionike, nanotehnologije, vesoljske tehnologije in še mnogih drugih, potekala pa bo tudi predstavitev novodobnih poklicev, izobraževalnih programov, sodobnih tehnoloških procesov, visokotehnoloških inovacij in sodobnih tehnologij. Letošnje dogajanje pa bo še posebej popestrila predstavitev prvega slovenskega satelita Trisat, ki so ga razvili člani laboratorija za informacijske sisteme Fakultete za

elektrotehniko, računalništvo in informatiko
Univerze v Mariboru ter raziskovalci podjetja
SkyLabs, d. o. o.

Poslovne priložnosti

Poslovno-sejemski, konferenčni in mrežni dogodek MOS B2B je namenjen predvsem lastnikom in vodstvu malih in srednje velikih podjetij ter novoustanovljenim podjetjem. Združuje in izobražuje podjetnike, pripomore k pridobivanju novih strank in vzpostavljanju poslovnih stikov tudi na tujih trgih, s čimer lahko bistveno skrajša čas za izvažanje izdelkov ali storitev na tuje trge. Na MOS B2B se lahko seznanite z vsemi novostmi na področju poslovanja, se močno povežete z državo partnerico, ki je letos Črna gora, in izkoristite edini prostor, ki vam na enem mestu ponuja združenih toliko poslovnih priložnosti. Organizatorji letos pričakujejo 150 tujih in slovenskih podjetij iz vsaj petih držav in več kot 300 individualnih sestankov.

Tudi razpis za Glinščico roma k revizijski komisiji

Razveljavitev razpisa zaradi suma neverodostojnosti referenčnega dokumenta nekega izvajalca v postopku javnega naročila gradnje je odprlo še eno pandorino skrinjico, iz katere kar skačejo presenečenja. Uporabljam množino, ker so mediji v povzemanju pojasnil posameznih strokovnjakov predstavili kar nekaj sporočil nam, državljanom. Ne morem mimo ugotovitve, da se pri nas ravno zaradi podcenjevanja pomembnosti dokumentov, ki predstavljajo dokazljivost in resničnost o kakovosti izvedenega dela, vodijo diskusije. In to take, ki zamegljujejo bistvo problemov in njihovo vzročnost.

13. september 2019

13. september 2019 0:02

Novinarji medijev so v zadnjem primeru kot razlog za nastalo zagato omenjali dokumentacijo, ki predstavlja dokazilo in sledljivost pri gradnji. Obračunska situacija, gradbeni dnevnik, projekti za izvedbo, projekti izvedenih del, gradbena knjiga, dokazilo o zanesljivosti, referenčno potrdilo so zapisi, ki vsak na svojem področju omogočajo dokazovanje kakovosti izvajanja in izvedbo del. Novinarka *Dnevnika* je v svojem prispevku 22. avgusta v kontekstu dokazovanja pravilnosti navedla sporočilo lastnika dokaznega referenčnega dokumenta v primeru Glinščice, da je ta

resničen, saj je utemeljen tudi s podatki iz gradbene knjige. Predstavitev kronskega dokumenta v oddaji *Tarča* 30. avgusta 2019 je slika neprimernosti prikaza osnov za usposobljenost in sposobnost izvajalca. Pogosto nepravilna je medijska uporaba posameznega dokaznega dokumenta iz izvajanja del, ki omogočajo sledljivost ne samo kakovosti gradnje, marveč tudi njenega obsega in posledične vrednosti. Za razumevanje raznolikosti pomena posameznih podatkov, ki se morajo kakovostno beležiti v času izvajanja gradnje, pojasnujem naslednje.

Podatke za dokazno izvedbeno dokumentacijo se med gradnjo evidentira v dveh sklopih, oba pa sta sestavni del programa zagotavljanja kakovosti. Prvi sklop je namenjen tehnično-tehnološkim zahtevam, drugi pa obračunskim. Tehnično-tehnološke zahteve so podane v dokumentaciji za izvedbo. Odstopanja, nastala med gradnjo, izvajalec beleži v dokumentacijo za izvedbo in prikaže kot dokazni dokument izvedenega stanja. Potrjena omenjena dokumentacija je osnova za projekte izvedenih del, ki so vsebina dokazila o zanesljivosti objekta. Brez celotne vsebine dokazila ni tehničnega pregleda niti uporabnega dovoljenja.

Iz prikazanega sledi, da morajo biti projekti izvedenih del izdelani pred tehničnim pregledom. Če ta ni izveden, pomeni, da neka gradnja še traja. Obračunske zahteve so podane v popisih del in pravih standardnih opisov del/norm. Pravilo obračuna del v **gradbeništvu** zahteva, da se evidenca izvedenega obsega kot dokazna dokumentacija prikazuje in beleži v obračunski gradbeni knjigi izmer. Celotno knjigo pa vsebinsko sestavljajo obračunski listi, načrti in priloge. Gradbena knjiga ima težo knjigovodske listine in poleg osnove za zaračunavanje del služi tudi drugim namenom. Je edini dokument, v katerem so prikazani vsi podatki o tem, kaj se je izvedlo, koliko, kdaj in kje.

Vsebina podatkov, prikazana v gradbeni knjigi (GK), omogoča vpogled v celoto obsega izvedenega dela. Sestavni deli GK so dokumenti, ki izvajalcu omogočajo zaračunavanje del in naročniku njihovo plačevanje. Podatki v GK lahko omogočajo naročniku tudi analizo nastalih odklonov od pogodbeno dogovorjenih količin in ugotavljanju vzročnosti. Če so popisi del, ki so osnova obračunu pogodbenih del, kakovostni in izračuni količin, prikazani v predizmerah, korektni, po zaključku gradnje ni odstopanj. Podatki končnih količin, prikazanih v GK, pokažejo, ali je bilo vse tisto, kar se je izvedlo, tudi predvideno. V primeru razlike je mogoče ugotoviti vzrok razkoraka in povzročitelja, če se hoče. Podatki iz GK izvajalcu poleg zaračunavanja del omogočajo z upoštevanjem normirano dopustnih porab materialnih sredstev (za kamnite zložbe jih pri nas ni) osnovo za odpis njihovih količin in možno utemeljevanje upravičenosti uveljavljanja DDV. Odnos do GK kot najvažnejšega obračunskega dokumenta je podcenjujoč, kar je mogoče sklepati iz razumevanja pomena popisov del z predizmerami, ki naj bi bili tehnična specifikacija, kar pa niso.

Za zaključek bom zapisal samo še naslednje. Obračunska dokumentacija ni sestavni del dokazila o zanesljivosti objekta, čeprav je v preteklosti bila. Edino njena vsebina omogoča pri pogodbenem načinu obračuna po ceni za enoto podroben nadzor nad obsegom, ki se resnično izvaja in izvede. Omogoča tudi tekoči vpogled in sledljivost nad aktivnostmi, ki se zaradi pri nas sprejete prakse največkrat skrijejo v predvidene nepredvidene odklone. Vse to pa najpogosteje plača naročnik, v primeru gradnje iz javnih sredstev torej posredno mi, davkoplačevalci.

Dušan Divjak, Spodnja Slivnica

52. MOS**Trendi prenavljanja in gradnje na ogled v Celju**

MOS Dom, MOS Tehnika, MOS Turizem, MOS B2B in MOS Plus na celjskem sejmišču obiskovalce ponovno razveseljujejo s široko ponudbo na enem mestu. Zaradi sledenja trendom, novostim in spremembam pa ne manjka niti izdelkov in storitev, ki sledijo načelom trajnostnega razvoja in varovanja okolja. Obiščite največji poslovno-sejemski dogodek v regiji MOS še do nedelje, 15. septembra.

Se sprašujete ali je montažna gradnja primerna za vas ali kako znižati stroške energije? Kolebate o naložbi v lastno sončno elektrarno ali pa vas morda muči vprašanje energijsko najbolj učinkovite razsvetljave? Se spopadate z vlago v stanovanju? Na vsa ta vprašanja lahko najdete odgovore in rešitve na svetovalnih točkah MOS, kjer strokovnjaki odgovarjajo na vaša vprašanja in vas seznanjajo s ponudbo. Če se soočate s pastmi gradnje ali prenove, pojdite po odgovore na 52. MOS.

Celovita ponudba gradnje in obnove

Zbiranje informacij o gradbenih in stanovanjskih rešitvah, ki obstajajo na tržišču, je dolgotrajen proces. Drastično ga lahko skrajšate z obiskom sejma, ki ponuja gradbene in stanovanjske rešitve. To je odlična

Foto: Boris Klavžar

priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti.

Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v **gradbeništvu**, najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje, okna, vrata in senčila, kljuge in zimski vrtovi. Predstavljena je notranja oprema; od postelj, sedežnih garnitur, kuhinj, gospodinjskih aparatov, čistilnih sistemov do štedilnikov in vsega, kar

spada zraven. Če pa vas zanima energetika, se odločate za nov ogrevalni, hladilni, pre- zračevalni sistem ali pa vas zanima toplotna črpalka, sta hali I in L za vas. Vsekakor izkoristite še nekaj dni, do 15. septembra, za zbiranje vseh relevantnih informacij, ko gre za gradnjo in dom.

Brezplačne svetovalnice MOS

Sejemsko dogajanje zaznamujejo sejemski popusti in ugodnosti razstavljalcev, obiskovalci pa lahko izkoristijo tudi številne brezplačne nasvete neodvisnih strokovnjakov. V Celjskem sejmu tudi na 52. MOS nadaljujejo s projektom svetovalnic, ki so bile v preteklosti zelo dobro sprejete. Obiskovalci lahko na sejmu pridobijo nasvete o učinkoviti rabi energije in uporabi obnovljivih virov energije od neodvisnih svetovalcev iz Eko sklada. Udeležite se lahko svetovanj o ogrevanju s toplotnimi črpalkami in toplotnimi črpalkami, ki delujejo iz lastne sončne elektrarne, kakšni so primeri napak pri gradnjah in primeri dobre prakse, bo spregovorila Carmen Hladnik Prosenc, da boste izvedeli vse o novogradnji energijsko učinkovitih lesenih hiš, bo poskrbel g. Jernej Markelj, govor pa bo še o številnih drugih aktualnih temah.

Prvi slovenski satelit

V okviru projekta Stičišče znanosti in gospodarstva ministrstva za izobraževanje, znanost in šport se bodo na MOS predstavile glavne raziskovalne inštitucije v Sloveniji. Potencial in proces ustvarjanja inovacij prevečkrat ostajata za štirimi stenami, zato bodo inštitucije svoje delo predstavile širši javnosti. Na ogled bodo vrhunske tehnologije s področij mehatronike, avtomatike, energetike, bionike, nanotehnologije, vesoljske tehnologije in še mnogih drugih, potekala pa bo tudi predstavitev novodobnih poklicev, izobraževalnih programov, sodobnih tehnoloških procesov, visokotehnoloških inovacij in sodobnih tehnologij. Letošnje dogajanje pa bo še posebej popestrila predstavitev prvega slovenskega satelita Trisat, ki so ga razvili člani laboratorija za informacijske sisteme Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru ter raziskovalci podjetja SkyLabs, d. o. o.

Nova direktiva, novi trendi

Z letom 2021 bomo z masivne gradnje, ki smo je bili navajeni doslej, prekllopili na skoraj ničenergijsko gradnjo. V veljavo namreč pride evropska direktiva o energijski učinkovitosti stavb, ki želi v prvi vrsti zmanjšati izpuste škodljivih emisij v ozračje, izboljšati energijsko učinkovitost in povečati izrabo obnovljivih virov. Skoraj ničenergijska gradnja bo postala obvezna za vse vrste novogradenj.

Vsi, ki razmišljate o gradnji ali obnovi doma, se lahko s smernicami prihodnosti spoznate že zdaj. Skupaj z razstavljalci poskrbite, da bo vaš dom združeval kakovostno bivanje, varčnost in prijaznost do okolja. Naložba v gradnjo hiše je vsekakor ena pomembnejših v življenju posameznika, naj bo premišljena.

Dom na štirih kolesih

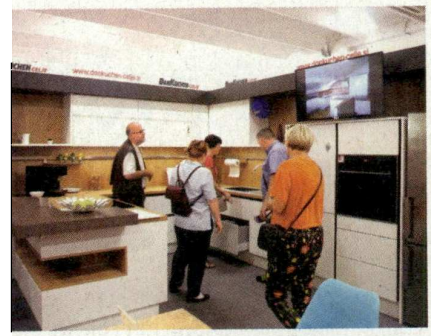
MOS Turizem je v zadnjih nekaj letih doživel najhitrejšo rast. Široka ponudba avtomobov, počitniških prikolic, šotorskih prikolic, mobilnih hišk, nadgradnje in predelave počitniških vozil, snemljivih bivalnikov, baldahinov in najrazličnejše kamp opreme (od pohištva za kampiranje do ponjav, žarov in talnih oblog) ljubitelje svobo-

dnega počitnikovanja ne bo pustila ravnodušne. Novim prikolicam, karavanom in kombijem se letos pridružujejo še tovrstna rabljena vozila. Svoje jeklene domove na kolesih lahko na sejmu pripeljejo fizične osebe in jim poiščejo nove lastnike.

Korak bližje uspešni kupčiji je letos omogočen s prostorom, namenjenim vozilom za testne vožnje, ter atrijem, ki je posvečen zgolj kempingu in karavaningu. Izjemno dodano vrednost sejmu MOS Turizem dajejo tudi obsejmski dogodki, ki jih ponuja zunanji park, razvajate pa se lahko še z zabavnimi in kulinaricnimi programom.

Država partnerica Črna gora

Ideja partnerskega povezovanja med državama je v izboljšanju gospodarskih odnosov med državama ter je zгода, ki že vrsto let rezultira v konkretnih rešitvah in pozitivnih izkupičkih. Letošnja država partnerica je Črna gora, ki je na sejmu MOS pripravila obilo pestrega dogajanja. Sreda, 11. septembra, bodo posvetili turizmu Črne gore, četrtek bo namenjen poslovnim sre-

čanjem in prezentaciji »Črna gora – vaš partner«, petek bo namenjen investicijskim projektom, sobota pa bo kmetijsko in podjetniško obarvana. Vse to bodo pospremlili z atraktivnim dogajanjem, predstavljanjem njihovih običajev, kulture, hrane in pijače. Kako pestro je pod okriljem Črne gore, kaže tudi število razstavljalcev iz države partnerice, ki se je zavihtelo do skoraj 50. (mo)

Poslovne priložnosti

Poslovno-sejmski, konferenčni in mrežni dogodek MOS B2B je namenjen predvsem lastnikom in vodstvu malih in srednje velikih podjetij ter novoustanovljenim podjetjem. Zdrružuje in izobražuje podjetnike, pripomore k pridobivanju novih strank in vzpostavljanju poslovnih stikov tudi na tujih trgih, s čimer lahko bistveno skrajša čas za izvažanje izdelkov ali storitev na tuje trge. Na MOS B2B se lahko seznanite z vsemi novostmi na področju poslovanja, se močno povežete z državo partnerico, ki je letos Črna gora, in izkoristite edini prostor, ki vam na enem mestu ponuja združenih toliko poslovnih priložnosti. Organizatorji letos pričakujejo 150 tujih in slovenskih podjetij iz vsaj petih držav in več kot 300 individualnih sestankov.

Rezervoarji

Ali imajo betonski sploh še kakšno prednost?

Vprašanje se nanaša na prednosti in slabosti različnih materialov, iz katerih so izdelani rezervoarji za čistilne naprave in zbiranje deževnice. Beton nas kot gradbeni material spremlja že zelo dolgo. Razvoj novih tehnologij in materialov danes posega v vse segmente našega življenja, od avtomobilske industrije do **gradbeništva**.

Tudi materialov za čistilne naprave in rezervoarje za deževnico razvoj ni zaobšel. Še vedno so na našem trgu v ponudbi tudi betonski rezervoarji, ki so težki vsaj štiri tone. Za njihov transport potrebujete večji tovornjak z avtodvigalom, na parceli pa precej prostora za manevriranje. Prav zaradi teh slabih lastnosti betonskih rezervoarjev

so se na trgu pojavili tudi rezervoarji za čistilne naprave iz umetnih mas.

Nemško podjetje Graf, ki se ukvarja z razvojem izdelkov iz umetnih mas že več kot 60 let in se ponaša z več kot 200 inovacijami, je veliko inženirskega znanja namenilo v razvoj, testiranje in izboljšave rezervoarjev za čistilne naprave in deževnico iz umetnih mas, ki ima vsaj primerljive in boljše lastnosti kot rezervoarji iz betona.

Trdnost, povoznost in stabilnost Grafovih rezervoarjev v visoki talni vodi je primerljiva z betonskimi, medtem ko imajo glede transporta, vgradnje, prilagodljivosti, trajnosti in vzdrževanja precej prednosti pred betonskimi. Dostava je mogoča z malo večjo avtomobilsko prikolico. Zaradi teže od 130 kg naprej je manipulacija z njimi na krajših razdaljah možna tudi brez strojne pomoči oziroma si lahko pomagamo že z najmanjšimi gradbenimi stroji. Grafovi rezervoarji omogočajo vgradnjo tudi v dovo-

ze in parkirišča, saj imajo nosilnost od 3,5 pa vse do 40 ton.

Tudi vzdrževanje je zaradi izredne gladkosti notranjih površin nezahtevno in v primerjavi z betonskimi zelo poceni. Nemški inženirji so naredili dobro domačo nalogo tudi pri razvoju »plug&play« grla čistilne naprave, ki je vrtljivo in višinsko nastavljivo (za poravnavo pokrova v ravnino terena), s predizdelanimi priključki s tesnili in možnostjo vgradnje filtrov za deževnico. Pri betonskih rezervoarjih se izvrtine za priključke izdelata in tesni na mestu vgradnje, zaradi konstrukcijske zasnove pa vsi priklopi zmanjšajo nazivne kapacitete betonskih rezervoarjev.

Betonski rezervoarji so imeli le eno prednost – nižjo ceno izdelka brez upoštevanja stroškov dostave in gradnje. Z novo avtomatizirano velikoserijsko proizvodnjo podjetja Graf v Nemčiji pa niti te nimajo več.

Širitve Celovške proti Gorenjski še lep čas ne bo

Gorenjska vpadnica

Povezani projekti od polnega šentviškega priključka na avtocesto prek štiripasovnice do medvoške obvoznice

LJUBLJANA – Gradnja novega parkirišča P+R Stanežiče ob vstopu v prestolnico dobro napreduje, žal pa bo dostop do njega še naprej tako iz ljubljanske kot tudi iz gorenjske smeri le dvopasoven. Na parkirišču bodo ustavljali avtobusi mestnega prometa številka 1 in 25, postajališče vlakov ob bližnji progi pa še ni predvideno. Tudi načrtovane štiripasovnice, niti tistega kilometra iz Vižmarij, še lep čas ne bo, zato se bodo ob konicah kolone vozil še naprej nabirale do Medna in Šiške.

ALEŠ STERGAR

Projekti širitve Celovške ceste v štiripasovnico, gradnja navezovalne ceste Jeprca–Stanežiče in gradnja polnega priključka Šentvid sicer ne stojijo, so pa zaključki pomaknjeni v nedoločeno prihodnost. Širitev približno kilometrskega odseka Celovške in gradnja navezovalne ceste sta v pristojnosti državne infrastrukturne direkcije (DRSI), ki je poleg ljubljanske občine in Darsa tudi partner pri polnem šentviškem priključku. Ta je morda še najbližje dokončanju, o sodobni povezavi Broda in Stanežič pa se niti ne govori več.

Mestno parkirišče P+R Stanežiče, zaključek 5,2-milijonskega projekta (brez DDV) je predviden za prihodnje leto, bo že šesto parkirišče sistema P+R v Ljubljani in edino oddaljeno od avtoceste ter celo v smeri iz mesta. Glede postavitve železniškega postajališča so v infrastrukturni direkciji pojasnili, da so v začetku marca podpisali pogodbo za izdelavo strokovnih podlag in predstudije upravičenosti, ki naj bi bila končana v letu dni.

Začetek gradnje je težko napovedati

Za širitev Celovške ceste od križišča s Kosmačevo cesto pri gostilni Jelen do semaforiziranega križišča Metalka, nekaj sto metrov pred nedavno urejenim priključnim križiščem za P+R Stanežiče, je pristojna DRSI. Tam potekajo postopki za pridobitev potrebnih zemljišč in odkupe objektov. Ker gre za obsežen projekt s številnimi odkupi, pojasnjujejo v DRSI, je v tem trenutku težko napovedati začetek gradnje. Dodajajo, da je začetek in

tudi potek gradnje odvisen od gradnje polnega priključka v šentviški avtocestni predor. Ta je v pristojnosti Darsa, po navedbah DRSI pa je v Darsovi pristojnosti tudi novogradnja štiripasovnice Jeprca–Brod, ki je medtem že postala štiripasovnica Jeprca–Stanežiče–Brod.

Vendar v Darso takšno pristojnost zavračajo, saj predvidena štiripasovnica, razen v Medvodah, sovпада z obnovo obstoječe ceste in ne bo cestninska, torej Dars ne bo imel položaja investitorja. Vladna uredba o državnem prostorskem načrtu (DPN) za to štiripasovno navezovalno cesto je bila sprejeta v letu 2011, zaradi prostorske in finančne zahtevnosti pa je bila lani izdelana študija etapnosti in faznosti, po kateri naj bi čimprej odpravili ozka grla, torej cesto iz Ljubljane proti Medvodam, predpogoj pa je štiripasovnica med Jelenom in Metalko.

Predvidena sta postopno pridobivanje gradbenih dovoljenj in postopna gradnja. Rekonstrukcija obstoječe ceste skozi Medvode do Jeprca naj bi bila izvedljiva v okviru vzdrževalnih del v javno korist. Nova obvoznica od krožišča »Na klancu« do Preske, vzhodno od Medvod, pa je načrtovana po levem bregu Save in po sedanji napovedi zmerne rasti prometa ne bi bila potrebna do leta 2040.

Malo potreben polni priključek

Polni priključek iz avtocestnega predora Šentvid na Celovško cesto v smeri proti središču Ljubljane še ni končan. Leta 2015 je bilo izdano (prvo) gradbeno dovoljenje, sodišče pa je ugodilo tožbi dveh strank, tako da je bilo leto kasneje izdano novo (drugo) gradbeno dovoljenje. Dediči so se namreč pritožili na upravno sodišče, ki je prekinilo postopek in vlogo poslalo na ustavno sodišče na preveritev zakonodaje. Spomladi leta 2018 pa je ustavno sodišče ugotovilo, da je zakonodaja (gre za zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor) v neskladju z ustavo, zato je upravno sodišče razveljavilo gradbeno dovoljenje.

V skladu z odločbo ustavnega sodišča, da je gradnja mogoča, če gre za državni pomen, tudi če raz-

prava o dediščini še ni zaključena, odškodnina pa je deponirana, je Dars v novem postopku vlogo za gradbeno dovoljenje po novelirani **gradbeni zakonodaji** dopolnil s potrdilom sodišča, da postopek dedovanja še ni zaključen. Na sodišče je Dars prek državnega odvetaštva poslal tudi predlog za deponiranje odškodnine, za izračun katere je naročil cenitev pri pogodbenem cenilcu, sodišče pa o predlogu še ni odločilo. Dars je strankam v postopku ponudil rešitev, ki je mogoča, tako da v družbi ocenjujejo, da bi bilo gradbeno dovoljenje lahko izdano v doglednem času. Na pravnomočnost pa bo treba počakati, da mine 30-dnevni rok za vložitev tožbe v upravnem sporu. Šele potem bo Dars nadaljeval s projektom – od objave javnega razpisa, sklenitve pogodbe do uvedbe izvajalca v delo. Sama dela naj bi trajala eno leto. V Darso glede na pretekle izkušnje ugotavljajo, da je v tem trenutku težko in tudi nevhvaležno napovedovati termin začetka del.

Rumeni pas

Skladno s sklenjenim sporazumom Dars krije finančne stroške, ki so povezani z izgraditvijo polnega priključka Šentvid ter s tem povezano razširitvijo že štiripasovne Celovške ceste (v dolžini približno 800 metrov med območjem križišča Celovške s Prušnikovo ulico ter območjem križišča Celovške s Kosmačevo ulico). Finančne stroške, ki so povezani s širitvijo Celovške ceste od križišča s Kosmačevo proti Stanežičam v dolžini nekaj manj kot 200 metrov, krije direkcija za infrastrukturo, finančne stroške, ki so na tem območju povezani z izgraditvijo »rumenih« pasov za javni potniški promet, pa tretji partner, MOL. Tudi po končanju tega projekta pa rumeni pas še ne bo prišel do P+R Stanežiče.

STRAN 7

10

let je minilo od odprtja avtocestnega predora Šentvid in delnega priključka na Celovško cesto

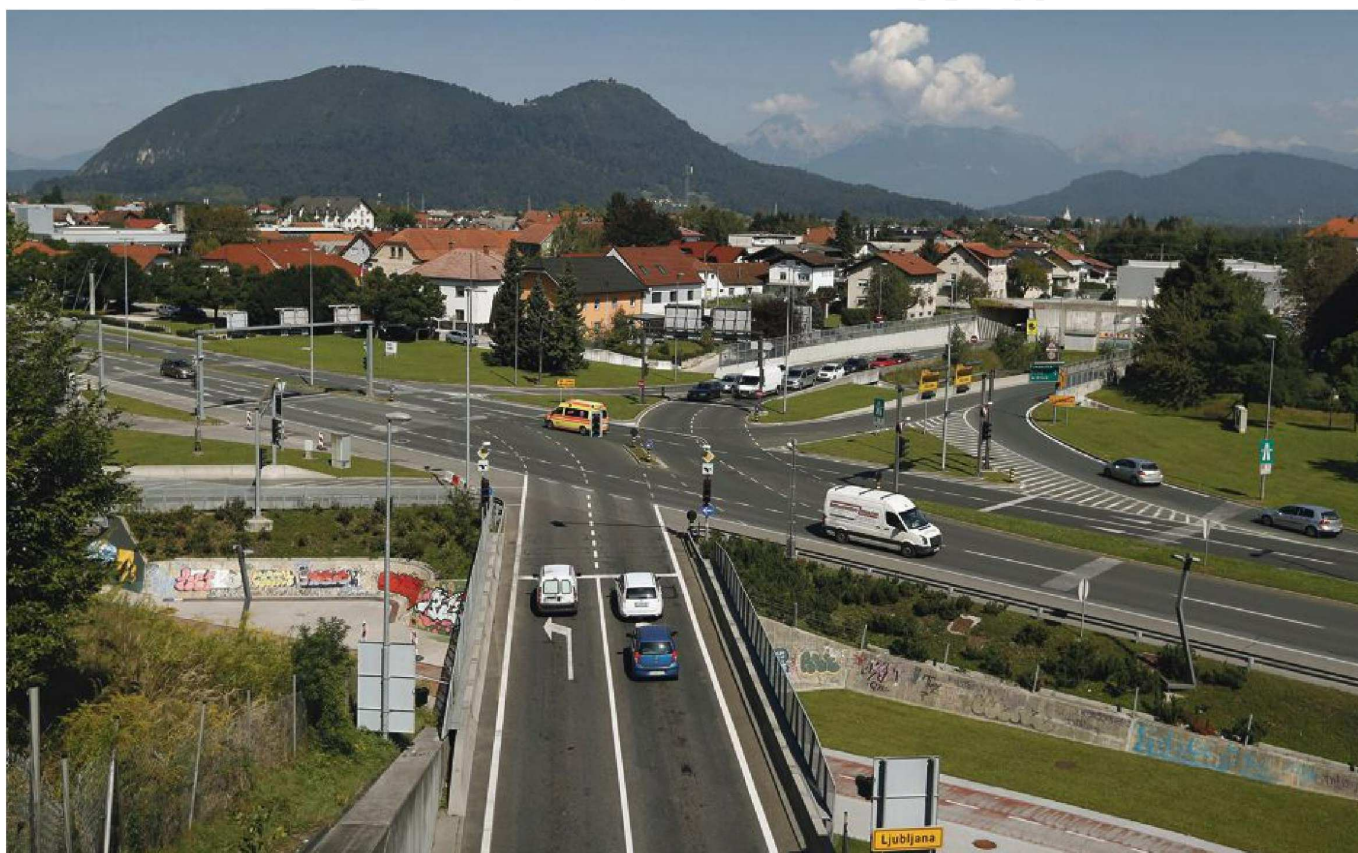
P+R Stanežiče bodo dokončali do prihodnje pomladi.

Polnega avtocestnega priključka Šentvid še najmanj dobro leto ne bo.

Proti Medvodam etapna gradnja štiripasovnice, ki je še dolgo ne bo.

Semaforizirani priključek do P+R Stanežiče je že narejen, parkirišče pa bo dokončano do prihodnje pomladi. FOTO MAVRIC PIVK

Iz šentviškega predora je mogoče na Celovško zaviti le v smeri proti Medvodam. FOTO LEON VIDIC

Največji poslovno-sejemski dogodek v Sloveniji

»Krožno gospodarstvo ni nujno zlo, ampak priložnost«

Celjski sejem v teh dneh gosti največjo poslovno-sejemsko prireditev v širši regiji. 52. Mős je v torek ob odsotnosti gospodarskega ministra Zdravka Počivalška slavnostno odprl minister za okolje in prostor Simon Zajc. V nagovoru je poudaril, da se okoljska zavest v Sloveniji močno krepi, pri čemer morata skrb za okolje in gospodarstvo iti z roko v roki.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Kot je povedal, med okoljskim ministrstvom in gospodarskimi družbami obstaja precej stičnih točk, pri čemer je izpostavil tri. Prva se nanaša na krožno gospodarstvo, druga na okoljsko agencijo in tretja na **gradbeno zakonodajo**. Glede krožnega gospodarstva

je dejal, da ga je vlada pred štiri leti izpostavila kot svojo prednostno nalogo, medtem ko je prehod na zeleno, krožno gospodarstvo priložnost, ki jo je treba izkoristiti. »Če ne bomo spremenili razmišljanja in modelov proizvodnje, nam bo že v desetih letih zmanjka-

lo nekaterih industrijskih kovin. Tista podjetja in mesta, ki danes že uvajajo krožne modele gospodarstva, ugotavljajo, da se to splača, da to ni nujno zlo, ampak priložnost.«

Napovedal je, da bo agencija za okolje (Arso) v naslednjih šestih mesecih odpravila zaostanke glede izdaje dovoljenj za nove naložbe investitorjev, zato se je tudi kadrovsko okrepila. Poleg tega bo treba popraviti še zakonodajo na tem področju. Ob tem je napovedal, da bo ministrstvo pregledalo vse prejete **pripombe glede spremenjene gradbene zakonodaje**. S temi ukrepi želijo na ministrstvu skrajšati

birokratske postopke in podaljšati naložbeni cikel.

Slovensko gospodarstvo je v odlični kondiciji

Gospodarski minister **Zdravko Počivalšek** se odprtja sejma zaradi službenih obveznosti v Moskvi ni mogel udeležiti, zato je zbrane pozdravil z videonagovorom. Ocenjuje, da je slovensko gospodarstvo v dobri kondiciji in da je na pravi poti, da bo postalo zeleno, ustvarjalno in pametno gospodarstvo. K uspehu bistveno prispevajo prav znanje in izkušnje mikro družb, ki jih je v Sloveniji kar 86 odstotkov. V njih je zaposlenih 19 odstotkov vseh delovno aktivnih prebivalcev. Po besedah ministra majhne družbe zaposlujejo dodatnih 27 od-

stotkov, srednje velika podjetja zaposlujejo petino zaposlenih. »Po zaslugi obrtnikov in podjetnikov so vsi gospodarski kazalniki letos obrnjeni navzgor,« je dejal Počivalšek in spomnil, da je bil bruto domači proizvod v drugem četrletju letos 2,6 odstotka višji kot leta 2018. »Gospodarska rast se sicer nekoliko umirja, a je na letni ravni še vedno stabilna.«

Počivalšek je, kot pravi, optimist. »Menim, da nam gre dobro. Krizi pa sami utiramo pot s tem, ko ji namenimo toliko pozornosti.« Ob tem je poudaril, da je slovensko gospodarstvo na morebitno krizo danes bistveno bolj odporno, kot je bilo leta 2008. »Zaradi večjega lastnega kapitala gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, večje previdnosti podjetnikov in lastnikov pri investiranju, bolj zdravih finančnih temeljev gospodarstva ter manjše zadolženosti gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov. Poleg

tega imamo danes izkušnje, ki jih pred enajstimi leti nismo imeli, in hkrati znanje, kako se iz krize izvleči.«

Pomanjkanje kadra in preveč birokracije

Za predsednika Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije **Branka Meha** je pomanjkanje kadra v obrti in podjetništvu na žalost še vedno izjemno pereč problem. Prepričan je, da je malo gospodarstvo motor naše države. Da lahko obrtniki in podjetniki nemoteno delajo, se razvijajo in zaposlujejo, potrebujejo spodbudnejše poslovno okolje s prijaznejšo zakonodajo in brez nepotrebnih birokratskih ovir. »In naloga naše vlade je, da nam takšno okolje zagotovi. Moja mantra, ki jo ponavljam vrsto let in jo bom tudi tokrat, je – če bo šlo dobro slovenskemu gospodarstvu, bo šlo dobro vsem državljanom,« je še dejal Meh

Gospodarsko ministrstvo ima v hali L vse sejemske dni tudi posebno stojnico, gre za poslovno stičišče, namenjeno formalnemu in neformalnemu mreženju. Številne obveznosti zaposleni v času sejma opravljajo kar na sejmišču. Njihov namen je biti bližje podjetjem, ki potrebujejo njihove nasvete o konkretnih poslovnih izzivih. Za vprašanja in pobude bo danes in jutri dosegljiv tudi minister Zdravko Počivalšek.

Letos je država partnerica sejma Črna gora, zato je na otvoritvi nastopila folklorna skupina iz te države in predstavila enega od ljudskih plesov.

in spomnil, da letos zbornica praznuje 50-letnico.

Spomnil je, da so bili prav obrtniki pobudniki sejma na tem prostoru in poudaril, da je Mos za številne obrtnike in podjetnike eden najpomembnejših sejmov: »Ne zgolj zaradi neposredne prodaje izdelkov ali storitev, temveč predvsem zaradi številnih priložnosti, ki jih sejem ponuja – od navezovanja stikov do sklepanja novih poslov in iskanja novih idej.«

Sodelovanje s Črno goro se krepi

Letos je partnerica Mosa Črna gora. Črnogorska gospodarska ministrica **Dragica Sekulić** je postregla s podatkom, da je blagovna menjava med državama lani znašala približno 85 milijonov evrov, kar je trikrat več kot leta 2015. Poudarila je, da črnogorska vlada posebno

pozornost namenja krepitvi podjetništva in ustvarjanju boljšega poslovnega okolja tako za domača kot tudi tuja podjetja. Tako se je število mikro, malih in srednje velikih podjetij lani v primerjavi z letom 2011 povečalo za 59 odstotkov, skupno število zaposlenih se je povečalo za več kot 30 odstotkov.

Predsednik Gospodarske zbornice Črne gore **Vlastimir**

Golubović je ob tem povedal, da se na Mosu letos predstavlja 50 črnogorskih razstavljalcev s področja kmetijstva, turizma in prometa. »Črnogorski proizvajalci so pripravljene pridobiti zaupanje slovenskih potrošnikov in jim ponuditi izdelke, ki so v skladu z evropskimi standardi, za katere s ponosom lahko rečemo, da so narejeni v Črni gori,« je še dejal.

Foto: SHERPA

OB ROBU

Ignoranti!

SIMONA ŠOLINIČ

*Kako je možno, da investitorji še vedno lahko gradijo javne stavbe, ki niso dostopne invalidom, če **Gradbeni zakon** predpisuje drugače? Še huje: kako je mogoče, da tega nihče ne nadzoruje tako, kot bi moral? Kako je možno, da tlakujejo mesta ali postavljajo cvetlična korita in ob tem pozabijo na slepe in slabovidne? Kako se še vedno lahko zgodi, da izvajalci lahko zgradijo klančine do javnih ustanov ali stanovanjskih blokov, ki so popolnoma neuporabne, ker so prestrme? Je mar res samo zakonodaja kriva? Ne. Krivi so pogosto ljudje, investitorji, izvajalci, nadzorniki, ki niti pomislijo ne na to, da bo neko stavbo, nek vhod, neko cesto, nek pločnik uporabljala tudi invalidna oseba. No, morda pomislijo šele takrat, ko tudi njih doleti težja oblika invalidnosti.*

Na svetu je 650 milijonov invalidnih ljudi. V Sloveniji je invalidnih 12 odstotkov prebivalcev. 82 odstotkov invalidov v Sloveniji meni, da je diskriminacija resna težava. Sama mislim enako, ker na poti v službo ali po opravkih lahko storim marsikaj, česar invalid ne more zaradi zunanjih okoliščin, ne zaradi sebe. Znanci, ki so invalidi, so v sebi močnejši in pogumnejši od marsikoga, ki zakone v praksi ne upošteva ali jih v praksi ne nadzoruje. Slednji so pokvarjeni in sebični ignoranti. Sebični zato, ker ne pomislijo na druge.

Že leta 2003, ko je bilo evropsko leto invalidov, je Zveza slepih in slabovidnih Slovenije državi predlagala, naj v strokovni izpit za javne uslužbence, ki imajo stik z invalidi, a tega področja ne poznajo, vključi tudi poglavje o invalidnosti. Vendar žal posluha ni bilo. Sramota.

Če ti, uradnik, ki ti ni mar za druge, lahko (še) hodiš, vidiš, slišiš, razširi svoje obzorje, da ti postane mar za sočloveka. Zanj delaš!

Ne gre samo za uradnike. Gre za vse nas. Invalidi ne potrebujejo sočutja. Potrebujejo le možnost, da so njihove pravice enake kot pravice vseh ostalih.

Ali kdo sploh upošteva predpise?

Največ ovir je pri urejenosti dostopa do javnih stavb in ustanov. Čeprav **Gradbeni zakon** predpisuje, da mora že projektiranje stavb slediti potrebam ranljivih skupin, se to ne dogaja vedno. Kot pravijo na Urbanističnem inštitutu RS, je pri nas sprejetih kup dobrih zakonov in pravilnikov, vendar je izvajanje teh ukrepov za uresničevanje pravic invalidov v praksi še vedno neučinkovito.

Invalidi predlagajo rešitve, ki so že sprejete. »To kaže, da Slovenija še vedno ne izvaja teh ukrepov v zadostni meri,« dodajajo na inštitutu. Neučinkovit je tudi nadzor nad izvajanjem predpisov. »Izvajalci še vedno gradijo stavbe, ki ne izpolnjujejo vseh predpisov. In ko so narejene, inšpekcija ne ukrepa. Stanje se z leti ni veliko spremenilo. Ne glede na številna opozarjanja,« so jasni na inštitutu.

Kup mednarodnih pravil ...

Ključni mednarodni dokument, ki usmerja ukrepe na področju invalidnosti, je

Konvencija o pravicah oseb s funkcionalnimi oviranostmi. Na ravni EU obstaja Evropska strategija o invalidnosti 2010–2020: ponovna zaveza Evropi brez ovir. Strategija vsebuje osem področij: dostopnost, udeležba v družbi, enakost, zaposlovanje, usposabljanje, socialno zaščito, zdravje in zunanje delovanje. Za vsako področje so določeni ključni ukrepi za odpravo ovir.

Sprejet je bil tudi dokument Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030. Ta določa, da je treba do leta 2030 vsem omogočiti uporabo varnega, cenovno sprejemljivega, dostopnega in trajnostnega prevoza zlasti s poudarkom na potrebah ljudi v težkih življenjskih okoliščinah in invalidov. Evropska unija ima Evropski akt o dostopnosti, ki je direktiva Evropske komisije o odpravi ovir pri dostopnosti nekaterih storitev in izdelkov za invalide. Na ponedeljkovem izobraževanju je bilo mogoče slišati, da večina ljudi sploh ne ve, kaj piše v teh dokumentih.

Ovire zunanjega prostora so za invalide ovire na cestah in javnih površinah, kot so previsoki robniki, prestrmi nakloni, neustrezna uporaba materialov, neprehodnost, neurejene poti, preozki prehodi in podobno. Ovire notranjega prostora so tiste, ki onemogočajo dostop v stavbo ali uporabo njenih storitev. To so neustrezni pragovi, preozka ali pretežka vrata, vrtljiva vrata, stopnice, tla, na katerih drsi, ozki hodniki, neustrezni sanitarni prostori.

Komunikacijske ovire so neustrezne oblike podajanja informacij v javnih prostorih, odsotnost tolmačev in indukcijskih slušnih zank, podnapisov, tiskanih informacij, ki so napisane s premajhnimi črkami, neprimerna osvetlitev prostorov. Dostopnost do informacij v primerni obliki je ena temeljnih ustavnih pravic.

... in slovenskih predpisov

Že v ustavi je zapisano, da ima vsakdo pravico do dostopnega grajenega okolja, informacij in komunikacij. Namen Zakona o izenačevanju možnosti invalidov predstavlja ta preprečevanje in odprava diskriminacije. Velik korak naprej je Slovenija storila tudi z novostmi v **Gradbenem zakonu**. Ta ureja pogoje za gradnjo stavb, ki morajo biti zgrajene tako, da ni ovir za nikogar. »Za zagotavljanje univerzalne graditve in uporabe objektov, ki so že zgrajeni, lahko država nameni nekaj javnega denarja,« opozarjajo na Urbanističnem inštitutu RS. Obstajata tudi Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa,

vstopa in uporabe objektov in Pravilnik o univerzalni **graditvi** in uporabi objektov, v katerima so zelo natančno določeni standardi, ki jih je treba upoštevati pri gradnji. Na papirju je še strategija Dostopna Slovenija, ki je nacionalna usmeritev za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide. Ministrstvo za okolje in prostor je izdalo celo dva priročnika, in sicer Univerzalna stanovanjska **graditev** in Strateško načrtovanje dostopnosti. Obstaja tudi Akcijski program za invalide 2014–2021, ki naj bi sledil sistematičnosti pri oblikovanju ukrepov za odpravo ovir za invalide. Dokumentov in predpisov je torej ogromno. Le upoštevanje le-teh je slabo

Stanje v Sloveniji ni tako idealno, kot to prikazuje Šarčeva vlada! Pri imenovanju Lenarčiča Slovenija izpadla kot neka rezervna liga!

nova24tv.si/slovenija/politika/stanje-v-sloveniji-ni-tako-idealno-kot-to-prikazuje-sarceva-vlada-pri-imenovanju-lenarcica-

September 12, 2019

Lažem aktualne oblasti ni videti konca. Vlado Marjana Šarca, ki v petek obeležuje eno leto vladavine, so zaznamovale afere, korupcija, nobene vizije, veliko floskul in neumnosti, ki jih stresa sam predsednik vlade Marjan Šarec. Eno izmed nedavnih laži, ki je pretresla ta teden, predstavlja uradna izjava vlade, da Jankovič na obisku v Rusiji, kjer se je mudil predsednik vlade z delegacijo, ni del te delegacije. Očitno so v luči afere Jankovič vladajoči spoznali, da ljubljanski župan Zoran Jankovič ni primeren za slikanje na skupnih sprejemih.

Foto: Nova24TV

Prvak Slovenske ljudske stranke dr. **Janez Podobnik** je v oddaji "Kdo vam laže" z voditeljem **Borisom Tomašičem** glede laži v zvezi z **Jankovičem** dejal, da razume, da jim je neugodno v teh razmerah, ko je prišel na dan odpis dolgov in da se je iz tega razloga na ta način izpeljalo vnaprej dogovorjen obisk. "Kako ljudi iritira ta stvar, kaže tudi kratek video, ki ga je posnel nekdanji mariborski župan **Franc Kangler** in si ga je ogledalo do zdaj že preko 310.000 ljudi. Ta v videu izpostavlja, da ga po sodiščih preganjajo zaradi 500 evrov, ki jih je ta dal svoji hčerki in zaradi 40 let starega traktorja in poziva: dajmo vstati! in se upreti temu." Mislim, da se bo pokazalo, da je bila to ena tistih kapelj čez rob, za katere upam, da bodo prinesle prebujanje ljudi in da se bodo ti pričeli zavedati, da ne živimo v "reality showu", ampak gre za resnično življenje, našo državo, našo vlado."

Preberite več: Ko Šarca in Jankoviča na laž postavi kar moskovski župan! Gangster Jankovič je bil pri njemu z vladno delegacijo!

"Če se na ta način dopušča, da se odtujijo sredstva na različnih razpisih in pri velikih investicijah, potem pač nekje zmanjka. Zmanjka za plače, šole, vrtce, socialo," je kritično opozoril Podobnik in dodal, da upa, da bo to stvari obrnilo. Prvak Dobre države dr. **Bojan Dobovšek** v luči stanja v državi izpostavlja, da je Slovenija, v kateri velja sistemska korupcija, padamo na lestvici demokratičnosti, gospodarske rasti, ravno tako na Transparency International po korupciji. "Vse to rezultira v šibki vladi in tistim pritiskom od zadaj. Če pogledamo te odpise in vse ostalo. Če so v parlamentu sprejeli takšne zakone in če so vedeli, da je to narobe, potem je to zelo hudo. Še hujše pa je, če sploh niso vedeli, kaj sprejemajo. Kdo je pripravljal to

zakonodajo in kdo pripravlja te spremembe? So to isti ljudje? Vemo, da je zakonodaja že kar nekaj let in da se je cela vrsta takih odpisov že zgodila. Zakaj ravno sedaj ta problem? Dajmo problematizirati že vse kar se je zgodilo in koliko denarja se je izgubilo. Se pravi eno je čisti problem zakonodaje.”

Do oseb s sledenjem denarju

Drugi problem je problem upnikov, je izpostavil Dobovšek. *“Pri poenostavljeni prisilni poravnavi imajo upniki zelo veliko vlogo, tako kot pri stečajih. Oni so tisti, ki morajo gledati. Sprašujem se, kako je lahko pri mikropodjetju sploh nastal takšen dolg? Potrebno je pogledati, kakšen posel je bil sklenjen, kako je dolg nastajal. Če gremo naprej. Kaj je bilo s temi terjatvami? Kdo jih je odkupoval in kako? Kje je ta denar?”* Ob tem je izpostavil, da pogodbe morajo obstajati in naloga finančnih institucij je, da pregledajo, naloga policije, če je bilo kaj goljufivega. *“Tudi upniki so tisti, ki lahko sprožijo postopke na sodišču, pa jih do danes ni še nihče. Potrebno je slediti denarju, da se pride do oseb”,* je bil jasan in ob tem poudaril, da so ravno to ti glavni problemi, ki jih je potrebno razčistiti, da ljudje vidijo, kaj se dogaja.

Foto: Nova24TV

Po besedah Dobovška ne čudi izmerjeni podatek iz Evropske unije, da v Sloveniji vsako leto izgine 3,5 milijarde evrov na račun korupcije. *“Kam bi lahko ta denar šel: za zdravstvo, čakalne vrste, bolnišnice, šole, domove za ostarele, pokojnine. Vsi bi lahko imeli dovolj,”* je prepričan. Podobnik je ob tem izpostavil problematiko zakona o javnih naročilih, ki tangira velika naročila pri **gradbeništvu** naprimer. Spomnil je na primer mostu čez Glinščico in drugo cev karavanškega predora. Leta 2004 je prišlo do enakih navidez majhnih sprememb, ki so imele velike posledice. Dejstvo je, da tisti, ki ve kaj želi narediti, naprimer odpreti prostor za takšne manipulacije in če je na eni kot na drugi strani isti krog ljudi, isti somišljeniki, potem so državljani in davkopllačevalci tisti, ki se jim slabo piše.

Dolžnost države predstavlja vzpostavitev zakonodaje, ki bo ščitila pred malverzacijami

Iz izkušenj, ko smo delali osamosvojitveno zakonodajo, smo morali pripraviti ogromno zakonov. Rekli so nam, da smo v pol leta naredili več zakonov, kot pa v Angliji v 100 letih, kjer je urejena stabilna država, je izpostavil Podobnik in dodal, da bi bilo dobro že sedaj pripraviti ključne stvari, da bi lahko dobro naravnane pozitivne ljudje ne glede na politično opcijo na ustrezen način vključi v postopek oblikovanja bolj normalne države. *“Če temeljna infrastruktura ni postavljena, potem se bodo vedno znašli tisti, ki bodo to zlorabljali. Mi ne smemo obsojati tistih, ki zlorabljajo to stvar, namreč dolžnost države je, da vzpostavi takšno zakonodajo, da bo ščitila pred malverzacijami in da bo omogočila dobrim in uspešnim, da prosperirajo,”* je izpostavil Podobnik.

https://youtu.be/9Jen_n6BUKo

Lenarčič dobil slab resor, ki nima vpliva

V oddaji so se dotaknili tudi tematike zunanje politike. Glede dodelitve resorja za krizno upravljanje **Janezu Lenarčiču**, je Dobovšek izpostavil, da gre za slab resor, saj ta nima vpliva. Slovenija bo po njegovih besedah še nazadovala med naprednimi državami Evropske unije, zato ker so se oblastniki in diplomacija, približevali povsem drugim asociacijam, ne pa tistim državam, ki so v prvi ligi Evropske unije. Ob tem je izpostavil, da smo postavili le osebo, ki je uradnik brez političnih izkušenj.

Izpadli smo kot neka rezervna liga

“Nima zaledja, nima poznanstev in skozi to se Slovenija ni uspela plasirati. Nismo dobili ne podpredsedniškega mesta, ne nekega resorja, ki je vpliven.” Skozi to bi lahko po besedah Dobovška Slovenija promovirala svoje gospodarstvo, svoj vpliv in bi potem bili tudi uspešni pri reševanju sporov. *“Sedaj pa se Slovenija samo toži, ker pa nima ustrezne podpore, tako da ne moremo računati na ustrezen uspeh. Tukaj gre za igro velikih in mi moramo najti strateške partnerje. Če je bil konsenz, da gremo v Nato in Evropsko unijo, za katerega so Slovenci živeli, potem je prav, da se tem državam pridružimo. Imeli smo dobro osnovo, v zadnjih letih pa smo v Sloveniji nazadovali. Prehitevajo nas države, ki so bile za nami, s čimer se vedno bolj oddaljujemo od cilja, ki smo si ga zastavili,”* je izpostavil Dobovšek. Po besedah Podobnika je Lenarčič vrhunski strokovnjak na svojem področju, ampak ni primeren za to mesto. *“Tukaj je bila storjena velika napaka, ki leži na predsedniku vlade. Ta je vnaprej dal signal, kaj pričakujemo in to je, da pričakujemo malo.”* Po besedah Podobnika smo izpadli kot neka rezervna liga.

Foto: Nova24TV

Spremembe so po besedah Dobovška mogoče le v izvršni veji oblasti. *“Vlada lahko te stvari spremeni s tem, da imenuje prave ljudi, vzpostavi mehanizme nadzora in da se začnejo sami tako ravnati. To je potrebno v Sloveniji doseči.”* Največji problemi so namreč po njegovih besedah v kadrovanju, ko ni jasne meje do kje deluje politika, kje je upravni aparat in pa javna naročila. *“Tukaj je velik problem nakupa v zdravstvu in pa še kje drugje. Nakup žilnih upornic predstavljalo le vrh ledene gore.”* Ob tem je Dobovšek izpostavil, da je glede reform v zdravstvu izgubljeno leto, prav tako glede ureditve pokojnin, ravnanja z ostarelimi in mladimi, ki odhajajo v tujino. *“Slovenija zaostaja in s pravo vlado, pravimi odgovornimi ministri, se dajo stvari premakniti,”* je bil jasan.

Celotno oddajo si lahko ogledate na priloženem posnetku.

Hana Murn

KOMENTAR

Še eno obilno leto za gradbince, ampak ...

Čas branja: 1 min

0

12.09.2019 12:00

BOJANA HUMAR

Več iz teme:

[gradbeništvo >](#)

Gradbeništvo si je med zadnjimi opomoglo od krize in šele v zadnjih dveh letih dobilo pravi zagon. Od lani je med bolj zaslužnimi za rast slovenskega BDP. Gradbena podjetja so lani prihodke povečala za skoraj četrtino, kar je še enkrat več kot leto prej, smo ugotavljali, ko smo pripravljali lestvici največjih in najboljših gradbenih podjetij pri nas. Pospešek so gotovo dali župani, ki so pred lanskimi lokalnimi volitvami hiteli urejati mestno infrastrukturo. Vendar tudi letos statistika kaže bleščeče številke. Kazalnik gradbene aktivnosti za drugo četrtletje je najvišji po letu 2010, na drugi strani pa je še vedno na polovici tistega iz rekordnega leta 2008. Da se ta panoga pobira šele v zadnjih letih, je najbrž tudi posledica bolečih lekcij iz zadnje krize, ko je pretencioznost pokopala marsikatero gradbeno podjetje. Je pa spodbudno, da gradbinci, ki so bili tradicionalno vezani na domače projekte, vse več poslov najdejo tudi v tujini; lani kar petino več kot

leto prej. Med njimi so tudi takšna, za katere še niste slišali, recimo velenjsko družinsko podjetje Bapa, ki ga pa dobro poznajo po gradbiščih v Belgiji.

Temu ustrezno so tudi velike potrebe po delovni sili. Lani je v **gradbeništvu** delala skoraj desetina več ljudi kot leto pred tem, in sicer blizu 68 tisoč. Vendar spet še daleč od blizu 90 tisoč, koliko jih je **gradbeništvo** zaposlovalo leta 2008. V podjetjih najbolj tožijo nad pomanjkanjem inženirjev in še slabše bo, če pogledamo podatke o vpisu na ljubljansko in mariborsko gradbeno fakulteto. V Mariboru denimo se je v šolskem letu 2008/2009 v prvi letnik vpisalo skoraj 260 študentov, za prihodnje šolsko leto pa dobrih 50. Razlika res zbode v oči. Prav pomanjkanje usposobljenih ljudi je eden od razlogov, da se je lanskemu rekordnemu optimizmu med gradbinci kljub razveseljujočim statistikam začelo vsiljevati nekaj črnogledosti.

TOP gradbena podjetja: Še leto dni velikih rasti, a optimizem plahni

Čas branja: 4 min

0

12.09.2019 13:00

Slovenski gradbinci imajo za seboj še eno polletje velike rasti prihodkov, ki v zadnjih dveh letih ni bila vprašljiva, zatikalo se je pri povečanju dobička, vsaj velikim. Bo letos drugače?

JURE UGOVŠEK

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

[gradbeništvo >](#)[napovedi >](#)[Riko >](#)[Janez Škrabec >](#)[Kolektor >](#)[Koling >](#)[Cestno podjetje Nova... >](#)[ELES >](#)[Iskra Mehanizmi >](#)

Gradbena aktivnost v Sloveniji je bila v drugem letošnjem četrtletju največja po letu 2010. Še vedno sicer dosega le 53 odstotkov povprečja v rekordnem letu 2008, a je hkrati devet odstotkov večja kot v drugem četrtletju lani.

Gradbeništvo pomeni tudi vse večji delež v BDP. V prvem letošnjem četrtletju je na letni ravni prispevalo skoraj 15 odstotkov več, v drugem pa 7,6 odstotka, kar je visoko nad 3,3- oziroma 2,5-odstotno rastjo slovenskega BDP v prvem oziroma drugem četrtletju. Rast v **gradbeništvu** je v obeh letošnjih četrtletjih največja med vsemi panogami v Sloveniji. Do lani je bilo nasprotno – **gradbeništvo** je raslo počasneje od slovenskega BDP, v nekaterih četrtletjih pa je dodana vrednost celo upadla.

Kaj je razlog za tako bohotno rast? Eden je tudi ta, da so se med naložbami v osnovna sredstva izrazito povečala vlaganja v gradbene objekte – v drugem četrtletju za kar 13,4 odstotka. Vladni urad za makroekonomske analize in razvoj razlaga, da gradnjo stavb poleg gospodarske rasti in razmeroma omejene ponudbe na trgu nepremičnin še vedno podpirajo tudi ugodni pogoji financiranja.

Skok dobička v prvem četrtletju

Raziskava državnega statističnega urada za celotni gradbeni sektor pokaže tudi, da je bila dobičkonosnost v prvem četrtletju opazno boljša kot v prejšnjih četrtletjih. Prihodki iz poslovanja so za šest odstotkov presegali poslovne odhodke, s čimer imajo gradbena podjetja za seboj najuspešnejše četrtletje v zadnjih treh letih.

Optimizem počasi plahni

Medtem ko statistični podatki rišejo vse lepšo sliko gradbenega sektorja, pa ankete med gradbinci kažejo na upad optimizma. Kazalnik zaupanja v **gradbeništvu**, ki je sestavljen na podlagi anket o trenutnem obsegu del, naročil, pričakovanj glede zaposlovanja, cen ..., sporoča, da je razpoloženje v **gradbeništvu** najslabše v zadnjih dveh letih. Vrednost kazalnika je sicer še vedno opazno nad dolgoletnim povprečjem, a precej skromnejša od rekorda, namerjenega junija lani. Vendar pa ob upadu večine podkazalcev državni statistiki še vedno merijo rast zagotovljene proizvodnje. Gradbena podjetja kot omejitveni dejavnik za poslovanje najpogosteje navajajo pomanjkanje usposobljenih delavcev, veliko konkurenco in visoke stroške dela.

Riko s sedemodstotno rastjo prihodkov

Foto: Jure Makovec

✓ Inženirskem podjetju Riko pod vodstvom Janeza Skrabca za letos napovedujejo sedemodstotno rast prihodkov.

Petnajst največjih slovenskih gradbincev smo povprašali o poslovanju v prvem letošnjem polletju in načrtih za preostanek leta, a je bil odziv zelo skromen. Napovedi sta nam razkrili le gradbena divizija **Kolektorja** in inženirska družba Riko, ki je v prvem letošnjem polletju povečala prihodke za 43 odstotkov, na 45,6 milijona evrov. V celotnem letu načrtujejo 103,6 milijona evrov prihodkov, kar bi pomenilo sedemodstotno rast. Več kot polovico prihodkov nameravajo letos ustvariti na tujem, med drugim z gradnjo centra za ravnanje z odpadki v Zadru v vrednosti 50 milijonov evrov, transformatorske postaje v Minsku, največja slovenska projekta pa sta železniško vozlišče na Pragerskem in komunalna infrastruktura Britof–Predosje–Mlaka. Dobiček bo po načrtih podoben lanskemu, ko je znašal 160 tisoč evrov.

Kaj vse gradi in bo gradil Kolektor

Kolektor navaja skupne podatke za gradbeni družbi **Koling** in **CPG**, ne pa tudi ločenih. Prihodki od prodaje obeh družb so ob polletju poskočili za petino, na 112 milijonov evrov, v vsem letu pa načrtujejo 230 milijonov prihodkov. Večino prihodkov Kolektorjeva gradbena divizija ustvari v Sloveniji, v tujini letos načrtujejo 40 milijonov oziroma 17 odstotkov vseh. Podatka o dobičku ob polletju nam niso dali, sporočajo pa, da se je število zaposlenih v primerjavi s prvim polletjem lani zmanjšalo za 46, na 564, a ga nameravajo do konca leta povečati na 575. Med največjimi aktualnimi projekti so: gradnja tehnološkega središča **Eles** v Beričevem (vrednost 30 milijonov evrov), začetek gradnje proizvodnega objekta **Iskra Mehanizmi** (15 milijonov evrov), nadgradnja železniških odsekov Rimske Toplice–Laško in Laško–Celje v vrednosti 77,7 milijona evrov, rekonstrukcija železniškega omrežja in dostopa v Luko Reka (30 milijonov evrov), gradnja dostopnih cest drugega tira (14,5 milijona evrov), obnova vipavske hitre ceste (10 milijonov evrov), gradnja novega kanalizacijskega sistema na otoku Krk (vrednost 35 milijonov evrov), dokončanje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja v Petrinji (30 milijonov evrov), gradnja zgradbe BB2 v **NEK** (več kot 10 milijonov evrov).

20 %

(na 112 milijonov evrov) so zrasli prihodki
Kolektorjeve gradbene divizije ob letošnjem polletju.

Za katere projekte se nameravajo potegovati v prihodnje? »Za izvedbo del na tretji razvojni osi in pri preostalih delih na državnem (avto)cestnem omrežju (obnove, rekonstrukcije), na delih na drugem tiru Divača—Koper, na področju gradnje visokogradbenih objektov in pri nadgradnji železniške infrastrukture, za izvedbo del v **Luki Koper**, NEK ter za vsa preostala dela, za katera imamo usposobljen kader in opremo,« sporočajo iz gradbene divizije Kolektorja.

TOP gradbena podjetja: Gradbinci s skokom prihodkov, dobiček pa je »zabetoniran«

Čas branja: 11 min

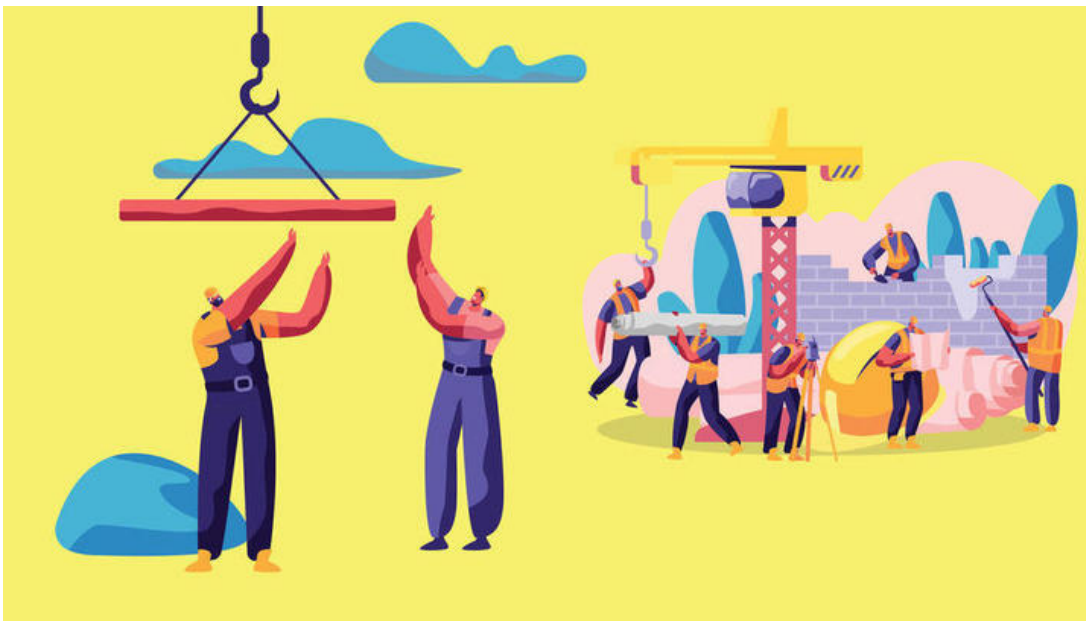
0

12.09.2019 14:08

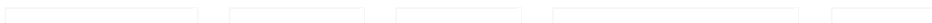
Sestavili smo lestvici največjih in najuspešnejših gradbenih podjetij v letu 2018. Največji opazno povečujejo prihodke, a je dobiček bolj klavrn. Sodeč po prvem četrtletju, bi letos lahko bil boljši, vseeno pa optimizem v panogi pojenja.

JURE UGOVŠEK

Več iz teme:

[gradbeništvo >](#)[lestvica >](#)[Arcont >](#)[HC Hidromontaža >](#)[Adria >](#)[Riko >](#)[Slovenski krščanski... >](#)[Statistični urad... >](#)[Gorenjska gradbena... >](#)

Gradbeništvo je panoga, ki se je ob vnovičnem razcvetu slovenskega gospodarstva prebudila med zadnjimi. Je pa bila lani – in je po nekaterih podatkih tudi letos – med zaslužnejšimi za trenutno gospodarsko rast, pokaže analiza širše gradbene panoge, v kateri smo pod drobnogled vzeli tiste s prihodki od prodaje nad 10 milijoni evrov. Največji v panogi po upadu prihodkov v letu 2016 na desetletno dno nizajo velike rasti – v letu 2017 so prihodke povečali za 12 odstotkov, lani pa kar za 24 odstotkov. A še hitreje kot prihodki v panogi rastejo stroški, tako da je lani uspelo dobiček povečati le vsakemu drugemu podjetju na lestvici, medtem ko jih je prihodke povečalo 45 od 50.

Nad lansko rastjo prihodkov smo težko presenečeni. V letu 2018 so se namreč številni župani pred lokalnimi volitvami hoteli izkazati z infrastrukturnimi naložbami, vrh tega pa so se z rastjo porabe evropskih sredstev okrepile tudi druge javne naložbe. Denar je še naprej rekordno poceni, izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti pa je bila lani na večletnih vrhovih, kar je kakšno podjetje več kot v prejšnjih letih spodbudilo h gradnji novih proizvodnih hal. Tudi povpraševanje po stanovanjih in njihova gradnja sta se začela krepiti.

Veliko večino prihodkov ustvarijo na tujem

Gradbeni velikani so na tujem lani ustvarili za petino večje prihodke kot leto pred tem. Največ **Arcont**, ki je le odstotek od 70,6 milijona evrov prihodkov ustvaril v domovini. Izključno na tujem pa prihodke pridela mariborska inženirska družba **HC Hidromontaža**, osredotočena na posle z namakalnimi napravami, vodovodi in razsoljevanjem morske vode. Predvsem v Libiji in Združenih arabskih emiratih so lani ustvarili 30,9 milijona evrov prihodkov. Med družbami z več kot 90-odstotnim deležem izvoza najdemo še proizvajalca in monterja montažnih hiš **Adrio** dom, ki je lani prodajo na tujem povečal za 15 odstotkov. Velik delež prihodkov na tujem ustvarja tudi **Riko**, lani 62 odstotkov oziroma 60,5 milijona evrov.

24

odstotkov je pri gradbincih z lestvic lani znašala rast prihodkov, še leto prej pol manj.

8

odstotkov je v največjih gradbenih podjetjih lani znašala rast čistega dobička.

1/2

podjetij na lestvici je lani povečalo dobiček, medtem ko jih je prihodke povečalo 45 od 50.

1/5

več so lani slovenski gradbinci ustvarili na tujih trgih kot leta 2017

Zakaj se zatakne pri dobičku

Največji slovenski gradbinci so lani sicer povečali tako čisti dobiček kot dobiček iz poslovanja, a je povprečna osem odstotna rast skromnejša, kot bi pričakovali od podjetij, ki so prihodke povečala za skoraj četrtino. Posledično je dobičkovna marža vse skromnejša: velikani so lani na vsak evro prihodkov ustvarili 3,7 centa dobička iz poslovanja, leto prej 4,2 centa, EBIT dobičkovna marža povprečnega slovenskega podjetja pa znaša 4,6 odstotka.

Je pa zanimivo, da so vsa podjetja v panogi **gradbeništvo** po uradni klasifikaciji **SKD** (sami v analizi panogo sicer gledamo širše, vključujemo denimo tudi inženirske družbe) lani povečala prihodke za 28 odstotkov, dobiček pa kar za 70 odstotkov. Prihodki so bili tako največji v sedmih letih, dobiček panoge v znesku 157

milijonov evrov pa se je zelo približal rekordnim 186 milijonom evrov v predkriznem letu 2007.

Rastoči stroški dela

Gradbinci opozarjajo, da se soočajo z rastjo vhodnih stroškov, tako stroškov dela (ti pomenijo približno 70 odstotkov ustvarjene dodane vrednosti) kot materiala. Prvih 50 gradbincev je ob lanski 24-odstotni rast prihodkov imelo 13-odstotno rast stroškov dela. Ob osem odstotni rasti števila zaposlenih je povprečni strošek dela na zaposlenega poskočil za pet odstotkov (več o tem na strani 22).

Dražji pa je tudi gradbeni material. Poznavalec pravi, da so se denimo vezane armature od krize podražile za skoraj 30 odstotkov, vgrajeni beton pa pri kubičnem metru tudi za 40 odstotkov. Statistika je na voljo zgolj za stanovanjsko gradnjo. Ta sicer pokaže rast stroškov materiala, a ne tako izrazito, po podatkih **Sursa** so v treh letih poskočili za sedem odstotkov.

GGD in GH Holding s krepko manjšim dobičkom

Med podjetji, ki so najbolj povečala prihodke, dobiček pa jim je upadel, izstopata Gorenjska gradbena družba in GH Holding. Prva je z lanskim skokom prodaje na 84 milijonov evrov dosegla največje prihodke v zadnjih treh letih, dobiček v vrednosti 570 tisoč evrov pa je bil najskromnejši po letu 2012.

GH Holdingu pa je lani uspelo podvojiti prihodke na 40 milijonov evrov, kljub temu pa se mu je dobiček prepolovil na 1,6 milijona evrov. Družba v večinski lasti **Blaža Miklavčiča** je tako ustvarila najmanjši dobiček po letu 2013. GH Holding, ki je v slovenskem gradbenem prostoru v minulih letih veljal za vzor po dobičkovni EBIT marži, je lani iz poslovanja ustvaril 393 tisoč evrov dobička, kar je osmina rezultata v letu prej, ko so prihodki dosegali polovico lanskih.

Kolektor CPG skupaj s svojim lastnikom največji med vsemi

DALEČ NAJVEČJI, ČE ...

Kristijan Mugerli, Kolektor CPG (desno)

Tine Vadnal, Kolektor Koling

Če bi se podjetji združili v skupino, bi ta imela 240 milijonov evrov prihodkov in bila po tem kazalniku z naskokom največji gradbincec pri nas.

Če bi se podobno kot novomeški združili tudi Kolektorjevi gradbeni podjetji, bi bila Kolektorjeva gradbena divizija po velikosti brez konkurence pri nas. Tako pa družba Kolektor CPG zaseda tretje mesto, **Koling** pa šesto. Če bi prihodke družb sešteli, bi dobili skupino z 240 milijoni evrov prihodkov (ti bi verjetno ob konsolidaciji bili nekoliko manjši, saj nekaj prihodkov od prodaje ustvarita tudi pri medsebojnem poslovanju).

Družbi sta lani poslovali s podobnim dobičkom, malenkost manjšim od 3,5 milijona evrov. Ima pa CPG podobno kot leto prej precejšnje zasluge za dobiček lastnika Kolinga. Lani je namreč Koling, tako kot leto pred tem, imel za 2,2 milijona evrov prihodkov iz lastniških deležev. Koling ima sicer v lasti še 49 odstotkov družbe **K.Tivoli** (to podjetje je končalo večstanovanjski kompleks Belle vie Tivoli, v Kosezah pa bo zgradilo tri stavbe s 103 stanovanji), ki je lani ustvarila 5,4 milijona evrov čistega dobička. (Podrobneje o poslovanju Kolektorjevih gradbincev pišemo na strani 16.)

Največji gradbinec CGP ne povečuje zgolj prihodkov

Novomeški CGP je znova večji, k čemur je pripomogla tudi pripojitev hčera. Že leta 2017 so k matični družbi pripojili Cestno podjetje CGP, lani pa še CGP – Gradnje (14 milijonov evrov prihodkov v letu 2017) in **IGM Sava** (3,5 milijona evrov prihodkov v letu 2017). Obe podjetji sta bili že prej v lasti CGP, a sta delovali samostojno.

CGP je lani tako ustvaril rekordnih 157,8 milijona evrov prihodkov, kar je 13 odstotkov več kot leto pred tem. Če smo v uvodu ugotavljali, da imajo številni veliki gradbinci kljub rasti prihodkov težave s kovanjem dobičkov, pa to ne velja za CGP. Čisti dobiček so povečali za tretjino, na 9,1 milijona evrov, kar je daleč največ med vsemi podjetji v panogi.

Foto: Jernej Lasič

NAJVEČJI

Martin Gosenca, CGP Novo mesto

Lani so ustvarili rekordnih 158 milijonov evrov prihodkov. V nasprotju z mnogimi so povečali tudi dobiček, in sicer za tretjino, na 9,1 milijona evrov.

CGP je lani najbolj povečal prihodke na področju gradbenoinženirskih objektov. Ti skupaj z vzdrževanjem cest pomenijo približno polovico vseh prihodkov, preostalo je

gradnja stavb. Lani so gradili več odmevnih projektov. Med inženirskimi so bili največji modernizacija železniške proge Laško–Rimske Toplice, obnova avtoceste Dobruška vas–Drnovo, kanalizacijsko omrežje v občinah Medvode in Vodice ter v **mestni občini Ljubljana**, gradnja nadvoza v Grosupljem in ureditev mestnega jedra v Novem mestu. Zgradili so tudi Yaskawino tovarno robotov v Ribnici, ki so jo odprli aprila letos, in dokončali logistično središče za **Kuehne + Nagel** na Brniku v vrednosti približno 50 milijonov evrov. Trenutno imajo odprto eno izmed največjih gradbišč v državi, in sicer logistični center **Lidl** v Arji vasi, katerega gradnja bo stala okoli 70 milijonov evrov. Gradijo še hotelsko-stanovanjski kompleks Šumi v Ljubljani, ki bo stal nekaj več kot 30 milijonov evrov.

Tudi Pomgrad okrepil dobiček

Na drugo mesto po velikosti se je prebil prekmurski Pomgrad, po zaslugi rasti prihodkov za tretjino, na 147 milijonov evrov, in dobička v znesku dveh milijonov evrov, kar je največ po letu 2015. Na voljo so tudi že podatki za skupino Pomgrad, ki je ustvarila 183 milijonov evrov prihodkov in 2,3 milijona evrov dobička. Pomgrad v lasti **Stanka Polaniča, Jožefa Horvata** in **Antona Ravniča** je ob koncu prejšnjega leta končal gradnjo 85 milijonov evrov vredne Magnine lakirnice v Hočah in hotela Orchid na Plitvicah, na Švedskem pa je začel graditi stanovanjske bloke za javnega naročnika. Med njihove trenutno najpomembnejše infrastrukturne projekte sodijo nadgradnji železniških odsekov Pesnica–Šentilj in Poljčane–Slovenska Bistrica ter gradnja podvoza na Ljubljanski ulici v Mariboru.

Arcont največji zaposlovalec

Na četrtem mestu po velikosti pa najdemo hčerinsko družbo enega vodilnih evropskih proizvajalcev mobilnih montažnih objektov, družbo Arcont. Zaposlujejo 674 ljudi, največ med podjetji na lestvici. Družba s sedežem v Gornji Radgoni s skoraj 70 milijoni evrov prihodkov na tujem, kar so tako rekoč njihovi celotni prihodki od prodaje, poskrbi za petino izvoza vseh podjetij na lestvici.

Kdo je še med prvo deseterico

Na petem mestu največjih je Gorenjska gradbena družba, ki je po lanskem upadu prihodkov gradbene hčere **Telekoma Slovenije GVO** za 27 odstotkov, na 45 milijonov evrov, pridobila eno mesto, GVO pa s tretjega padel na sedmo mesto.

Ena največjih slovenskih inženirskih družb **Riko** pa je ob 97 milijonih evrov prihodkov (večino teh ustvari v tujini), a skromnih 168 tisoč evrih čistega dobička pristala na osmem mestu.

Deseterico zaključujeta **KPL**, ki je lani povečal prihodke kar za polovico (na 37,7 milijona evrov), in **SŽ ŽGP**, ki ima prav tako nadpovprečno, 29-odstotno rast prihodkov; znašali so 47,3 milijona evrov.

To so najuspešnejši gradbinci

Kazalniki dobičkonosnosti in rasti (čeprav, kot pojasnjujemo v okviru o metodologiji, niso čisto primerljivi) na vrh lestvice najboljših postavljajo mlada gradbinca, ki sta bila še leta 2017 premajhna, da bi preseгла prag 10 milijonov, kar je prvo sito za uvrstitev na naši dve lestvici. Sta pa v zadnjih letih, še posebej lani, dosegla ogromno rast.

NAJBOLJŠI

Ljubljansko inženirsko-gradbeno podjetje CBE je po dodani vrednosti na zaposlenega v znesku 98 tisoč evrov krepko nad povprečjem panoge.

Najboljši CBE še lani premajhen za naše sito

Kot najuspešnejšo smo prepoznali ljubljansko inženirsko-gradbeno družbo CBE, ki sta jo leta 2011 ustanovila **Boštjan Lazar** in **Sašo Previšević**. Podjetje s sedežem v Tehnološkem parku je v osmem letu poslovanja zaposlovalo 34 ljudi, ob 26,6 milijona evrov prihodkov pa ustvarilo 1,2 milijona evrov čistega dobička. Dodana vrednost na zaposlenega v znesku 98 tisoč evrov je krepko nad povprečjem panoge, enako velja za

povprečno mesečno bruto plačo v znesku 2.603 evre. Med referencami družbe najdemo prenovo kopališča Kolezija, gradnjo in obnovo cestnih obvoznic, rušenje cestninske postaje Log na primorski avtocesti in gradnjo poslovno-skladiščnega objekta družbe **MDM**. Družbo srečujemo tudi na večjih razpisih. Letos se je potegovala za gradnjo drugega terminala na brniškem letališču, za posel, ki je bil naposled podeljen družbi **GIC Gradnje** (pogovor z direktorjem GIC Gradnje na strani 20).

Gradbeno podjetje Drava prihodke skoraj podvojilo

Foto: Jure Makovec

POSKOČEN

Sašo Kovačec, Gradbeno podjetje Drava

Lani so skoraj podvojili prihodke in ustvarili najvišjo dodano vrednost na zaposlenega v znesku 126.500 evrov. Več o njih na strani 26.

Za gradbeno gazelo lahko razglasimo tudi leta 2012 ustavljeno Gradbeno podjetje Drava s Ptuja v lasti Saša Kovačeca. Podjetje je lani prihodke povečalo za skoraj 80 odstotkov, na 13,1 milijona evrov, ob tem pa ustvarilo nekaj več kot 600 tisoč čistega dobička. Zaposlujejo 15 ljudi, dodana vrednost v znesku 126.500 evrov pa je najvišja med vsemi podjetji na lestvici. Njihovi odmevnejši lanski projekti so gradnje

bencinskega servisa **OMV** na Ptuj, 780 tisoč evrov vrednega večnamenskega objekta za občino Hoče - Slivnica, prizidka k upravni stavbi mariborske družbe za upravljanje voda **Aquasystems** in dogradnja trgovine **Hofer** v Šentjurju. V prihodnje se vidijo tudi kot investitor doma za starejše s 150 posteljami v Slivnici (več o njihovem poslovanju na strani 24).

Najbolj dobičkonosni Velenjčani

Med bolj dobičkonosnimi v oči pade tudi velenjsko družinsko podjetje Bapa. Veliko večino od 11,5 milijona evrov prihodkov je ustvarilo v Belgiji. Družba je na vsak evro prihodkov imela 0,14 evra dobička iz poslovanja, na vsak evro sredstev (kazalnik ROA) pa 0,58 evra čistega dobička. Po obeh kazalnikih je najuspešnejša med vsemi na lestvici. Več o njih na strani 24.

Foto: Osebni arhiv

NAJDONOSNEJŠI

Admir Hodžić, Bapa

Na vsak evro prihodkov je ustvaril 0,14 evra dobička iz poslovanja, na vsak evro sredstev pa 0,58 evra čistega dobička. Po obeh kazalnikih je najuspešnejši na lestvici. Več o njih na strani 24.

Projekti bronastega Strabaga

Tretjeuvrščeni avstrijski Strabag je lani za več kot polovico povečal prihodke (na 58,8 milijona evrov) in skoraj potrojil dobiček (na 2,7 milijona). Lani so začeli skoraj 17 milijonov evrov vredno prenovo Cukrarne, marca pa končali 3,1 milijona evrov vredno gradnjo vadbene centra **Fraport**. Septembra so začeli graditi štiri milijone evrov vreden nov šolski center v Slovenj Gradcu, ki bo končan v prvi polovici prihodnjega leta. Za letošnjo jesen je načrtovana predlanskim začeta gradnja trgovskega centra **Spar** v Šiški, ki naj bi po prvotnih načrtih stala dobrih 35 milijonov evrov.

Kako posluje lanski zmagovalec

Najboljše podjetje na naši lanski lestvici, **Trgograd** iz Šmartnega pri Litiji, je tudi lani krepko povečalo prihodke, in sicer za več kot četrtino, na 25,7 milijona evrov. To je največ doslej. A zadnja leta rastočemu gradbincu, podobno kot še nekaterim v panogi, ni uspelo povečati tudi dobička. Ta se je lani prepolovil in je znašal na 1,4 milijona evrov, kar je oklestilo tudi kazalnike dobičkonosnosti. Družba v lasti enega od stotih najpremožnejših Slovencev **Andreja Poglajna** je tako pristala na 18. mestu med najuspešnejšimi v gradbeni panogi.

Zadnja leta nezadolženi Trgograd je lani najel za tri milijone evrov dolga, čeprav imajo na računu osem milijonov evrov. V zadnjih letih slovijo po tem, da precejšnjo količino presežnih sredstev kopičijo na bančnih računih.

Lani so med drugim zgradili nasip in razbremenilnik visokih voda v Ljubljani, ki pred poplavami varuje območje Viča in Rožne doline, ter državno cesto Logatec–Žiri. Letos poleti so dokončali štirimilijonsko gradnjo proizvodno-skladiščnega objekta **Herz** v Šmartnem, za leto 2019 pa so v teku oziroma končani tudi naslednji projekti: rekonstrukcija avtocestne baze na Griču v Ljubljani, izvedba parkirišča v Stanežičah in gradnja športne dvorane v Vižmarjih. Kot investitor in tudi kot gradbinec pa nastopajo pri projektu stanovanjsko-poslovnega kompleksa ob Šmartinski cesti v Ljubljani, v katerem bo 123 stanovanj in tri etaže podzemnih garaž. Gradnja naj bi bila končana prihodnje leto.

Kako smo našli največje in najboljše

Na lestvico največjih smo uvrstili družbe z najmanj desetimi milijoni evrov čistih prihodkov v letu 2018, katerih glavna dejavnost sta **gradbeništvo** in gradbeni inženiring. Pri izboru se nismo opirali samo na standardno klasifikacijo za potrebe statistike, temveč smo po najboljših močeh smiselno uvrstili tudi podjetja, ki ponujajo celostne gradbene storitve, proizvajalce lesenih in kovinskih montažnih stavb, nismo pa uvrstili proizvajalcev gradbenega materiala zaradi njihove prevelike razvejenosti in nepreglednosti. Družčina je tudi sicer precej pisana in jo je težko dati na isti imenovalec; okoliščine poslovanja inženiringov so, denimo, drugačne kot pri izvajalcih gradbenih del, poleg tega nekateri »hardcore« **gradbeništvo** dodajo ščepec trgovine, tretji dodano vrednost za stranke iščejo v dopolnilnih dejavnostih, kot je opremljanje proizvodnih linij in podobno – kar pa so težave, značilne za vse podobne razvrstitve.

Pri razvrščanju po velikosti smo upoštevali šest kazalnikov: prihodke od prodaje, čisti dobiček, dobiček iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA), lastniški kapital, sredstva in število zaposlenih. Podjetja smo razvrstili za vsako kategorijo posebej in nato sešteli uvrstitve, da smo dobili končno uvrstitev.

Pri razvrščanju najboljših smo upoštevali le tiste z dobičkom, ki poslujejo vsaj dve leti. Upoštevali smo te kazalnike: medletno rast prihodkov od prodaje in EBITDA v letih 2018 in 2017 (pri čemer smo rasti v zadnjem letu dali 70-odstotno utež), dobičkonosnost sredstev in kapitala, dobiček iz poslovanja glede na prihodke (marža EBIT), dodano vrednost na zaposlenega in uvrstitev po velikosti. Tudi najboljše smo razvrstili za vsako

kategorijo posebej, končno mesto pa je tehtana sredina vseh uvrstitev.

Primerjali smo poslovanje posameznih družb, ne pa skupin, četudi so nekatere gradbene družbe med seboj lastniško prepletene. To je glavni razlog, zakaj na vrhu ni gradbene divizije Kolektorja, ki jo sestavljata Koling in CPG, ali pa skupine Pomgrad, ampak novomeški CGP, ki sodi v poslovni imperij finančnikov Darija in Vesne Južna.

GOSPODARSKA RAST

Nižja rast že letos in v 2020

Letos bo rast 2,8-odstotna, prihodnje leto pa triodstotna. Če se uresničijo negativna mednarodna tveganja, bi lahko bila ta še nižja, a še daleč od recesijskih gibanj

Pripravil **Srečko Klapš, STA**

Urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je včeraj znižal napovedi gospodarske rasti na 2,8 odstotka, kar je za 0,6 odstotne točke manj od spomladanske napovedi. "Kazalniki zaupanja v mednarodnem okolju se poslabšujejo že skoraj od začetka preteklega leta, kar negativno vpliva na izvozna naročila in povpraševanje. Obeti so do konca leta slabši, kot smo pričakovali spomladi," je včeraj pojasnila **Maja Bendeš**, direktorica Umarja. Ob tem je izpostavila še objavljen podatek o gospodarski rasti v drugem letošnjem četrtletju, ko je bila rast le 2,5-odstotna in nekoliko nižja od pričakovanj. Poleg umiritve rasti v tržnih storitvah je bil opazen tudi negativen vpliv zalog, a da še ne moremo govoriti o ohlajanju gospodarstva, saj je rast še naprej solidna in nad povprečjem EU.

Pomembna bosta domača potrošnja in gradbeništvo

▼ Umarju, upoštevajoč trenutne napovedi gospodarske rasti v trgo-

vinskih partnericah, ocenjujejo, da bo rast bruto domačega proizvoda (BDP) prihodnje leto ostala podobna. Umar napoveduje, da bo v letu 2020 triodstotna, v letu 2021 pa 2,7-odstotna. K ohranjanju solidne rasti v napovedanem obdobju bo sicer pomembno prispevala domača potrošnja, še meni Bendeševa, zaradi nadaljevanja ugodnih gibanj na trgu dela in nadaljnje rasti investicij, zlasti gradbenih.

Med tveganji za uresničitev napovedi v Umarju vidijo negativna tveganja v mednarodnem okolju, nekatera so se v zadnjih mesecih še okrepila. "Pozorno spremljamo dogajanje, povezano s protekcionističnimi ukrepi in nepredvidljivo gospodarsko politiko ZDA, izstopom Velike Britanije iz EU in počasnejšo kitajsko gospodarsko rastjo," je dejala direktorica Umarja. V primeru njihove uresnitve bi bila lahko gospodarska rast še počasnejša od danes objavljene napovedi. Alternativen scenarij tako za letos predvideva 1,7-odstotno rast BDP, prihodnje leto pa dwoodstotno. Kar pa je še vedno daleč od recesijskih gibanj,

ki smo jim bili priča v času krize.

Bertoncelj zamrznil proračun in porezal 100 milijonov evrov

Na znižanje napovedi gospodarske rasti se je po seji vlade takoj odzval finančni minister **Andrej Bertoncelj**, ki je najprej dejal, da je 2,8- ali triodstotna gospodarska rast zelo solidna in še vedno več kot dvakrat višja od povprečne rasti v območju evra. Nato pa napovedal prve poteze vlade, ki je med drugim že zamrznila izvrševanje proračuna, tako da bo vse večje nenačrtovane izdatke ministrstvo do konca leta potrjevalo ministrstvo za finance. "Ministre sem pozval k varčevanju in črtanju nenujnih ukrepov," je poudaril Bertoncelj in še menil, da bi del izpada prihodkov lahko nadomestili z varčevanjem.

Za prihodnje leto bo, kot je napovedal, načrtovano višino odhodkov državnega proračuna znižal za 100 milijonov evrov na 10,35 milijarde evrov. "Proračuna za leti 2020 in 2021 bosta oblikovana tako, da bosta skladna s fiskalnim pravilom," je zagotovil. Predvidenih 100 milijonov evrov bodo po njegovih besedah ministrstva privarčevala linearno, vsako bo izgubilo približno odstotek predvidenega denarja, je še pojasnil Bertoncelj.

Mario Draghi o mračnih obetih

Evropska centralna banka (ECB) je včeraj sprejela sklep o vnovični vzpostaviti programa odkupovanja obveznic. Obrestno mero za deponiranje presežne likvidnosti bank pa je še znižala - z minus 0,40 odstotka na minus 0,50 odstotka. Ključno obrestno mero v območju evra je ECB ohranila pri nič odstotka, kjer vztraja od marca 2016.

Odhajajoči predsednik ECB **Mario Draghi**, ki ga bo 31. oktobra nasledila **Christine Lagarde**, je poudaril, da so obeti za evrsko gospodarstvo "mračni", zato je ECB oklestila napovedi za letos in prihodnje leto. Tako naj bi se bruto domači proizvod (BDP) evrskih držav letos okrepil za 1,1 odstotka, kar je 0,1 odstotne točke manj od junijske napovedi. Napoved rasti za prihodnje leto se je znižala za 0,2 odstotne točke na 1,2 odstotka, napoved za leto 2021 pa se je ohranila pri 1,4 odstotka.

O gospodarski rasti: Agilni smo

Boštjan Gorjup, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije:

"Vsi vemo, da je naš najpomembnejši trg, nemški, kamor izvozimo približno 20 odstotkov, napovedal, da bo gospodarska rast okoli ničle. To bo vsekakor vplivalo na določene izvoznike, vendar pa sem - zaradi heterogenosti našega gospodarstva tako glede panog in kot tudi glede velikosti podjetij, ker imamo večino podjetij manjših, ki so bolj agilna kot pa koncerni v industriji Nemčije - optimist in menim, da bo Slovenija leto zaključila med 2,5 in tremi odstotki gospodarske rasti.

O tem, kakšna bo rast leta 2020, pa je zelo težko govoriti, ker je to odvisno tudi od splošne klime potrošnikov v državi. Zaradi tega apeliram, da se čim manjkrat uporablja beseda na 'k', kajti slovenska gospodinjstva so stabilna in lahko še naprej trošijo. Če bo država znala speljati infrastrukturne projekte, se nam lahko formula izide z rastjo okoli dveh odstotkov. Je pa to vedno pogled v stekleno kroglo. Recept v fazah, ko neka branža zaniha, je, da se to kompenzira preko **gradbeništva.**" (tr)

Na nižje rasti se bomo morali navaditi

Dr. Rasto Ovin, Doba Fakulteta: "Takšen popravek pred-

videne stopnje gospodarske rasti s strani Umarja smo pričakovali, saj se umirja gospodarska rast tudi v državah naših partnericah. Beremo, da se padajočim pričakovanjem v Nemčiji ne pridružujejo naši zaposlovalci. Koliko so njihovi načrti realni, bi bilo mogoče presoditi šele, ko bi natančno poznali porazdelitev njihovih izvoznih trgov, tako da bi težko sodili, da gre za nepoznavanje razmer, v katerih poslujejo. Tudi sicer se je težko izogniti oceni, da mediji v časih, ko na številnih področjih dosegamo vrhove dosežkov naše civilizacije in liberalne demokracije, raje slikajo konec lepega. Tu pa so še ekonomisti, ki ne bi radi, da nas dogodki spet prehitijo, kot so nas že, in želijo biti v prvih vrstah, ko opozarjajo na padec.

Veliko se je spremenilo od zadnje krize - gotovo ni dobro to, da pospeševalna monetarna politika ne deluje več. Vendar pa so se tudi banke in podjetja od zadnje krize marsičesa naučili. Bom v nasprotju s tistimi, ki opozarjajo na prihajajočo krizo, in bom spomnil na to, da je ob zasičenosti trgov kaj malo prostora za rast produktivnosti, razen ob tehnoloških šokih. Tako se bomo pač morali navaditi na nižje stopnje gospodarske rasti." (skl)

Mario Draghi včeraj ni spreminjal ključne obrestne mere, ki že od marca 2016 vztraja pri nič odstotkih. Je pa znižal napovedi rasti za letos in prihodnje leto. Foto: EPA

Tudi razpis za Glinščico roma k revizijski komisiji

Razveljavitev razpisa zaradi suma neverodostojnosti referenčnega dokumenta nekega izvajalca v postopku javnega naročila gradnje je odprlo še eno pandorino skrinjico, iz katere kar skačejo presenečenja. Uporabljam množino, ker so mediji v povzemanju pojasnil posameznih strokovnjakov predstavili kar nekaj sporočil nam, državljanom. Ne morem mimo ugotovitve, da se pri nas ravno zaradi podcenjevanja pomembnosti dokumentov, ki predstavljajo dokazljivost in resničnost o kakovosti izvedenega dela, vodijo diskusije. In to take, ki zamegljujejo bistvo problemov in njihovo vzročnost.

Novinarji medijev so v zadnjem primeru kot razlog za nastalo zagato omenjali dokumentacijo, ki predstavlja dokazilo in sledljivost pri gradnji. Obračunska situacija, gradbeni dnevnik, projekti za izvedbo, projekti izvedenih del, gradbena knjiga, dokazilo o zanesljivosti, referenčno potrdilo so zapisi, ki vsak na svojem področju omogočajo dokazovanje kakovosti izvajanja in izvedbo del. Novinarica *Dnevnika* je v svojem prispevku 22. avgusta v kontekstu dokazovanja pravilnosti navedla sporočilo lastnika dokaznega referenčnega dokumenta v primeru Glinščice, da je ta resničen, saj je utemeljen tudi s podatki iz gradbene knjige. Predstavitev kronskega dokumenta v oddaji *Tarča* 30. avgusta 2019 je slika neprimernosti prikaza osnov za usposobljenost in sposobnost izvajalca. Pogosto nepravilna je medijska uporaba posameznega dokaznega dokumenta iz izvajanja del, ki omogočajo sledljivost ne samo kakovosti gradnje, marveč tudi njenega obsega in posledične vrednosti. Za razumevanje raznolikosti pomena posameznih podatkov, ki se morajo kakovostno bele-

žiti v času izvajanja gradnje, pojasnjem naslednje.

Podatke za dokazno izvedbeno dokumentacijo se med gradnjo evidentira v dveh sklopih, oba pa sta sestavni del programa zagotavljanja kakovosti. Prvi sklop je namenjen tehnično-tehnološkim zahtevam, drugi pa obračunskim. Tehnično-tehnološke zahteve so podane v dokumentaciji za izvedbo. Odstopanja, nastala med gradnjo, izvajalec beleži v dokumentacijo za izvedbo in prikaže kot dokazni dokument izvedenega stanja. Potrjena omenjena dokumentacija je osnova za projekte izvedenih del, ki so vsebina dokazila o zanesljivosti objekta. Brez celotne vsebine dokazila ni tehničnega pregleda niti uporabnega dovoljenja.

Iz prikazanega sledi, da morajo biti projekti izvedenih del izdelani pred tehničnim pregledom. Če ta ni izveden, pomeni, da neka gradnja še traja. Obračunske zahteve so podane v popisih del in pravih standardnih opisov del/norm. Pravilo obračuna del v **gradbeništvu** zahteva, da se evidenca izvedenega obsega kot dokazna dokumentacija prikazuje in beleži v obračunski gradbeni knjigi izmer. Celotno knjigo pa vsebinsko sestavljajo obračunski listi, načrti in priloge. Gradbena knjiga ima težo knjigovodske listine in poleg osnove za zaračunavanje del služi tudi drugim namenom. Je edini dokument, v katerem so prikazani vsi podatki o tem, kaj se je izvedlo, koliko, kdaj in kje.

Vsebina podatkov, prikazana v gradbeni knjigi (GK), omogoča vpogled v celoto obsega izvedenega dela. Sestavni deli GK so dokumenti, ki izvajalcu omogočajo zaračunavanje del in naročniku njihovo plačevanje. Podatki v GK lahko omogočajo na-

ročniku tudi analizo nastalih odklonov od pogodbeno dogovorjenih količin in ugotavljanju vzročnosti. Če so popisi del, ki so osnova obračunu pogodbenih del, kakovostni in izračuni količin, prikazani v predizmerah, korektni, po zaključku gradnje ni odstopanj. Podatki končnih količin, prikazanih v GK, pokažejo, ali je bilo vse tisto, kar se je izvedlo, tudi predvideno. V primeru razlike je mogoče ugotoviti vzrok razkoraka in povzročitelja, če se hoče. Podatki iz GK izvajalcu poleg zaračunavanja del omogočajo z upoštevanjem normirano dopustnih porab materialnih sredstev (za kamnite zložbe jih pri nas ni) osnovo za odpis njihovih količin in možno utemeljevanje upravičenosti uveljavljanja DDV. Odnos do GK kot najvažnejšega obračunskega dokumenta je podcenjujoč, kar je mogoče sklepati iz razumevanja pomena popisov del z predizmerami, ki naj bi bili tehnična specifikacija, kar pa niso.

Za zaključek bom zapisal samo še naslednje. Obračunska dokumentacija ni sestavni del dokazila o zanesljivosti objekta, čeprav je v preteklosti bila. Edino njena vsebina omogoča pri pogodbenem načinu obračuna po ceni za enoto podroben nadzor nad obsegom, ki se resnično izvaja in izvede. Omogoča tudi tekoči vpogled in sledljivost nad aktivnostmi, ki se zaradi pri nas sprejete prakse največkrat skrijejo v predvidene nepredvidene odklone. Vse to pa najpogosteje plača naročnik, v primeru gradnje iz javnih sredstev torej posledno mi, davkoplačevalci.

DUŠAN DIVJAK, Spodnja Slivnica

Dnevnik.si

MOS

12. september 2019

12. september 2019 10:48

NAJNOVEJŠE

Vse objave

52. MOS: v Celju na ogled trendi prenavljanja in gradnje

MOS Dom, MOS Tehnika, MOS Turizem, MOS B2B in MOS Plus na celjskem sejmišču obiskovalce ponovno razveseljujejo s široko ponudbo na enem mestu. Zaradi sledenja trendom, novostim in spremembam pa ne manjka niti izdelkov in storitev, ki sledijo načelom trajnostnega razvoja in varovanja okolja. Obiščite največji poslovno-sejemski dogodek v regiji MOS še do nedelje, 15. septembra.

(Foto: Boris Klavžar)

Se sprašujete ali je montažna gradnja primerna za vas ali kako znižati stroške energije? Kolebate o naložbi v lastno sončno elektrarno ali pa vas morda

muči vprašanje energijsko najbolj učinkovite razsvetljave? Se spopadate z vlago v stanovanju? Na vsa ta vprašanja lahko najdete odgovore in rešitve na svetovalnih točkah MOS, kjer strokovnjaki odgovarjajo na vaša vprašanja in vas seznanjajo s ponudbo. Če se soočate s pastmi gradnje ali prenove, pojdite po odgovore na 52. MOS.

Celovita ponudba gradnje in obnove

Zbiranje informacij o gradbenih in stanovanjskih rešitvah, ki obstajajo na tržišču, je dolgotrajen proces. Drastično ga lahko skrajšate z obiskom sejma, ki ponuja gradbene in stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v **gradbeništvu**, najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograde, okna, vrata in senčila, kljuge in zimski vrtovi. Predstavljena je notranja oprema; od postelj, sedežnih garnitur, kuhinj, gospodinjskih aparatov, čistilnih sistemov do štedilnikov in vsega, kar spada zraven. Če pa vas zanima energetika, se odločate za nov ogrevalni, hladilni, prezračevalni sistem ali pa vas zanima toplotna črpalka, sta hali I in L za vas. Vsekakor izkoristite še nekaj dni, do 15. septembra, za zbiranje vseh relevantnih informacij, ko gre za gradnjo in dom.

Brezplačne svetovalnice MOS

Sejmsko dogajanje zaznamujejo sejmski popusti in ugodnosti razstavljalcev, obiskovalci pa lahko izkoristijo tudi številne brezplačne nasvete neodvisnih strokovnjakov. V Celjskem sejmu tudi na 52. MOS nadaljujejo s projektom svetovalnic, ki so bile v preteklosti zelo dobro sprejete. Obiskovalci lahko na sejmu pridobijo nasvete o učinkoviti rabi energije in uporabi obnovljivih virov energije od

neodvisnih svetovalcev iz Eko sklada. Udeležite se lahko svetovanj o ogrevanju s toplotnimi črpalkami in toplotnimi črpalkami, ki delujejo iz lastne sončne elektrarne, kakšni so primeri napak pri gradnjah in primeri dobre prakse, bo spregovorila Carmen Hladnik Prosenc, da boste izvedeli vse o novogradnji energijsko učinkovitih lesenih hiš, bo poskrbel g. Jernej Markelj, govor pa bo še o številnih drugih aktualnih temah.

Nova direktiva, novi trendi

Z letom 2021 bomo z masivne gradnje, ki smo je bili navajeni doslej, prekopili na skoraj ničenergijsko gradnjo. V veljavo namreč pride evropska direktiva o energijski učinkovitosti stavb, ki želi v prvi vrsti zmanjšati izpuste škodljivih emisij v ozračje, izboljšati energijsko učinkovitost in povečati izrabo obnovljivih virov. Skoraj ničenergijska gradnja bo postala obvezna za vse vrste novogradenj. Vsi, ki razmišljate o gradnji ali obnovi doma, se lahko s smernicami prihodnosti spoznate že zdaj. Skupaj z razstavljavci poskrbite, da bo vaš dom združeval kakovostno bivanje, varčnost in prijaznost do okolja. Naložba v gradnjo hiše je vsekakor ena pomembnejših v življenju posameznika, naj bo premišljena.

Dom na štirih kolesih

MOS Turizem je v zadnjih nekaj letih doživel najhitrejšo rast. Široka ponudba avtodomov, počitniških prikolic, šotorskih prikolic, mobilnih hišk, nadgradnje in predelave počitniških vozil, snemljivih bivalnikov, baldahinov in najrazličnejše kamp opreme (od pohištva za kampiranje do ponjav, žarov in talnih oblog) ljubitelje svobodnega počitnikovanja ne bo pustila ravnodušne. Novim prikolicam, karavanom in kombijem se letos pridružujejo še tovrstna rabljena vozila. Svoje jeklene domove na kolesih lahko na sejem pripeljejo fizične osebe in jim poiščejo nove lastnike. Korak bližje uspešni kupčiji je letos omogočen s prostorom, namenjenim vozilom za

testne vožnje, ter atrijem, ki je posvečen zgolj kempingu in karavaningu. Izjemno dodano vrednost sejmu MOS Turizem dajejo tudi obsejemski dogodki, ki jih ponuja zunanji park, razvajate pa se lahko še z zabavnim in kulinaričnim programom.

Država partnerica Črna gora

Ideja partnerskega povezovanja med državama je v izboljšanju gospodarskih odnosov med državama ter je zgodba, ki že vrsto let rezultira v konkretnih rešitvah in pozitivnih izkupičkih. Letošnja država partnerica je Črna gora, ki je na sejmu MOS pripravila obilo pestrega dogajanja. Sredo, 11. septembra, bodo posvetili turizmu Črne gore, četrtek bo namenjen poslovnim srečanjem in prezentaciji »Črna gora – vaš partner«, petek bo namenjen investicijskim projektom, sobota pa bo kmetijsko in podjetniško obarvana. Vse to bodo pospremili z atraktivnim dogajanjem, predstavljanjem njihovih običajev, kulture, hrane in pijače. Kako pestro je pod okriljem Črne gore, kaže tudi število razstavljalcev iz države partnerice, ki se je zavihtelo do skoraj 50. (mo)

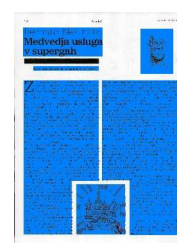
Prvi slovenski satelit

V okviru projekta Stičišče znanosti in gospodarstva ministrstva za izobraževanje, znanost in šport se bodo na MOS predstavile glavne raziskovalne inštitucije v Sloveniji. Potencial in proces ustvarjanja inovacij prevečkrat ostajata za štirimi stenami, zato bodo inštitucije svoje delo predstavile širši javnosti. Na ogled bodo vrhunske tehnologije s področij mehatronike, avtomatike, energetike, bionike, nanotehnologije, vesoljske tehnologije in še mnogih drugih, potekala pa bo tudi predstavitev novodobnih poklicev, izobraževalnih programov, sodobnih tehnoloških procesov, visokotehnoloških inovacij in sodobnih tehnologij. Letošnje dogajanje pa bo še posebej popestrila predstavitev prvega

slovenskega satelita Trisat, ki so ga razvili člani laboratorija za informacijske sisteme Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru ter raziskovalci podjetja SkyLabs, d. o. o.

Poslovne priložnosti

Poslovno-sejemski, konferenčni in mrežni dogodek MOS B2B je namenjen predvsem lastnikom in vodstvu malih in srednje velikih podjetij ter novoustanovljenim podjetjem. Združuje in izobražuje podjetnike, pripomore k pridobivanju novih strank in vzpostavljanju poslovnih stikov tudi na tujih trgih, s čimer lahko bistveno skrajša čas za izvažanje izdelkov ali storitev na tuje trge. Na MOS B2B se lahko seznanite z vsemi novostmi na področju poslovanja, se močno povežete z državo partnerico, ki je letos Črna gora, in izkoristite edini prostor, ki vam na enem mestu ponuja združenih toliko poslovnih priložnosti. Organizatorji letos pričakujejo 150 tujih in slovenskih podjetij iz vsaj petih držav in več kot 300 individualnih sestankov.

Bernard Nežmah: Medvedja usluga v supergah

Komisarski resor in skrivnostni dogovori v Moskvi

Značilnost sodobnosti je takšno obilje dostopnih informacij, kot še nikoli v zgodovini. Človek ima občutek, da zares ve, kaj se v državi dogaja. In tako je te dni izvedel, da ja JANEZ LENARČIČ predlagan za mesto evropskega komisarja za krizno upravljanje. Uspeh Slovenije, je takoj poročala POP TV, predsednik vlade MARJAN ŠAREC pa je izrazil veliko zadovoljstvo, da je Slovenija dobila dober resor. A ker so iz posameznih strank prišli kajpak tudi glasovi zadržanosti in skepse, je v zraku vseeno dilema: ali je to šteti za uspeh državne politike? Komu torej verjeti? Verovanje je odveč, zadošča pobrskati po spominu ali vsaj po spletu. Ko je bil julija gospod Lenarčič imenovan za slovenskega komisarskega kandidata, je po konzultacijah z vlado napovedal, da bi ga zanimala področja okolja, digitalizacije, raziskav, regionalne politike, širitve in zunanje trgovine. To so bile torej želje in predlogi, ki jih je slovenska administracija naslovlila na evropsko komisarko URSULO VON DER LEYEN. Izbira zelenih resorjev je bila široka, vlada jih je ponudila toliko, da je bilo skoraj nemogoče, da bi med izbranimi ne bilo njenega. Toda, prva političarka Evrope ji je namenila področje, za katerega se Slovenija sploh ni potegovala. Resda so vsa komisarska mesta pomembna, a teža slovenske vlade je enaka ničli.

Ta blamaža se je sicer primerila na dan slavlja, ko je v Moskvi slovensko delegacijo sprejel ruski premier DMITRI MEDVEDJEV. To ni bilo navadno srečanje predsednikov vlad, za Slovenijo je imelo izjemno težo. S premierem Šarcem so na obisk odpotovali še zunanji minister MIRO CERAR, ML, gospodarski ZDRAVKO POČIVAVŠEK in ministrica za delo KSENJA KLAMPFER. Zgodovinski dogodek, tako močna delegacija aktualne vlade še ni odpotovala na uradni obisk v nobeno izmed zahodnoevropskih držav, kaj šele, da bi jo sprejel ameriški predsednik DONALD TRUMP. V trenutku, ko je status Slovenije v EU in v ZDA na zgodovinskem dnu nepomembnosti, je njeno sodelovanje z Rusijo na najvišji ravni. Kot da se predsednik vlade s sodelavci počasi pripravlja na sloexit in vključitev v rusko gospodarsko zvezo. Kotacijo države na ameriškem političnem trgu izmeri nedavni obisk obrambnega ministra KARLA ERJAVCA v ZDA, kjer je preživel kar nekaj dni, ne da bi ga sprejel obrambni minister ZDA. No, prvi mož slovenske vojske ni ostal povsem neopažen, sprejel ga je lokalni guverner, po pisanju medijev sicer kar v supergah.

Sprejem v Moskvi je bil zatorej pravi balzam za izgubljeni mednarodni ugled. Toda, o čem je vodna delegacija razpravljala in kaj se je dogovorila v Moskvi? Pred odhodom je vladni PR sporočil, da bosta voditelja izmenjala mnenja o svetovnih dogodkih. V komunikacijski dobi je popoln nesmisel, da četrtnina vlade odpotuje dva tisoč kilometrov daleč. da bi izvedela za

uradna stališča Rusije, ki so na voljo sleherniku, če le spremlja zunanjepolitična poročila. No, po srečanju so slovenski mediji sporočili, da sta premiera govorila o *Mercatorju*. Šarec je povedal, da Slovenija ne bo nasprotovala prevzemu ruske korporacije *Fortenova*, če bodo slovenski dobavitelji ostali znotraj sistema, Medvedjev pa je izrazil pričakovanje, da bo Slovenija odigrala svojo vlogo pri reševanju *Agrokorja* in s tem *Mercatorja*. Vsi dopisniki, poročevalci in politiki so o dialogu povedali zgolj ta stavek. Je torej pričakovanje ruskega premiera zgolj to, da Šarčeva administracija ne ovira prevzema, on pa ji bo zagotovil slovenske dobavitelje na trgovskih policah? Zakaj bi si premier največje svetovne države jemal čas, da bi še na lastno uho slišal stališče slovenskega premiera, ki je že mesece javno znano? So torej ruska pričakovanja v resnici drugačna?

Skratka, o medvladnih pogovorih so nam nanizali le teme besedovanja, nič pa o rezultatih pogovorov. Sta se premiera v čem in kaj sploh dogovorila? Pomenljivo je bilo slediti osrednjim ruskim medijem, ki obiska tako silne slovenske delegacije sploh niso omenjali, iz dogodka so izpostavili zgolj to, da bo slovenski premier pri EU deloval v prid Rusije pri ukinitvi gospodarskih sankcij.

Povsem drugačne narave je bil sočasni obisk ljubljanskega župana. ZORAN JANKOVIČ se ni sestal le na pogovoru z moskovskim županom SERGIJEM SOBJANINOM, ampak je z njim podpisal serijo pogodb. Slovenski mediji so se ukvarjali bolj z vprašanjem, ali je Jankovič član uradne delegacije, praktično nič pa nismo izvedeli, kaj sta podpisala. Agencija *Itar-Tass* je razkrila, da bosta mesti sodelovali na različnih področjih, vključno z urbanizmom in gradnjo, razvojem mestne infrastrukture, izboljšanjem sistemov mestnega prometa, izboljšanjem dela socialnih služb, varstvom okolja, znanostjo in podjetništvom, izobraževanjem, kulturo in umetnostjo, športom in turizmom, socialno zaščito prebivalstva.

Neverjetno - več kot desetmilijonska Moskva gre v poseben projekt s štiridesetkrat manjšim mestom. Ali je mesto Ljubljana podpisalo podoben sporazum z New Yorkom, Londonom ali Parizom? Ne, očitno postaja dislocirana provinca Moskve.

Sicer pa novinarji niso stopili do župana Jankoviča, da ga povprašajo, kaj pomeni denimo sodelovanje na področju **gradbeništva**? Bo namesto javnih razpisov za gradbene podvige na ljubljanskih ulicah odslej zadeva tekla po sporazumu med mestno občino in moskovskimi gradbenimi podjetji? Zakaj? Je to ovinek za neopazno pranje denarja?

Seveda bi kdo ugovarjal, da je šlo le za prazne, nezavezujoče podpise o sodelovanju. Toda, zakaj sta kot garanta pogodbe ob županskih podpisnikih stala še premiera Medvedjev in Šarec? ×

Kako je ptujski gradbinec postal še enkrat večji

V sedem let starem Gradbenem podjetju Drava so prva leta predvsem gradili za znanega kupca. Ko so se pred dvema letoma lotili tudi lastnih projektov, pa so njihovi prihodki eksplodirali.

■ ■ ■ Vanja Tekavec

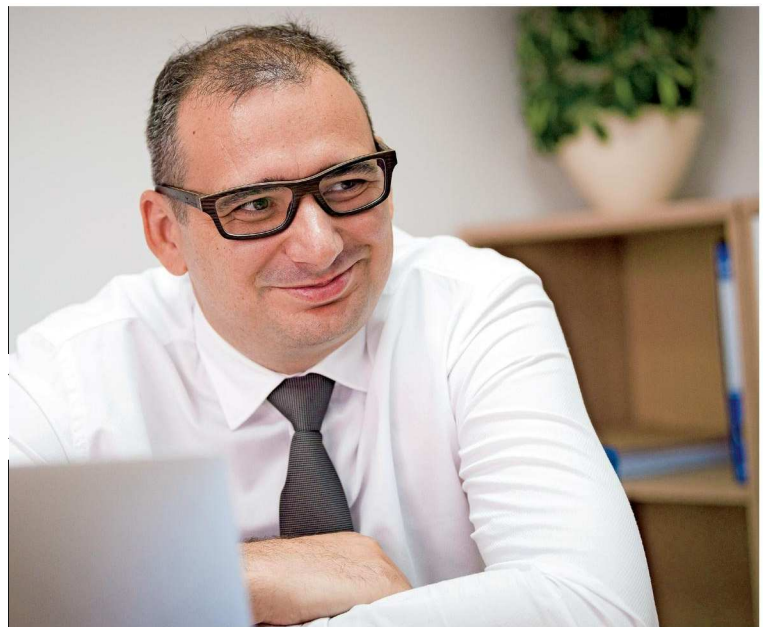
V Gradbenem podjetju Drava so se lani lotili tudi stanovanjske gradnje in to se jim je lepo obrestovalo, saj so prihodki podjetja poleteli; medtem ko so še leta 2017 znašali 7,3 milijona evrov, so lani poskočili za skoraj 80 odstotkov, na 13,1 milijona evrov. Gradbeno podjetje Drava je tudi eno najbolj hitro rastočih podjetij na naši lestvici TOP gradincev. Dobiček iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA) je lani zrasel za 16 odstotkov, čisti dobiček pa je ostal na približno enaki ravni kot leto prej, pod črto ga je ostalo dobrih 605 tisoč evrov.

»Tolikšno rast bo težko ponoviti,« meni direktor in ustanovitelj Gradbenega podjetja Drava Sašo Kovačec, ki je od leta 2017 tudi njegov edini lastnik. Letos v podjetju računajo na približno enake prihodke kot lani, za prihodnja leta pa Kovačec ocenjuje, da jih bo nekoliko manj.

Vajenec in mentor združita moči

V drugem valu propada slovenskih gradincev med letoma 2010 in 2012 je tudi na območju Štajerske ugasnilo nekaj velikih igralcev. Poleg mariborskega Konstruktorja so v stečaju končali Stavbar Gradnje, Cestno podjetje Maribor, MTB in Gradbeno podjetje Ptuj, če naštejemo nekatere. Brez dela je junija 2011 po stečaju Gradbenega podjetja Ptuj ostal tudi Sašo Kovačec, ki se je po neuspešnem iskanju nove zaposlitve odločil za samostojno podjetniško pot. Pri tem se je povezal z Borutom Bernhardom, ki je bil do leta 2010 direktor Gradbenega podjetja Ptuj. Leta 2012 so Kovačec, Bernhard in njegova žena Danica ustanovili Gradbeno podjetje Drava; lastništvo sta si Danica Bernhard in Kovačec razdelila na pol, Borut Bernhard je postal prokurist.

Naveza Kovačec-Bernhard je bila uigrana ekipa že od prej. »Borut Bernhard je bil moj mentor v Gradbenem podjetju Ptuj, kjer sem bil vodja projek-

**■ ■ ■ Gradbin-
cem bodo
časi nak-
lonjeni še
približno dve
leti, potem
pa si težko
predstav-
ljam, da bo
na domačem
trgu za nas
še toliko
dela.**

■ Sašo Kovačec,
lastnik in direktor
Gradbenega podjetja
Drava

tom,« razlaga Kovačec. V novoustanovljenem podjetju je Bernhard skrbel za kontakte in operativno izvedbo poslov, Kovačec, po izobrazbi inženir **gradbeništva**, pa za pridobivanje novih poslov in stike z vlagatelji.

Od manjših poslov za znane naročnike ...

Gradbeno podjetje Drava je inženirska družba. »Smo manjše gradbeno podjetje s približno 23 zaposlenimi. Imamo svoje delovodje in vodje gradbišč, delavce pa večinoma najemamo. Izjema je bilo minulo leto, ko smo imeli največ poslov v svoji sedemletni zgodovini in smo zaposlili tudi nekaj delavcev,« pravi Kovačec.

Prva leta so delali predvsem za znane naročnike. Sprva to niso bili veliki posli, gradili so za manjša podjetja, sčasoma pa čedalje več tudi za trgovce, ki so, še zlasti po letu 2016, pospešeno odpirali nove trgovske centre in bencinske servise. To se je leta 2016 pokazalo tudi v skoraj 70-odstotni rasti prihodkov – teh je bilo 5,6 milijona evrov.

... do prvega lastnega projekta

Še bolj so jim posli cveteli lani, ko so končali tudi prvi lastni projekt. »Leta 2017 se je v Sloveniji začela investicijska mrzlica in ocenili smo, da je zadnji čas za vstop v lastne nepremičninske projekte, ki so precej bolj donosni kot projekti za znanega naročnika,« poudarja Kovačec. Priložnost za posel so zaznali na Ptuju, kjer se »stanovanja niso gradila že kakšnih 15 let«, in zgradili stanovanjski objekt Marof s 40 stanovanji in poslovnim prostorom. Projekt, vreden 3,5 milijona evrov, so končali decembra lani, tudi sicer je bilo leto 2018 eno bolj »bogatih.«

Leta 2017 se je Kovačcu v podjetju pridružila žena Patricija, ki skrbi za prodajo in finance, »pa tudi zato, da ostanem na trdnih tleh«, v smehu navrže sogovornik.

Kaj vse gradijo in kaj še imajo v načrtu

Letos so stroji Gradbenega podjetja Drava zabrnili v bližini ljubljanskega BTC, kjer gradijo poslovno-stanovanjski kompleks Vila Šmartinka s 60 stanovanji. Projekt, vreden 10 milijonov evrov, naj bi končali do jeseni prihodnjega leta, financirajo ga tudi s posojili. Lotili so se tudi načrtov za gradnjo lastnega poslovnega objekta na Tržaški ulici v Ljubljani, načrte na Vojkovi ulici pa so opustili, saj so tamkajšnje zemljiš-

če skupaj z gradbenim dovoljenjem prodali trgovcu Lidlu. Skupaj imajo do leta 2022 sklenjenih za približno 35 milijonov evrov pogodb, med katerimi je največji projekt že omenjena gradnja Vile Šmartinka.

Kovačec meni, da bodo časi gradbincem naklonjeni še približno dve leti, »potem pa si težko predstavljam, da bo na domačem trgu za nas še toliko dela«, pravi. Slabše čase nameravajo ublažiti z gradnjo lastnih objektov za oddajo znanim partnerjem, treba pa je omeniti, da so pred nedavnim dobili tudi koncesijo ministrstva za delo za gradnjo doma za starejše s 150 posteljami nasproti zdravstvene postaje v Slivnici. »Po zdajšnjih načrtih bomo za dom starejših iskali tudi upravljavca kako dolgo bomo ostali lastniki pa v tem hipu ne vem,« na vprašanje, ali bodo dom prodali, še odgovarja Kovačec.

80 %

– za toliko so lani poleteli prihodki Gradbenega podjetja Drava.

3,5

milijona evrov je bil vreden njihov prvi lastni projekt Marof s 40 stanovanji.

Kdo je zlato jamo našel v Belgiji

Velenjsko družinsko podjetje Bapa, ki daje delo 300 ljudem, je lani ustvarilo 11,5 milijona evrov prihodkov, večinoma v Belgiji. Tam cenijo podizvajalce in spoštujejo plačilno disciplino, pravi direktor Admir Hodžić.

■ Gorazd Suhadolnik

Bajro Hodžić je kot dolgoletni delovodja v velenjskem gradbenem podjetju Vegrad vodil dela po gradbiščih v Nemčiji. Leta 1995 se je prežaposlil v nemško gradbeno podjetje Karl Gemünden GmbH & CO.KG, ki je štipendiralo tudi Bajrovega sina Admirja, dijaka srednje gradbene šole. Admir je imel najboljši uspeh v generaciji in dali so mu priložnost, da v podjetju opravlja delovodska dela, hkrati pa so mu krili stroške nadaljnega izobraževanja v ekonomiji.

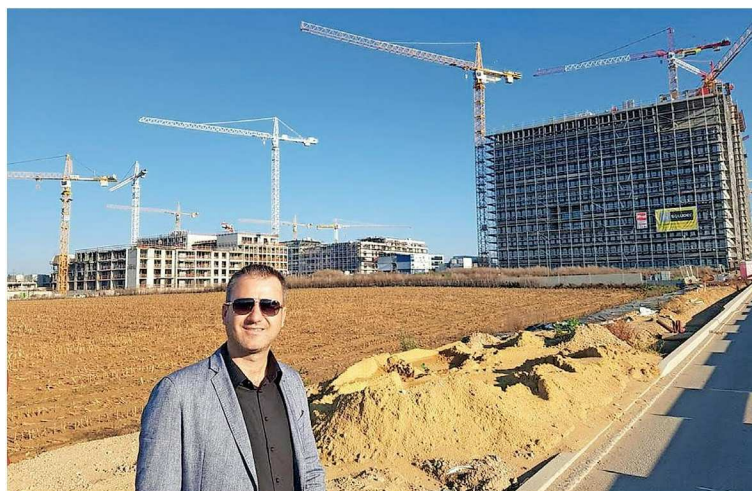
Konec leta 1999 se je družina Hodžić vrnila v Bosno in Hercegovino, kjer je Bajro ustanovil gradbeno podjetje B.Hodžić. Že po pol leta so na poziv Vegrada prišli v Slovenijo in na pogorišču hale Galvane v Gorenju zgradili novo stavbo. Admir je podjetje svojega očeta kmalu po tem na novo registriral v Sloveniji, postal njegov direktor in začel pridobivati prve posle tudi v drugih državah EU.

Gradili za velikane

Podjetje B.Hodžić je s specializiranimi zaposlenimi po vsej Sloveniji opravljal dela visokih in nizkih gradenj za vrsto večjih slovenskih gradbenih podjetij. Za Vegrad so gradili stavbe, pa tudi viadukt Rondo pri Pesnici ter nadvoze in mostove od Lenarta do Lendave. Za mariborski Konstruktor so postavili stolpnico Talis, za velenjski RGP so gradili TEŠ 6, za Map-trade iz Slovenske Bistrice pa so izvedli več projektov nizkih gradenj – mosta v Gorišnici in Ormožu ter sanacijo predora Markovec in viadukta Ravbarkomanda.

V osmih letih do desetih milijonov prihodkov

Leta 2011 je Admir z ženo Pašo Hodžić ustanovil podjetje Bapa, ki je postopoma prevzelo poslovanje očetovega gradbenega podjetja. Stoodstotna lastnica podjetja je Paša, kot direktor ga vodi Admir. Po treh letih so imeli nekaj več kot 1,6 milijona evrov

■ Admir Hodžić, direktor gradbene družbe Bapa (na sliki na gradbišču Parkview 2&3 v belgijskem Gentu), pravi, da so postali najpomembnejši tuji podizvajalec gradbene stroke v Belgiji.

prihodkov, lani pa so presegli mejo desetih milijonov: ustvarili so 11,5 milijona prihodkov, od tega 10,8 milijona v tujini, in 1,6 milijona evrov čistega dobička.

V zadnjih letih je Bapa večino projektov izvedla v Belgiji, kjer so v različnih mestih zgradili kakšna dva ducata velikih stavb, od stolpnice z več kot 90 stanovanji do gledališke dvorane s 450 sedeži in nove upravne stavbe dveh združenih založniških hiš z 11 etažami.

Polovica sodelavcev zaposlena stalno

»Za uspeh sta potrebna trud in znanje,« pravi Admir Hodžić. »Ves trud moje žene in mene se v zadnjih petih letih kaže v rasti podjetja in zaposlitvi 300 delavcev gradbene stroke. Pri tem nisva varčevala in zaposlovala le poklicnih delavcev, ampak sva vlagala v visokoizobražene kadre. Naši vodilni delavci govorijo tuje jezike, nemščino, angleščino, nizozemščino in francoščino. Prilagajamo se v vseh korakih izvajanja naročil in skupaj z naročniki iščemo inovativne in fleksibilne rešitve,« še pravi Hodžić.

Desetina od približno 300 zaposlenih so visokoizobraženi in specializirani profili – gradbeni inženirji in

tehniki, delovodje, strojni tehniki, inženirji varnosti, informatike, ekonomije, prava pa tudi tesarji, železokrivci, zidarji, žerjavisti, betonerji in ključavničarji. »Od vseh delavcev v naši družbi je stalno zaposlenih približno polovica,« pravi Hodžič. »Sezonskih delavcev skoraj nimamo, saj delavci po dveh oziroma petih letih bivanja in dela v Sloveniji dobivajo dovoljenja za bivanje in ostanejo pri nas za stalno.«

Kot še pravi Hodžič, zaslužijo redno zaposleni delavci v Bapi v povprečju tisoč evrov neto na mesec za delo v Sloveniji in do 2.500 evrov neto za delo v Belgiji. »Imajo zagotovljeno nastanitev, dva topla obroka, prevoz na delo in domov, orodje, vso zaščitno opremo in dvakrat na leto, poleti in za božično-novoletne praznike, kolektivni dopust.«

Priznanje belgijske vlade

»Samo kakovostno in pošteno delo te lahko pripelje do cilja,« odgovarja direktor podjetja Bapa na vprašanje, kaj je njihova najpomembnejša konkurenčna prednost. Prav s tem načinom se jim je uspelo uveljaviti kot zaupanja vredno gradbeno podjetje na zahtevnem belgijskem trgu. Že pri prvem poslu je bilo njihovo gradbišče v kraju Oostrozebeke izbrano za najbolj urejeno in najkakovostnejše organizirano in potem so na njem priredili dan odprtih vrat za vse prebivalce regije Zahodna Flandrija. »Belgijci

1,6

milijona evrov čistega dobička so lani ustvarili v podjetju Bapa.

so prepoznali našo kakovost in ker imajo urejeno plačilno disciplino, smo se hitro ujeli,« pravi Hodžič. »Zanesljivo lahko trdim, da smo zdaj najpomembnejši tuji podizvajalec gradbene stroke v Belgiji, kjer izvajamo dela za multinacionalke, kot je Besix.«

Leta 2017 so od belgijske vlade dobili »priznanje izvajalcev del«.

Kaj je v Belgiji, česar v Sloveniji ni

Kakšna je z vidika gradbenega podjetja največja razlika med Belgijo in Slovenijo, vprašamo Hodžiča. »Belgijci cenijo poslovnega partnerja, zato niso dovolili, da bi nas izgubili. Nenehno dobivamo povpraševanja in se že leta selimo z gradbišča, kjer končamo dela, na novo gradbišče, ne da bi morali razmišljati o pomanjkanju dela oziroma finančnih težavah,« odgovarja direktor. V Sloveniji poštenja, plačilne discipline in spoštovanja poslovnega partnerja oziroma podizvajalca žal ni bilo in še vedno ni, čeprav bi nas gospodarska kriza morala ozavestiti, še pravi Hodžič. »To je največja razlika med Slovenijo in Belgijo.«

Na katere projekte so najbolj ponosni? V Sloveniji jih je veliko, odgovarja Hodžič, najbolj pa izstopajo viadukt Rondo pri Pesnici, viadukt Ravbarkomanda pri Postojni in TEŠ 6 v Šoštanju. »Vsi so nekako posebni in vsi so bili zelo zahtevni.«

Do konca leta desetina več zaposlenih

Največjo rast števila zaposlenih do konca leta napovedujejo prav delodajalci iz **gradbeništva – kar 9,3-odstotno. V podjetjih se bojijo predvsem pomanjkanja inženirjev, saj se za študij **gradbeništva** odloča vse manj mladih.**

| Vasilij Krivec, Jure Ugovšek

Slovenska gradbena podjetja so po podatkih statističnega urada (Surs) lani zaposlovala nekaj več kot 67.500 ljudi, kar je za 5.162 več kot predlanskim. Na vrhuncu leta 2008 je bilo zaposlenih skoraj 90 tisoč, najmanj, nekaj manj kot 61 tisoč, jih je bilo v letih 2013 in 2014.

Plače in dodana vrednost nižje od povprečja

Povprečna bruto plača v **gradbeništvu** je lani znašala 1.290 evrov, kar je za 23 odstotkov manj od slovenskega povprečja. Je pa bila pet odstotkov višja kot leta 2017. Sodeč po statistiki, rast plač v gradbenem sektorju izrazito ne odstopa od povprečja slovenskega gospodarstva, kjer se je povprečna bruto plača lani zvišala za 4,2 odstotka. Nižje povprečne plače je verjetno treba pripisati zaposlitveni sestavi in dodani vrednosti na zaposlenega. Ta je lani v **gradbeništvu** dosegla nekaj manj kot 25 tisoč evrov, kar je za okoli 20 tisoč evrov manj od slovenskega povprečja.

Minimalna plača ni načela dodane vrednosti, vendar ...

Zanimiv je tudi podatek o deležu stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti. **Gradbeništvo** je panoga z nadpovprečnim deležem tovrstnih stroškov in zaradi tega bolj ranljiva za njihove spremembe. Kot je znano, se je minimalna plača z novim letom v Sloveniji zvišala z 843 na 887 evrov bruto. Vseeno pa se je delež stroškov dela v dodani vrednosti zmanjšal z 79 odstotkov v prvem lanskem četrtletju na letošnjih 71 odstotkov. Za ta del leta je to najmanjši delež v zadnjih štirih letih. Pri tolmačenju tega podatka je treba upoštevati, da strošek dela računovodsko ne zajema tudi najema delovne sile, kar je praksa pri nekaterih gradbincah. Zato težko sklepamo, ali je gradbincem uspešno prenesti rast stroškov dela na naročnike ali pa

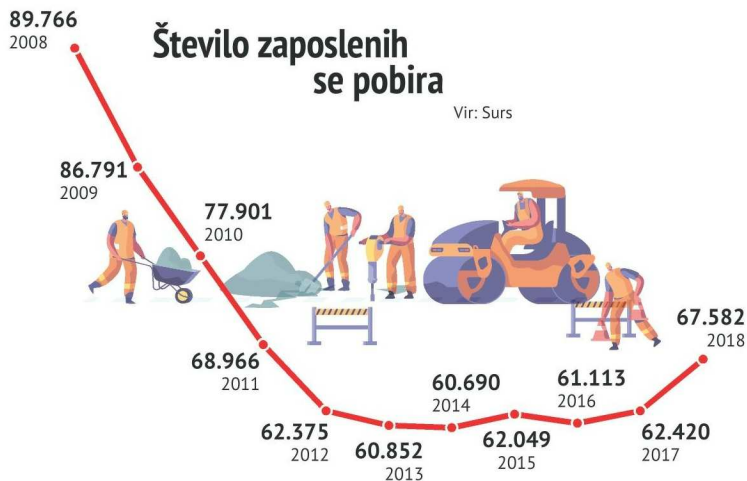

bolj kot v preteklosti delavce najemajo, manj pa zaposlujejo.

Do konca leta skoraj desetina več zaposlenih

Delodajalci v **gradbeništvu** so med najbolj optimističnimi, kaže anketa zavoda za zaposlovanje, ki so jo opravili spomladi. Delež podjetij, ki menijo, da se bo do konca leta gospodarska aktivnost krepila, je 36,3 odstotka. Tudi največjo rast zaposlenih do konca leta napovedujejo delodajalci iz **gradbeništva**

kar 9,3 odstotno, kar je precej nad slovenskim povprečjem (2,6 odstotka). Optimistične napovedi je potrdila tudi najnovejša anketa kadrovske multinacionalke ManpowerGroup za letošnje zadnje četrtletje, v kateri je sodelovalo 620 delodajalcev. Povečanje zaposlovanja je napovedalo 25 odstotkov delodajalcev v **gradbeništvu**, 71 odstotkov pa jih ne pričakuje sprememb do konca leta. Sezonsko prilagojena neto napoved zaposlovanja – to je razlika med deležem delodajalcev, ki pričakujejo rast zaposlovanja, in tistimi, ki pričakujejo upad – je v **gradbeništvu** 21 odstotna in se je glede na prejšnje četrtletje znižala za sedem odstotnih točk, medletno pa je nižja za pet odstotnih točk.

Vir: Surs

Slovenska podjetja sicer še vedno težko najdejo ustrezen kader, ta izziv rešujejo predvsem z zaposlovanjem delavcev iz tujine. Zaradi pomanjkanja kadra precej podjetij v gradbeništvu delo prenaša na zunanje izvajalce (outsourcing) ali celo zavrača naročila, še kaže raziskava zavoda za zaposlovanje.

Bojazen, da bo zmanjkalo inženirjev

V podjetjih opozarjajo tudi na pomanjkanje izkušenih inženirjev. Pri tem jih bolj kot zdajšnji položaj skrbi prihodnost, saj se na slovensko gradbeno fakulteto vpisuje precej manj študentov kot v minulih letih. Najbolj je to opazno na mariborski fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo. V študijskem letu 2008/09 so tako v prvi letnik univerzitetnega študija gradbeništva vpisali 104 študente, v Mariboru in Celju pa na visokošolski študij še 153 brucev. Za prihodnje študijsko leto so v Mariboru vpisali le 19 novih študentov univerzitetne smeri in 34 na visokošolskem študiju. Podobno je na ljubljanski fakulteti za gradbeništvo in geodezijo, kjer bo

v prihodnjem študijskem letu v prvem letniku univerzitetnega programa gradbeništvo študiralo 90 ljudi, na visokošolskem programu operativno gradbeništvo pa jih bo 65. To je sicer nekaj več kot lani in predlanskim, vendar precej manj kot med letoma 2000 in 2008, ko je univerzitetni program v povprečju vpisalo 172, visokošolskega pa 112 študentov. Gradbinci zato opozarjajo, da bodo v prihodnjih letih ostali brez visokoizobraženih in izkušenih strokovnjakov.

V Slovenijo po znanje in izkušnje, potem pa naprej

Gradbena podjetja tudi opozarjajo, da je primeren kader za gradbeništvo težko dobiti in zadržati. Sploh tujce, ki po pridobljenem delovnem vizumu pogosto razmišljajo, kako bi odšli na sever s trebuhom za večjim kruhom, predvsem v Avstrijo in Nemčijo. Kako poteka selitev iz držav nekdanje Jugoslavije v Slovenijo in naprej na boljše plačana gradbišča, smo vprašali tri slovenska gradbena podjetja, in sicer Pomgrad, Kolektor Koling in GIC Gradnje. Kaj opažajo?

Na slovenska gradbišča pride veliko tujih delavcev brez izobrazbe in izkušenj. V državah, iz katerih prihajajo, nimajo ustreznih šolskih programov, zato tudi ni mladega izobraženega kadra. Tako se povsem nekvalificirani delavci na slovenskih gradbiščih učijo in pridobijo izkušnje, po letu dni, kolikor mora biti delavec zunaj Evropske unije zaposlen pri prvem delodajalcu, pa si jih del prek poznanstev poišče delo v drugih državah. Predsednik uprave Pomgrada Iztok Polanič je ob tem celo dejal, da slovenska gradbena podjetja izobražujejo delavce za tuja podjetja, ki zaradi velike konjunkturo potrebujejo čedalje več zaposlenih.

Direktor GIC Gradenj Ivan Cajzek pa sicer pravi, da trenutno nihče izmed njihovih 200 zaposlenih ne odhaja v tujino, da pa se ta težava precej pozna pri njihovih podizvajalcih.

Top gradbena podjetja

Gradbinci s skokom prihodkov, dobiček pa je »zabet oniran«

Jure Ugovšek

Sestavili smo lestvici največjih in najuspešnejših gradbenih podjetij v letu 2018. Največji opazno povečujejo prihodke, a je dobiček bolj klavrn. Sodeč po prvem četrtletju, bi letos lahko bil boljši, vseeno pa optimizem v panogi pojenja.

24

odstotkov je pri gradbincih z lestvic lani znašala rast prihodkov, še leto prej pot manj.

1/5

več so lani slovenski gradbinci ustvarili na tujih trgih kot leta 2017.

8

odstotkov je v največjih gradbenih podjetjih lani znašala rast čistega dobička.

1/2

podjetij na lestvici je lani povečalo dobiček, medtem ko jih je prihodke povečalo 45 od 50.

Gradbeništvo je panoga, ki se je ob vnovičnem razcvetu slovenskega gospodarstva prebudila med zadnjimi. Je pa bila lani – in je po nekaterih podatkih tudi letos – med zaslužnejšimi za trenutno gospodarsko rast, pokaže analiza širše gradbene panoge, v kateri smo pod drobnogled vzeli tiste s prihodki od prodaje nad 10 milijoni

evrov. Največji v panogi po upadu prihodkov v letu 2016 na desetletno dno nizajo velike rasti – v letu 2017 so prihodke povečali za 12 odstotkov, lani pa kar za 24 odstotkov. A še hitreje kot prihodki v panogi rastejo stroški, tako da je lani uspelo dobiček povečati le vsakemu drugemu podjetju na lestvici, medtem ko jih je prihodke povečalo 45 od 50.

DALEČ NAJVEČJI, ČE ...

Kristjan Mugerli,
Kolektor CPG (desno)

Tine Vadnal,
Kolektor Koling

Če bi se podjetji združili v skupino, bi ta imela 240 milijonov evrov prihodkov in bila po tem kazalniku z naskokom največji gradbinec pri nas.

NAJVEČJI

Martin Gosenca,
CGP Novo mesto

Lani so ustvarili rekordnih 158 milijonov evrov prihodkov. V nasprotju z mnogimi so povečali tudi dobiček, in sicer za tretjino, na 9,1 milijona evrov.

Nad lansko rastjo prihodkov smo težko presenečeni. V letu 2018 so se namreč številni župani pred lokalnimi volitvami hoteli izkazati z infrastrukturnimi naložbami, vrh tega pa so se z rastjo porabe evropskih sredstev okrepile tudi druge javne naložbe. Denar je še naprej rekordno poceni, izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti pa je bila lani na večletnih vrhovih, kar je kakšno podjetje več kot v prejšnjih letih spodbudilo h gradnji novih proizvodnih hal. Tudi povpraševanje po stanovanjih in njihova gradnja sta se začela krepiti.

Veliko večino prihodkov ustvarijo na tujem

Gradbeni velikani so na tujem lani ustvarili za petino večje prihodke kot leto pred tem. Največ Arcont, ki je le odstotek od 70,6 milijona evrov prihodkov ustvaril v domovini. Izključno na tujem pa prihodke pridela mariborska inženirska družba HC Hidromontaža, osredotočena na posle z namakalnimi napravami, vodovodi in razsoljevanjem morske vode. Predvsem v Libiji in Združenih arabskih emiratih so lani ustvarili 30,9 milijona evrov prihodkov. Med družbami z več kot 90 odstotnim deležem izvoza najdemo še proizvajalca in monterja montažnih hiš Adrio Dom, ki je lani prodajo na tujem povečal za 15 odstotkov. Velik delež prihodkov na tujem ustvarja tudi Riko, lani 62 odstotkov oziroma 60,5 milijona evrov.

Zakaj se zatakne pri dobičku

Največji slovenski gradbinci so lani sicer povečali tako čisti dobiček kot dobiček iz poslovanja, a je povprečna osemodsto-

tna rast skromnejša, kot bi pričakovali od podjetij, ki so prihodke povečala za skoraj četrtino. Posledično je dobičkovna marža vse skromnejša: velikani so lani na vsak evro prihodkov ustvarili 3,7 centa dobička iz poslovanja, leto prej 4,2 centa. EBIT dobičkovna marža povprečnega slovenskega podjetja pa znaša 4,6 odstotka.

Je pa zanimivo, da so vsa podjetja v panogi **gradbeništvo** po uradni klasifikaciji SKJ (sami v analizi panoge sicer gledamo širše, vključujemo denimo tudi inženirske družbe) lani povečala prihodke za 28 odstotkov, dobiček pa kar za 70 odstotkov. Prihodki so bili tako največji v sedmih letih, dobiček panoge v znesku 157 milijonov evrov pa se je zelo približal rekordnim 186 milijonom evrov v predkriznem letu 2007.

Rastoči stroški dela

Gradbinci opozarjajo, da se soočajo z rastjo vhodnih stroškov: tako stroškov dela (ti pomenijo približno 70 odstotkov ustvarjene dodane vrednosti) kot materiala. Prvih 50 gradbinec je ob lanski 24 odstotni rast prihodkov imelo 13 odstotno rast stroškov dela. Ob osem odstotni rasti števila zaposlenih je povprečni strošek dela na zaposlenega poskočil za pet odstotkov (več o tem na strani 18).

Dražji pa je tudi gradbeni material. Poznavalec pravi, da so se denimo vezane armature od krize podražile za skoraj 30 odstotkov, vgrajeni beton pa pri kubičnem metru tudi za 40 odstotkov. Statistika je na voljo zgolj za stanovanjsko gradnjo. Ta sicer pokaže rast stroškov materiala, a ne tako izrazito, po podatkih Sursa so v treh letih poskočili za sedem odstotkov.

GGD in GH Holding s krepko manjšim dobičkom

Med podjetji, ki so najbolj povečala prihodke, dobiček pa jim je upadel, izstopata Gorenjska gradbena družba (GGD) in GH Holding. Prva je z lanskim skokom prodaje na 81 milijonov evrov dosegla največje prihodke v zadnjih treh letih, dobiček v vrednosti 570 tisoč evrov pa je bil najskromnejši po letu 2012.

GH Holdingu pa je lani uspelo podvojiti prihodke na 40 milijonov evrov, kljub temu pa se mu je dobiček zmanjšal za polovico, na 1,6 milijona evrov. Družba v večinski lasti Blaža Miklavčiča je tako ustvarila najmanjši dobiček po letu 2013. GH Holding, ki je v slovenskem gradbenem prostoru v minulih letih veljal za vzor po dobičkovni EBIT marži, je lani iz poslovanja ustvaril 393 tisoč evrov dobička, kar je osmina rezultata v letu prej, ko so prihodki dosegali polovico lanskih. ▶

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo proslo razmnoževati in distribuirati!

**NAJDONOSNEJŠI
Admir Hodžič,
Bapa**

Na vsak evro prihodkov je ustvaril 0,14 evra dobička iz poslovanja, na vsak evro sredstev pa 0,58 evra čistega dobička. Po obeh kazalnikih je najuspešnejši na lestvici. Več o njih na strani 24.

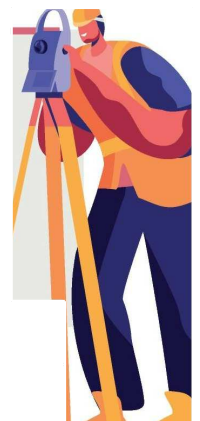
**NAJBOLJŠI
Ljubljansko inženirsko-gradbeno podjetje CBE**

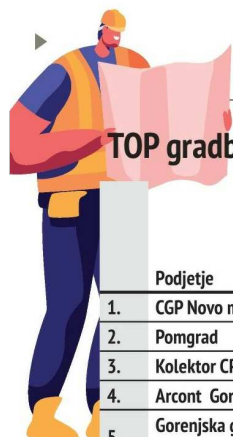
Po dodani vrednosti na zaposlenega v znesku 98 tisoč evrov je krepko nad povprečjem panoge.

**POSKOČEN
Sašo Kovačec,
Gradbeno podjetje Drava**

Lani so skoraj podvojili prihodke in ustvarili najvišjo dodano vrednost na zaposlenega v znesku 126.500 evrov. Več o njih na strani 26.

TOP gradbinci – največja podjetja

	Podjetje	Prihodki od prodaje (v tisočih EUR)	Število zaposlenih	Sredstva (v tisočih EUR)
1.	CGP Novo mesto	157.827	438	166.292
2.	Pomgrad	146.849	447	88.280
3.	Kolektor CPG	118.978	439	53.431
4.	Arcont Gornja Radgona	70.589	674	34.552
5.	Gorenjska gradbena družba	83.817	414	70.437
6.	Kolektor Koling	120.791	153	72.760
7.	GVO	44.963	427	46.276
8.	Riko	97.247	121	91.012
9.	KPL	37.716	363	27.931
10.	SŽ – ŽGP	47.326	260	36.061
11.	VOC Celje	44.572	359	25.529
12.	Strabag	58.776	129	32.745
13.	DRI upravljanje Investicij	23.887	331	26.450
14.	Adria Dom	30.422	216	23.934
15.	CP Ptuj	32.741	241	25.723
16.	CPK	38.234	284	30.284
17.	GH Holding	40.327	20	44.716
18.	Rem	29.182	146	15.617
19.	Trgograd	25.725	66	27.092
20.	AGM Nemec	18.985	165	18.134
21.	Grafist	28.634	31	43.786
22.	GIC Gradnje	37.407	94	28.846
23.	Teleg-m	17.205	175	19.491
24.	BAPA	11.479	293	2.923
25.	Nivo Eko	20.701	119	21.055
26.	Komunalne gradnje	26.906	126	16.927
27.	HC Hidromontaža	30.950	18	22.489
28.	SGP Graditelj	15.184	90	20.645
29.	Hidrotehnik	31.435	119	17.912
30.	IBE	13.117	161	15.968
31.	CBE	26.596	34	9.786
32.	Remont	29.180	121	15.411
33.	Pomgrad – CP	17.007	106	13.571
34.	Lumar IG	17.436	78	9.300
35.	Marles hiše Maribor	24.206	121	11.816
36.	VG5	31.535	24	8.586
37.	RGP	12.831	111	7.362
38.	Petrič	13.132	77	9.723
39.	Makro 5 Gradnje	25.773	71	11.015
40.	VGP Drava Ptuj	11.380	104	6.914
41.	Adriaing Koper	18.360	48	15.738
42.	Riko Hiše	11.600	67	10.577
43.	Kovinar – Gradnje ST	14.331	47	6.122
44.	Asfali Ptuj	14.773	67	6.527
45.	GPI Tehnika	10.340	43	6.886
46.	Gradbeno podjetje Drava	13.096	15	9.860
47.	Gorenje projekt	20.718	18	11.907
48.	Mapri Proasfalt	13.216	44	4.413
49.	Schwarzmann	11.282	46	6.113
50.	Remont NG	15.071	45	4.514

Vir: GVIN, FI=PO, lastni izračuni

Kolektor CPG skupaj s svojim lastnikom največji med vsemi

Če bi se podobno kot novomeški združili tudi Kolektorjevi gradbeni podjetji, bi bila Kolektorjeva gradbena divizija po velikosti brez konkurence pri nas. Tako pa družba Kolektor CPG zaseda tretje mesto, Koling pa šesto. Če bi prihodke družb sešteli, bi dobili skupino z 240 milijoni evrov prihodkov (ti bi verjetno ob konsolidaciji bili nekoliko manjši, saj nekaj prihodkov od prodaje ustvarita tudi pri medsebojnem poslovanju).

Družbi sta lani poslovali s podobnim dobičkom, malenkost manjšim od 3,5 milijona evrov. Ima pa CPG podobno kot leto prej precejšnje zasluge za dobiček lastnika Kolinga. Lani je namreč Koling, tako kot leto pred tem, imel za 2,2 milijona evrov prihodkov iz lastniških deležev. Koling ima sicer v lasti še 19 odstotkov družbe K.Tivoli (to podjetje je končalo večsta novanjski kompleks Belle vie Tivoli, v Kosezah pa bo zgradilo tri stavbe s 103 stanovanji), ki je lani ustvarila 5,1 milijona evrov čistega dobička. (Podrobneje o poslovanju Kolektorjevih gradbincev pišemo na strani 16.)

Največji gradbinec CGP ne povečuje zgolj prihodkov

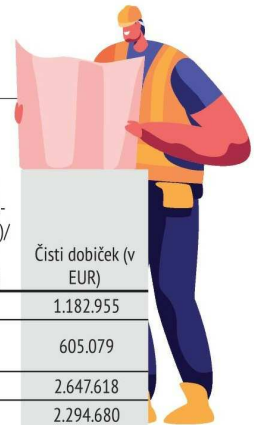
Novomeški CGP je znova večji, k čemur je pripomogla tudi pri pojitve hčera. Že leta 2017 so k matični družbi pripojili Cestno podjetje CGP, lani pa še CGP – Gradnje (11 milijonov evrov prihodkov v letu 2017) in IGM Sava (3,5 milijona evrov prihodkov v letu 2017). Obe podjetji sta bili že prej v lasti CGP, a sta delovali samostojno.

CGP je lani tako ustvaril rekordnih 157,8 milijona evrov prihodkov, kar je 13 odstotkov več kot leto pred tem. Če smo v uvodu ugotavljali, da imajo številni veliki gradbinci kljub rasti prihodkov težave s kovanjem dobičkov, pa to ne velja za CGP. Čisti dobiček so povečali za tretjino, na 9,1 milijona evrov, kar je daleč največ med vsemi podjetji v panogi.

CGP je lani najbolj povečal prihodke na področju gradbeno inženjskih objektov. Ti skupaj z vzdrževanjem cest pomenijo približno polovico vseh prihodkov, preostalo je gradnja stavb. Lani so gradili več odmevnih projektov. Med inženjskimi so bili največji modernizacija železniške proge Laško – Rimske Toplice, obnova avtoceste Dobruška vas – Drnovo, kanalizacijsko omrežje v občinah Medvode in Vodice ter v mestni občini Ljubljana, gradnja nadvoza v Grosupljem in ureditev mestnega jedra v Novem mestu. Zgradili so tudi Yaskawino tovarno robotov v Ribnici, ki so jo odprli aprila letos, in dokončali logistično središče za Kuehne + Nagel na Brniku v vrednosti približno 50 milijonov evrov. Trenutno imajo odprto eno izmed največjih gradbišč v državi, in sicer logistični center Lidl v Arji vasi, katerega gradnja bo stala okoli 70 milijonov evrov. Gradijo še hotelsko stanovanjski kompleks Šumi v Ljubljani, ki bo stal nekaj več kot 30 milijonov evrov.

Tudi Pomgrad okrepil dobiček

Na drugo mesto po velikosti se je prebil prekmurski Pomgrad, po zaslugi rasti prihodkov za tretjino, na 147 milijonov evrov, in dobička v znesku dveh milijonov evrov, kar je največ po letu 2015. Na voljo so tudi že podatki za skupino Pomgrad, ki je

TOP gradbinci – najboljša podjetja

Podjetje	Rast prihodkov od prodaje (2018/17; v %)	EBIT marža (dobiček iz poslovanja (EBIT)/prihodki od prodaje; v %)	Čisti dobiček (v EUR)
1. CBE	350,3	5,5	1.182.955
2. Gradbeno podjetje Drava	178,0	6,9	605.079
3. Strabag	162,5	5,5	2.647.618
4. KPL	156,4	11,2	2.294.680
5. BAPA	126,8	14,3	1.329.354
6. CGP	113,2	6,6	9.096.372
7. Teleg-m	150,3	8,6	1.199.889
8. Adria Dom	114,2	8,9	2.288.203
9. Lumar IG	123,5	7,1	1.037.232
10. AGM Nemec	100,8	10,0	1.528.390
11. VG5	103,3	2,9	1.051.394
12. TIPO	145,2	2,3	202.979
13. Grafist	202,8	4,6	682.610
14. Kolektor CPG	116,4	3,1	3.220.000
15. Armat	181,4	2,2	201.229
16. SŽ – ŽGP	128,9	4,0	1.608.559
17. Mapri Proasfalt	176,7	2,1	290.919
18. VOC Celje	124,8	3,3	1.288.841
19. Trgograd	129,4	5,4	1.352.687
20. DRI upravljanje investicij	113,0	7,0	1.395.497
21. Komunalne gradnje	157,8	4,0	932.700
22. Kolektor Kolinj	133,4	1,4	3.432.822
23. REM	101,8	8,4	2.120.293
24. VGP Drava Ptuj	117,9	6,3	596.634
25. GPI Tehnika	96,2	4,2	366.333
26. IBE	123,1	5,5	606.743
27. CP Ptuj	114,3	4,5	1.293.564
28. SGP Graditelj	100,5	7,4	924.239
29. Petrič	100,3	6,4	745.659
30. HC Hidromontaža	119,1	4,0	1.140.984
31. Kovinar – Gradnje ST	120,1	3,3	413.723
32. GH Holding	200,6	1,0	1.557.690
33. Schwarzmann	119,4	2,5	229.663
34. Remont NG	130,5	1,4	176.420
35. GIC Gradnje	115,7	2,3	603.428
36. GVO	73,2	5,4	2.010.962
37. Nivo Eko	107,0	6,6	808.962
38. Arcont Gornja Radgona	103,5	3,5	2.232.333
39. CPK	125,4	2,0	611.121
40. Makro 5 Gradnje	96,4	1,9	367.546
41. Gorenjska gradbena družba	159,3	1,1	570.115
42. Pomgrad	134,5	0,2	1.971.094
43. Riko	122,8	1,3	168.044
44. Adriaing Koper	93,8	1,9	321.074
45. Hidroinženiring	102,1	1,3	78.755
46. Hidrotehnik	131,64	0,65	220.228
47. Riko Hiše	90,47	2,73	238.913
48. Remont	109,81	1,03	232.498
49. Martes hiše Maribor	118,07	0,92	151.333
50. Pomgrad – CP	105,46	0,89	513.709

Viri: GVIN, FI=PO, lastni izračuni

ustvarila 183 milijonov evrov prihodkov in 2,3 milijona evrov dobička. Pomgrad v lasti Stanka Polaniča, Jožela Horvata in Antona Ravniča je ob koncu prejšnjega leta končal gradnjo 85 milijonov evrov vredne Magnine lakirnice v Hočah in hotela Orchid na Plitvicah, na Švedskem pa je začel graditi stanovanjske bloke za javnega naročnika. Med njihove trenutno najpomembnejše infrastrukturne projekte sodijo nadgradnji železniških odsekov Pesnica – Šentilj in Poljčane – Slovenska Bistrica ter gradnja podvoza na Ljubljanski ulici v Mariboru.

Arcont največji zaposlovalec

Na četrtem mestu po velikosti pa najdemo hčerinsko družbo enega vodilnih evropskih proizvajalcev mobilnih montažnih objektov, družbo Arcont. Zaposlujejo 671 ljudi, največ med podjetji na lestvici. Družba s sedežem v Gornji Radgoni s skoraj 70 milijoni evrov prihodkov na tujem, kar so tako rekoč njihovi celotni prihodki od prodaje, poskrbi za petino izvoza vseh podjetij na lestvici.

Kdo je še med prvo deseterico

Na petem mestu največjih je Gorenjska gradbena družba, ki je po lanskem upadu prihodkov gradbene hčere Telekom Slovenije GVO za 27 odstotkov, na 15 milijonov evrov, pridobila eno mesto, GVO pa s tretjega padel na sedmo mesto.

Ena največjih slovenskih inženirskih družb Riko pa je ob 97 milijonih evrov prihodkov (večino teh ustvari v tujini), a skromnih 168 tisoč evrih čistega dobička pristala na osmem mestu.

Deseterico zaključujeta KPL, ki je lani povečal prihodke kar za polovico (na 37,7 milijona evrov), in SŽ – ŽGP, ki ima prav tako nadpovprečno, 29 odstotno rast prihodkov: znašali so 17,3 milijona evrov.

To so najuspešnejši gradbinci

Kazalniki dobičkonosnosti in rasti (čeprav, kot pojasnjujemo v okviru o metodologiji, niso čisto primerljivi) na vrh lestvice najboljših postavljajo mlada gradbinca, ki sta bila še leta 2017 premajhna, da bi preseгла prag 10 milijonov, kar je prvo sito za uvrstitve na naši lestvici. Sta pa v zadnjih letih, še posebej lani, dosegla ogromno rast.

Najboljši CBE še lani premajhen za naše sito

Kot najuspešnejšo smo prepoznali ljubljansko inženirsko gradbeno družbo CBE, ki sta jo leta 2011 ustanovila Boštjan Lazar in Sašo Previšević. Podjetje s sedežem v Tehnološkem parku je v osmem letu poslovanja zaposlovalo 34 ljudi, ob 26,6 milijona evrov prihodkov pa ustvarilo 1,2 milijona evrov čistega dobička. Dodana vrednost na zaposlenega v znesku 98 tisoč evrov je krepko nad povprečjem panoge, enako velja za povprečno mesečno bruto plačo v znesku 2.603 evre. Med referencami družbe najdemo prenovo kopaljšča Kolezija, gradnjo in obnovo cestnih obvoznic, rušenje cestninske postaje Log na primorski avtocesti in gradnjo poslovno skladiščnega objekta družbe MDM. Družbo srečujemo tudi na večjih razpisih. Letos se je potegovala za gradnjo drugega terminala na brniškem letališču, za posel, ki je bil naposled podeljen družbi GIC Gradnje (pogovor z direktorjem GIC Gradnje na strani 20).

◀ Gradbeno podjetje Drava prihodke skoraj podvojilo

Za gradbeno gazelo lahko razglasimo tudi leta 2012 ustavljeno Gradbeno podjetje Drava s Ptuja v lasti Saša Kovačeca. Podjetje je lani prihodke povečalo za skoraj 80 odstotkov, na 13,1 milijona evrov, ob tem pa ustvarilo nekaj več kot 600 tisoč evrov čistega dobička. Zaposlujejo 15 ljudi, dodana vrednost v znesku 126.500 evrov pa je najvišja med vsemi podjetji na lestvici. Njihovi odmevnejši lanski projekti so gradnje bencinskega servisa OMV na Ptuju, 780 tisoč evrov vrednega večnamenskega objekta za občino Hoče - Slivnica, prizidka k upravni stavbi mariborske družbe za upravljanje voda Aquasystems in dogradnja trgovine Hofer v Šentjurju. V prihodnje se vidijo tudi kot investitor doma za starejše s 150 posteljami v Slivnici (več o njihovem poslovanju na strani 24).

Najbolj dobičkonosni Velenjčani

Med bolj dobičkonosnimi v oči pade tudi velenjsko družinsko podjetje Bapa. Veliko večino od 11,5 milijona evrov prihodkov je ustvarilo v Belgiji. Družba je na vsak evro prihodkov imela 0,14 evra dobička iz poslovanja, na vsak evro sredstev (kazalnik ROA) pa 0,58 evra čistega dobička. Po obeh kazalnikih je najuspešnejša med vsemi na lestvici. Več o njih na strani 24.

Projekti bronastega Strabaga

Trejteuvsčeni avstrijski Strabag je lani za več kot polovico povečal prihodke (na 58,8 milijona evrov) in skoraj potrojil dobiček (na 2,7 milijona). Lani so začeli skoraj 17 milijonov evrov vredno prenovno Cukrarne, marca pa končali 3,1 milijona evrov vredno gradnjo vadbenega centra Fraport. Septembra so začeli graditi štiri milijone evrov vreden nov šolski center v Slovenj Gradcu, ki bo končan v prvi polovici prihodnjega leta. Za letošnje jesen je načrtovana predlanskim začeta gradnja trgovskega centra Spar v Šiški, ki naj bi po prvotnih načrtih stala dobrih 35 milijonov evrov.

Kako posluje lanski zmagovalec

Najboljše podjetje na naši lanski lestvici, Trgograd iz Šmartnega pri Litiji, je tudi lani krepko povečalo prihodke, in sicer za več kot četrtino, na 25,7 milijona evrov. To je največ doslej. A zadnja leta rastočemu gradbincu, podobno kot še nekaterim v panogi, ni uspelo povečati tudi dobička. Ta se je lani zmanjšal za polovico in je znašal 1,4 milijona evrov, kar je oklestilo tudi kazalnike dobičkonosnosti. Družba v lasti enega od stotih najpremožnejših Slovencev Andreja Poglajna je tako pristala na 19. mestu med najuspešnejšimi v gradbeni panogi.

Zadnja leta nezadolženi Trgograd je lani najel za tri milijone evrov dolga, čeprav imajo na računu osem milijonov evrov. V zadnjih letih slovijo po tem, da precejšnjo količino presečnih sredstev kopičijo na bančnih računih.

Lani so med drugim zgradili nasip in razbremenilnik visokih voda v Ljubljani, ki pred poplavami varuje območje Viča in Rožne doline, ter državno cesto Logatec-Žiri. Letos poleti so dokončali štirimilijonsko gradnjo proizvodno-skladišnega objekta Herz v Šmartnem, za leto 2019 pa so v teku oziroma končani tudi tile projekti: rekonstrukcija avtocestne baze na Griču v Ljubljani, izvedba parkirišča v Stanežicah in gradnja športne dvorane v Vižmarjih. Kot investitor in tudi kot gradbenec pa nastopajo pri projektu stanovanjsko-poslovnega kompleksa ob Šmartinski cesti v Ljubljani, v katerem bo

123 stanovanj in tri etaže podzemnih garaž. Gradnja naj bi bila končana prihodnje leto.

METODOLOGIJA

Kako smo našli največje in najboljše

Na lestvico največjih smo uvrstili družbe z najmanj desetimi milijoni evrov čistih prihodkov v letu 2018, katerih glavna dejavnost sta **gradbeništvo** in gradbeni inženiring. Pri izboru se nismo opirali samo na standardno klasifikacijo za potrebe statistike, temveč smo po najboljših močeh smiselno uvrstili tudi podjetja, ki ponujajo celostne gradbene storitve, proizvajalce lesenih in kovinskih montažnih stavb, nismo pa uvrstili proizvajalcev gradbenega materiala zaradi njihove prevelike razvejenosti in nepreglednosti. Družčina je tudi sicer precej pisana in jo je težko dati na isti imenovalec; okoliščine poslovanja inženiringov so, denimo, drugačne kot pri izvajalcih gradbenih del, poleg tega nekateri »hardcore« **gradbeništvo** dodajo ščepec trgovine, tretji dodano vrednost za stranke iščejo v dopolnilnih dejavnostih, kot je opremljanje proizvodnih linij in podobno – kar pa so težave, značilne za vse podobne razvrstitve.

Pri razvrščanju po velikosti smo upoštevali šest kazalnikov: prihodke od prodaje, čisti dobiček, dobiček iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA), lastniški kapital, sredstva in število zaposlenih. Podjetja smo razvrstili za vsako kategorijo posebej in nato sešteli uvrstitve, da smo dobili končno uvrstitev.

Pri razvrščanju najboljših smo upoštevali le tiste z dobičkom, ki poslujejo vsaj dve leti. Upoštevali smo te kazalnike: medletno rast prihodkov od prodaje in EBITDA v letih 2018 in 2017 (pri čemer smo rasti v zadnjem letu dali 70-odstotno utež), dobičkonosnost sredstev in kapitala, dobiček iz poslovanja glede na prihodke (marža EBIT), dodano vrednost na zaposlenega in uvrstitev po velikosti. Tudi najboljše smo razvrstili za vsako kategorijo posebej, končno mesto pa je tehtana sredina vseh uvrstitev.

Primerjali smo poslovanje posameznih družb, ne pa skupin, četudi so nekatere gradbene družbe med seboj lastniško prepletene. To je glavni razlog, zakaj na vrhu ni gradbene divizije Kolektorja, ki jo sestavljata Koling in CPG, ali pa skupine Pomgrad, ampak novomeški CGP, ki sodi v poslovni imperij finančnikov Darija in Vesne Južna.

Še leto dni velikih rasti, a optimizem plahni

Slovenski gradbinci imajo za seboj še eno polletje velike rasti prihodkov, ki v zadnjih dveh letih ni bila vprašljiva, zatikalo se je pri povečanju dobička, vsaj velikim. Bo letos drugače?

■ Jure Ugovšek, Vasilij Krivec

Gradbena aktivnost v Sloveniji je bila v drugem letošnjem četrtletju največja po letu 2010. Še vedno sicer dosega le 53 odstotkov povprečja v rekordnem letu 2008, a je hkrati devet odstotkov večja kot v drugem četrtletju lani.

Gradbeništvo pomeni tudi vse večji delež v BDP. V prvem letošnjem četrtletju je na letni ravni prispevalo skoraj 15 odstotkov več, v drugem pa 7,6 odstotka, kar je visoko nad 3,3 oziroma 2,5 odstotno rastjo slovenskega BDP v prvem oziroma drugem četrtletju. Rast v **gradbeništvu** je v obeh letošnjih četrtletjih največja med vsemi panogami v Sloveniji. Do lani je bilo nasprotno **gradbeništvo** je raslo počasneje od slovenskega BDP, v nekaterih četrtletjih pa je dodana vrednost celo upadla.

Kaj je razlog za tako bohotno rast? Eden je tudi ta, da so se med naložbami v osnovna sredstva izrazito povečala vlaganja v gradbene objekte v drugem četrtletju za kar 13,4 odstotka. Vladni urad za makroekonomske analize in razvoj razlaga, da gradnja stavb poleg gospodarske rasti in razmeroma omejene ponudbe na trgu nepremičnin še vedno podpirajo tudi ugodni pogoji financiranja.

Skok dobička v prvem četrtletju

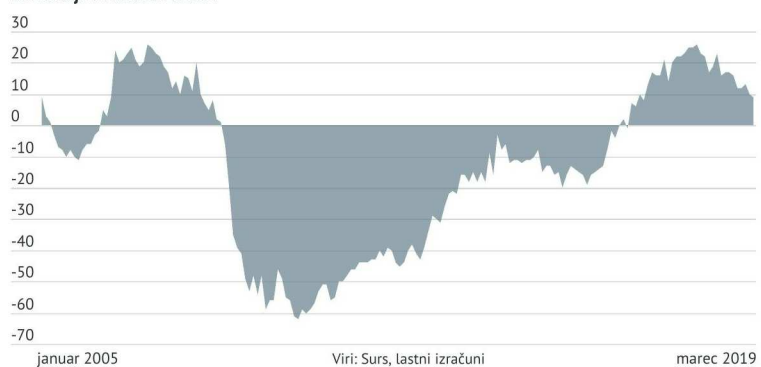
Raziskava državnega statističnega urada za celotni gradbeni sektor pokaže tudi, da je bila dobičkonosnost v prvem četrtletju opazno boljša kot v prejšnjih četrtletjih. Prihodki iz poslovanja so za šest odstotkov presežali poslovne odhodke, s čimer imajo gradbena podjetja za seboj najuspešnejše četrtletje v zadnjih treh letih.

Optimizem počasi plahni

Medtem ko statistični podatki rišejo vse lepšo sliko gradbenega sektorja, pa ankete med gradbinci kažejo na upad optimizma. Kazalnik zaupanja v **gradbeništvo**, ki je sestavljen na podlagi anket o trenutnem obsegu del, naročil, pričakovanj

Optimizem v slovenskem gradbeništvu se topi

Ravnotežje v odstotnih točkah

glede zaposlovanja, cen ..., sporoča, da je razpoloženje v **gradbeništvu** najslabše v zadnjih dveh letih. Vrednost kazalnika je sicer še vedno opazno nad dolgoletnim povprečjem, a precej skromnejša od rekorda, namerjenega junija lani. Vendar pa ob upadu večine podkazalnikov državni statistiki še vedno merijo rast zagotovljene proizvodnje. Gradbena podjetja kot omejitveni dejavnik za poslovanje najpogosteje navajajo pomanjkanje usposobljenih delavcev, veliko konkurenco in visoke stroške dela.

Riko s sedemodstotno rastjo prihodkov

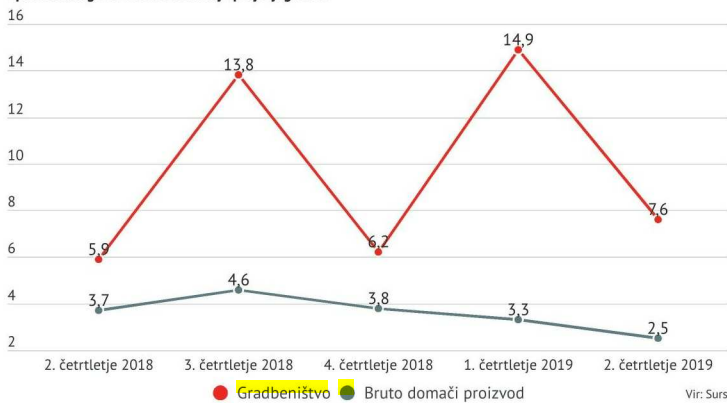
Petnajst največjih slovenskih gradbincev smo povprašali o poslovanju v prvem letošnjem polletju in načrtih za preostanek leta, a je bil odziv zelo skromen. Napovedi sta nam razkrili le gradbena divizija Kolektorja in inženirska družba Riko, ki je v prvem letošnjem polletju povečala prihodke za 43 odstotkov, na 45,6 milijona evrov. V celotnem letu načrtuje 103,6 milijona evrov prihodkov, kar bi pomenilo sedemodstotno rast. Več kot polovico prihodkov nameravajo letos ustvariti na tujem,

med drugim z gradnjo centra za ravnanje z odpadki v Zadru v vrednosti 50 milijonov evrov, transformatorske postaje v Minsku, največja slovenska projekta pa sta železniško vozlišče na

Gradbeništvo z največjo rastjo dodane vrednosti

Sprememba glede na isto četrletje prejšnjega leta

Podatka o dobičku ob polletju nam niso dali, sporočajo pa, da se je število zaposlenih v primerjavi s prvim polletjem lani zmanjšalo za 16, na 564, a ga nameravajo do konca leta povečati na 575. Med največjimi aktualnimi projekti so: gradnja tehnološkega središča Eles v Beričevem (vrednost 30 milijonov evrov), začetek gradnje proizvodnega objekta Iskra Mehanizmi (15 milijonov evrov), nadgradnja železniških odsekov Rimske Toplice-Laško in Laško-Celje v vrednosti 77,7 milijona evrov, rekonstrukcija železniškega omrežja in dostopa v Luko Reka (30 milijonov evrov), gradnja dostopnih cest drugega tira (11,5 milijona evrov), obnova vipavske hitre ceste (10 milijonov evrov), gradnja novega kanalizacijskega sistema na otoku Krk (vrednost 35 milijonov evrov), dokončanje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja v Petrinji (30 milijonov evrov), gradnja zgradbe BB2 v NEK (več kot 10 milijonov evrov).

Pragerskem in komunalna infrastruktura Britof Predosje Mlaka. Dobiček bo po načrtih podoben lanskemu, ko je znašal 160 tisoč evrov.

Kaj vse gradi in bo gradil Kolektor

Kolektor navaja skupne podatke za gradbeni družbi Koling in CPG, ne pa tudi ločenih. Prihodki od prodaje obeh družb so ob polletju poskočili za petino, na 112 milijonov evrov; v vsem letu pa načrtujejo 230 milijonov prihodkov. Večino prihodkov Kolektorjeva gradbena divizija ustvari v Sloveniji, v tujini letos načrtujejo 40 milijonov oziroma 17 odstotkov vseh.

20%

(na 112 milijonov evrov) so zrasli prihodki Kolektorjeve gradbene divizije ob letošnjem polletju.

Za katere projekte se nameravajo potegovati v prihodnje? »Za izvedbo del na tretji razvojni osi in pri preostalih delih na državnem (avto)cestnem omrežju (obnove, rekonstrukcije), na delih na drugem tiru Divača-Koper, na področju gradnje visokogradbenih objektov in pri nadgradnji železniške infrastrukture, za izvedbo del v Luki Koper, NEK ter za vsa preostala dela, za katera imamo usposobljen kader in opremo.« sporočajo iz gradbene divizije Kolektorja.

PISMO UREDNICE

Še eno obilno leto za gradbince, ampak ...

Bojana Humar,
odgovorna urednica

Gradbeništvo si je med zadnjimi opomoglo od krize in šele v zadnjih dveh letih dobilo pravi zagon. Od lani je med bolj zaslužnimi za rast slovenskega BDP. Gradbena podjetja so lani prihodke povečala za skoraj četrtino, kar je še enkrat več kot leto prej, smo ugotavljali, ko smo pripravljali lestvici največjih in najboljših gradbenih podjetij pri nas. Pospešek so gotovo dali župani, ki so pred lanskimi lokalnimi volitvami hiteli urejati mestno infrastrukturo. Vendar tudi letos statistika kaže bleščeče številke. Kazalnik gradbene aktivnosti za drugo četrtletje je najvišji po letu 2010, na drugi

strani pa je še vedno na polovici tistega iz rekordnega leta 2008. Da se ta panoga pobira šele v zadnjih letih, je najbrž tudi posledica bolečih lekcij iz zadnje krize, ko je pretencioznost pokopala marsikatero gradbeno podjetje. Je pa spodbudno, da gradbinci, ki so bili tradicionalno vezani na domače projekte, vse več poslov najdejo tudi v tujini: lani kar petino več kot leto prej. Med njimi so tudi takšna, za katere še niste slišali, recimo velenjsko družinsko podjetje Bapa, ki ga pa dobro poznajo po gradbiščih v Belgiji.

Temu ustrezno so tudi velike potrebe po delovni sili. Lani je v **gradbeništvu** delala skoraj desetina več ljudi kot leto pred

tem, in sicer blizu 68 tisoč. Vendar spet še daleč od blizu 90 tisoč, kolikor jih je gradbeništvo zaposlovalo leta 2008. V podjetjih najbolj tožijo nad pomanjkanjem inženirjev in še slabše bo, če pogledamo podatke o vpisu na ljubljansko in mariborsko gradbeno fakulteto. V Mariboru denimo se je v šolskem letu 2008/2009 v prvi letnik vpisalo skoraj 260 študentov, za prihodnje šolsko leto pa dobrih 50. Razlika res zbode v oči. Prav pomanjka nje usposobljenih ljudi je eden od razlogov, da se je lanskemu rekordnemu optimizmu med gradbinci kljub razveseljujejo čim statistikam začelo vsiljevati nekaj črnogledosti.

Gradbinci iz Rogaške, ki pobirajo projekte od Kopra do Hrvaške

Ivan in Rok Cajzek, GIC Gradnje: Zanimajo nas le **gradbeništvo** in z njim tesno povezane dejavnosti.

Nataša Koražija

Družba GIC Gradnje iz Rogaške Slatine je poleti na Brniku za Fraport začela graditi nov potniški terminal, v Luki Koper pa garažno hišo. Oba projekta sta vredna vsak po približno 18 milijonov evrov. Na Hrvaškem so v Novi Gradški začeli graditi Tehnološki park v vrednosti približno štiri milijone evrov.

Gradbinci iz Rogaške Slatine, ki bodo prihodnje leto praznovali 30. obletnico ustanovitve, se bodo vpisali v zgodovino kot eni izmed redkih velikih gradbincev, ki jim je uspelo krizo preživeti, ne da bi pri tem odpuščali. So se pa v krizi po višini prihodkov precej skrčili. Leta 2008 so vsa podjetja v skupini dosegala 77 milijonov evrov prihodkov, po krizi pa so zdrsili pod 20 milijonov. Lani so v GIC Gradnjah dosegli približno 37 milijonov evrov prihodkov, v skupini GIC pa presegajo 60 milijonov evrov in 250 zaposlenih.

Kaj vse sodi v skupino? GIC Gradnje so med drugim lastnik podjetja Trik, ki upravlja nekaj kamnolomov: po dva v Šentjurju pri Celju, dva v Rogaški Slatini in dva v Poljčanah. Kapitalsko so povezani s podjetjem IPI Rogaška, ki izvaja specialna dela v **gradbeništvu**. So tudi lastniki treh betonarn in proizvodnje betonskih izdelkov. Bolj nenavadno je, da so tudi manjšinski solastniki doma starejših občanov v Mariboru, ki pa ga bodo prodali. Dejavní so tudi na Hrvaškem, njihovo tam kajšnje podjetje prispeva približno petino prihodkov. Zaradi pospešene rasti bodo prihodnje leto zelo verjetno morali prihodke konsolidirati, takrat bo tudi slika o skupini bolj jasna.

Med pomembnejše projekte, ki so jih zgradili doslej, sodijo stavba Dursa v Ljubljani, poslovna stavba Hranilnice Lon v Kranju, Lesnini centri v Sloveniji in na Hrvaškem, več trgovskih centrov Mercatorja, Tuša in

Eurospina po Sloveniji, Knjižnica Bežigrad, Zdravstveni dom Grosuplje, objekti za farmacevtska podjetja Lek in Krka, nekaj projektov pa so naredili tudi v Jedrski elektrarni Krško.

Podjetje zdaj poleg Ivana Cajzka vodi prokurist Rok Cajzek, ki je letos doktoriral na gradbeni fakulteti v Mariboru. Z obema smo se pogovarjali na Brniku, ob gradbišču novega potniškega terminala.

■ ■ ■ Od 30 večjih gradbenih podjetij pred krizo jih je propadlo 23. GIC Gradnje so bile med sedmimi, ki jim je uspelo preživeti. Kako?

Pomembno je bilo, da smo bili manj odvisni od bank in da nismo bili močno zadolženi.

Vse drugo je mogoče rešiti, dolga pa ne, ker je kriza trajala več let. Nam je uspelo, ker imamo dober in deloven tim in ker smo imeli tudi nekaj poslovne sreče. Ne morem reči, da smo bili tako pametni in da smo vna

prej vedeli, kaj se bo zgodilo. Pomembno je bilo tudi, da se nismo zanašali izključno na javna naročila in da smo si znali najti posel pri zasebnih naročnikih. Ko je država znižala financiranje javnih projektov, smo lahko še vedno dihali. Tudi zdaj med projekti prevladujejo zasebna naročila.

■ ■ ■ Kako je zdaj z vašo zadolženostjo?

Zadolženost v skupini ohranjamo pod 40 odstotki glede na kapital.

■ ■ ■ Kako financirate tako velike projekte, kot sta potniški terminal ali garažna hiša?

Ti posli so naša osnovna dejavnost, zato niso problematični z vidika financiranja, ker so zastavljeni tako, da imamo mesečne do dvomesečne plačilne roke po potrjenih situacijah. Nimamo niti težav s pridobivanjem bančnih garancij. Res pa je, da je izpostavljenost do bank ob večjih poslih povečana. Se pa to skozi obdobja pozna tudi pri rasti in drugih kazalnikih v podjetju, s čimer se tudi izravna izpostavljenost.

■ ■ ■ Med drugim imate franšizno trgovino Merkurja v Rogaški Slatini – kako to?

To je naša trgovina, v kateri imamo svoje zaposlene, zaloge in vse poslovno tveganje. Merkur nam dobavlja del blaga in daje nekaj know howa, odnose pa urejamo s franšizno pogodbo. Smo tudi eni izmed redkih partnerjev Merkurja, ki se mu niso odpovedali vso njegovo krizo.

■ ■ ■ Boste dodatno investirali v trgovinsko dejavnost?

Ne, naša navezava z Merkurjem je zanimiva, ker je to nabavni kanal za našo osnovno dejavnost – gradbeništvo. Nas v glavnem zanima le gradbeništvo in vse, kar je ozko povezano s proizvodnjo gradbenega materiala, kajti to znamo delati, in ker je neodvisnost za nas odločilnega pomena. Imamo tri betonarne na treh lokacijah. Imamo svoj laboratorij, ki pripravlja recepture za vse naše proizvode. Imamo tudi lasten razvoj in registrirano razvojnoraziskovalno skupino. Prek povezanih podjetij imamo tudi druge resurse, ki dopolnjujejo našo ponudbo in soustvarjajo konkurenčnost. Ne vlagamo torej v trgovinsko dejavnost, smo pa gradili veliko trgovskih centrov in trgovin in jih tudi financirali do odprodaje. Zdaj denimo gradimo trgovino Hofer v Šmarju pri Jelšah. Takšnih greenfield naložb smo doslej zgradili veliko, med drugimi za Eurospin, Mercator, Tuš in Kmetijsko zadrugo.

■ ■ ■ Prijavili ste se na prvi razpis za predor Karavanke. V konzorciju z italijanskim Astaldijem in Cipo ste dali ponudbo 117 milijonov evrov. V letošnjem drugem krogu ponudb se niste več pojavili. Kako to?

Pri nas smo vsi gradbinci generalisti in vsi delamo vse, ni delitve na visoke in nizke gradnje. Za razvoj slovenskega gradbeništva pa bi bilo bolje, če bi znali povezovali znanje in če bi postali bolj specializirani.

■ Rok in Ivan

Cajzek na gradbišču Fraportovega potniškega terminala na Brniku

JURE MAKOVEC

Za nas je bila razlika v ceni do najnižjega ponudnika, turškega Cengiza, nedosegljiva številka. S partnerji v projektu smo si v fazi priprave ponudbe postavili mejnike, pod katere nismo mogli iti.

■ ■ ■ V javnosti velja prepričanje, da se bodo naši gradbinci pritoževali, dokler ne bodo izločili Cengiza.

Da, vendar argumentov zmanjkuje. Ko se bodo začela pogajanja, se bodo pogajali samo še o ceni.

■ ■ ■ Glavni problem v gradbeništvu zadnji dve leti so kadri. Imate na Kozjanskem s tem manj težav?

Mogoče malenkost manj. A ker izhajamo iz bolj ruralnega območja, je tudi izbira bolj usposobljenega kadra nekoliko manjša. Na splošno imamo vsi težave.

■ ■ ■ Kdo zdaj dela na gradbišču na Brniku?

Vodstveni kader na vseh naših gradbiščih je vedno domač, torej pri nas so redno zaposleni inženirji in glede tega imamo stroga pravila. Nekaj zaposlenih imamo iz Hrvaške in Bosne. Določene profile, predvsem za obrtniška in instalacijska dela, pa vedno urejamo s podizvajalskimi pogodbami. Tudi v segmentu gradbenih del, recimo železokrivska ali zidarska dela, velikokrat dopolnjujemo s posebnimi ločenimi podizvajalskimi pogodbami. Vedno pa iščemo le uveljavljena podjetja in taka z usposobljenimi zaposlenimi. V zaključnih fazah projektov je tako na večjih gradbiščih tudi po deset, petnajst ali dvajset različnih podjetij v sklopu podizvajalskih pogodb.

■ ■ ■ Koliko ljudi je zdaj na gradbišču?

Smo v fazi zemeljskih del in odpiranja gradbene jame, vzporedno potekajo še določena pripravljalna dela, zato na gradbišču še ni veliko ljudi. Prestavljamo infrastrukturo in pripravljamo podložne betone za temelje. Kmalu pa bomo začeli betonirati temelje in grede, nato stebre in nosilno ploščo. Poudarek pri gradnji bo na zahtevnejših vidnih betonih, okroglih stebrih velike višine, veliko bo stekla. Objekt bo sicer podoben terminalom z drugih letališč sveta, seveda primerljivih velikosti. Gradnji pa bomo dodali lokalni pridih z določenimi materiali, kot je savski gramoz v nekaterih betonskih konstrukcijah, ki ga bomo s posebno tehniko pobrusili in »odprli« ter tako po strukturi in videzu približali obiskovalcem terminala.

■ ■ ■ Kako bi bila lahko videti naslednja kriza v gradbeništvu?

Ne bo je več (smeh).

JURE MAKOVEC

Ko mlajša generacija sliši zgodbe iz preteklosti, se čudi, koliko energije, ki bi se lahko bolj smiselno uporabila, je šlo v nič.

■ Rok Cajzek, prokurist GIC Gradnje

■ ■ ■ Zaradi zlatega pravila, proticikličnega investiranja države?

To je gotovo zelo pomembno. Država lahko s pravnim načrtovanjem naložb precej pripomore k ublažitvi morebitne krize pomanjkanja naročil zaradi zmanjšanja povpraševanja realnega sektorja.

Prejšnja kriza ni nastala le v gradbeništvu, predvsem pa v gradbeništvu ni nastala samo zaradi gradbenikov, na katere se je potem nekaj let kazalo s prstom. Nastala je tudi zaradi države, ki tega nekaj let ni znala ublažiti, kot so to denimo naredili v Avstriji s pravnim odmerjanjem javnih naročil, kjer so jih med krizo povečali. Pomemben krivec za zadnjo krizo v naši dejavnosti so bile tudi banke, ki so nekaterim podjetjem naredile nepopravljivo škodo, veliko jih je tudi zato propadlo. Pred krizo so namreč ponujale sredstva neustrezne ročnosti z obljubami o podaljšanih, na obljube pa so čez čas pozabile.

■ ■ ■ Podjetje zdaj vodi tudi vaš sin – koliko časa že?

Rok je leta 2012 magistriral med prvimi v generaciji bolonjskega študija in nato uspešno nadaljeval doktorski študij in ga je letos končal. Ves ta čas pa je bil povezan s podjetjem, sodeloval je pri velikih projektih, nekatere je vodil tudi samostojno. Tako je bil prehod med akademsko sfero in realnim svetom lažji. Po končanem doktoratu letos je prevzel še pomembnejše naloge, med drugimi tudi prokuro v podjetju GIC Gradnje, zadolžitve pa ima tudi v drugih podjetjih v skupini GIC.

■ ■ ■ Na katere večje razpise se boste prijavi v prihodnje?

Tega ne moremo napovedati. Na večje projekte se praviloma ne bomo prijavljali sami, ampak bomo iskali partnerje doma in v tujini.

■ ■ ■ Se boste prijavljali na razpise 2TDK?

Doslej se nismo. Za naprej pa ne bomo rekli, da ne. To so sicer za nas nekoliko oddaljeni projekti, so pa zaradi velikosti zelo zanimivi. Večjim domačim podjetjem, ali pa tujim, ki želijo na slovenski trg, lahko damo popolno in profesionalno podporo pri pripravi in oddaji ponudbe, pri tolmačenju tehničnih zadev in tudi pomoč pri izvedbi, ker zaposlujemo kadre z bogatimi referencami. Če pri velikem projektu dobimo v soizvajanju le nekaj odstotkov, je za naše podjetje ali skupino to zelo zadovoljivo.

■ ■ ■ To pomeni, da vas zanimajo vsi veliki razpisi?

Da, ker v Sloveniji smo vsi gradbinci generalisti. Na drugih trgih je več specializacije; določeni delajo le mostove, drugi predore ali inženirske objekte, ali pa velja vsaj delitev na nizke in visoke gradnje. Pri nas

pa vsi delamo vse. Za razvoj slovenskega gradbeništva bi bilo bolje, če bi znali bolje povezovati znanje in če bi postali bolj specializirani. Pri nas je v preteklosti vsak hotel imeti svoj vozni park, svoje kadre in svojo tehnologijo, tudi »egi« so bili zelo veliki. Ko mlajša generacija sliši zgodbe iz preteklosti, se čudi, koliko energije je šlo v nič in bi se lahko bolj koristno uporabila. Če se mi na malem trgu ne znamo dogovoriti in povezati, potem pride nekdo od drugod in to naredi. To bi moral biti za nas nauk, da bi naše znanje in zmogljivosti večkrat združili in bili skupaj uspešnejši.

■ Ste doslej že delali pri železniških projektih?

V prejšnjih razpisih smo bili na železnicah prisotni le v manjšem segmentu v Prekmurju in pri Ormožu. Načeloma ni naš interes, da bi bili dejavni pri vseh projektih. Sicer nikoli nismo imeli pretiranih ambicij sodelovati pri nizkih gradnjah, vendar nas v to sili poslovno okolje. Nekoč zapriseženi nizkograditelji že dolgo ne izvajajo le nizkih gradenj, ampak delajo vse.

To je nas, klasične visokograditelje, prisililo, da tu in tam opravimo tudi kakšna dela na nizkih gradnjah, torej na cestah, železnicah in še kje. Razlog, da vsi ponujamo in izvajamo prav vsa dela, je deloma tudi v tem, da se na vsako javno naročilo lahko prijavi skoraj vsak, tudi najmanjši inženiring brez lastnih kadrov in referenc. Oboje lahko najame, usposobljenost pa dokazuje z različnimi sporazumi. In na koncu v glavnem obvelja le najnižja cena. Takšnim preračunljivim kombinacijam je težko konkurirati, zato se vsa podjetja, ki redno zaposlujejo na stotine delavcev, trudimo na vseh segmentih in na način, da tudi vsi mi delamo vse.

■ Imate tudi podjetje na Hrvaškem in približno četrtno poslov naredite tam.

Določen del izvedbe na Hrvaškem opravimo s podjetji iz Slovenije, to so v glavnem projekti v obmejnem delu Hrvaške, druge posle na Hrvaškem pa izvajamo s podjetjem s sedežem v Zagrebu. Pomembnejši

Ne zanašamo se izključno na javna naročila, posel znamo najti tudi pri zasebnih naročnikih.

■ Ivan Cajzek, ustanovitelj GIC Gradbeni

večji projekt, ki je pravkar v teku na Humu na Sutli v bližini Rogatca, izvajamo s slovenskim podjetjem. Gre za pomembno širitev tovarne Straža Vetropack. Hrvaško podjetje pa denimo gradi Tehnološki park v Novi Gradiški in še nekaj drugih projektov.

■ V GIC Gradnjah ste lani povečali prihodke za 16 odstotkov, stroški so zrastle za približno deset odstotkov.

Spremljanje uspešnosti podjetja le v številkah ne pove dovolj. Pridobiti je treba več podatkov zaradi posebnosti, ki jih prinaša vsak projekt. Na stroške denimo močno vpliva razmerje med opravljenimi deli v lastni režiji in oddanimi posli. Res pa je, da je v času konjunktore tudi stroške težko obvladovati, saj je povpraševanje po določenih storitvah in materialih večje, s tem pa je višja tudi cena. Zato malo za šalo, malo zares, bi nam kakšna manjša kriza prišla prav.

Pomemben je tudi podatek, da smo v zadnjih treh, štirih letih prišli na višje ravni BDP kot pred krizo, pri gradbeništvu pa še nismo dosegli ravni iz leta 2007 ali 2008. Če gledamo število zaposlenih v gradbeništvu, smo na dveh tretjinah. Sicer pa je bila gradbena kriza precej zanimiva. Ko so novembra 2008 objavili, da se je začela kriza, nismo pričakovali, da bo tako globoka. Leta 2009 nam je kriza morebiti celo odgovarjala, saj smo imeli veliko dogovorjenih poslov od prej in smo iz tega na začetku imeli celo nekaj pozitivnih učinkov. Zdaj pa smo v obratnem ciklu, torej je konjunktura, zato sem prej omenil to o učinku kakšne nove krize.

■ Lani ste obnovili betonarno in odprli proizvodnjo betonskih izdelkov. Imate tudi nekaj kamnolomov. Kam se boste še širili?

Utrjevali bomo svoj tržni položaj, izboljševali ponudbo in gradili zaupanje, vse z zmerno rastjo in vlaga njem v izboljšavo. Nikakor se ne bomo širili na druga področja, zanimajo nas le gradbeništvu in z njim tesno povezane dejavnosti. Tudi Dom upokoencev, kjer smo 25 odstotni lastniki, bomo zato prodali.

TRG DELA

Delodajalci optimistično v zadnje četrletje

V prihodnjem četrletju bo dodatno zaposlovala dobra petina slovenskih delodajalcev, kaže raziskava napovedi zaposlovanja ManpowerGroup. Najbolj spodbudne so napovedi zaposlovanja v proizvodnji, kjer nove zaposlitve napoveduje dobra četrтина delodajalcev.

Na ravni države je v prihodnjih treh mesecih dodatno zaposlovanje napovedalo 21 odstotkov vprašanih podjetij, 73 odstotkov pa jih ne pričakuje sprememb. Sezonsko prilagojena neto napoved zaposlovanja (to je razlika med deležem delodajalcev, ki pričakujejo rast zaposlovanja, in tistimi, ki pričakujejo upad) za letošnje zadnje četrletje na ravni države znaša 16 odstotkov in medletno ostaja enaka, v primerjavi s prejšnjim četrletjem pa je nižja za odstotno točko.

Neto napoved zaposlovanja je po panogah najvišja v proizvodnji (22 odstotkov), najnižja pa v gostinstvu in kmetijstvu (v vsaki 13 odstotkov). Medletno je neto napoved zaposlovanja ostala enaka v energetiki (11 odstotkov), zvišala pa se je samo v javni upravi, gostinstvu in proizvodnji, v preostalih petih panogah pa se je znižala.

Umirjanje zaposlovanja je sicer nakazala že polletna anketa zavoda za zaposlovanje. V njej so delodajalci do konca leta napovedali skromno, 2,6 odstotno rast števila zaposlenih, kar je najmanj od konca leta 2017. Anketa zavoda med skoraj tri tisoč delodajalci je namreč govorila o 31.100 zaposlitvah v drugem polletju in 17.300 novih delovnih mestih.

V anketi ManpowerGroup je sodelovalo 620 podjetij. Krepitev zaposlovanja je napovedalo 29 odstotkov vprašanih

delodajalcev namerava v zadnjem četrletju dodatno zaposlovati. Medtem ko nemški in avstrijski direktorji napovedujejo manjše zaposlovanje, so slovenski še optimistični.

delodajalcev v predelovalnih dejavnostih in 25 odstotkov vprašanih podjetij v **gradbeništvu**. Najslabše napovedi so v kmetijstvu in rudarstvu, kjer nove zaposlitve napoveduje 17 odstotkov vprašanih delodajalcev. **L. D.**

INTERVJU: Kontrolor **Metod Gaber** o tem, kako se v Kolektor **Gradbeništvu** soočajo z izzivi digitalizacije

Z digitalizacijo bo gradbeništvo bolj učinkovito in privlačno za mlade kadre

V Kolektor Gradbeništvu zadnja leta pospešeno vlagajo v digitalizacijo. Na ta način nameravajo predvsem pospešiti pretok informacij, s čimer bodo dosegli bolj kakovostno in hitrejšo gradnjo, hkrati pa bodo gradbišča razbremenili na področju urejanja dokumentacije. Prav zdaj na primer gradijo poslovni objekt za podjetje Iskra Mehanizmi, pri katerem so prvič uporabili rešitvi za digitalno modeliranje objektov (BIM) Dalux Box in Dalux Field. »To nam omogoča učinkovito upravljanje dokumentacije, nadzor nad opravi ter zagotavljanje kakovosti in varnosti na gradbišču,« je povedal kontrolor Metod Gaber, s katerim smo se pogovarjali o prednostih, ki jim jih je uporaba te rešitve prinesla.

»S fizičnim prenosom BIM na gradbišče lahko uporabniki na svojih mobilnih napravah hkrati pregledujejo 2D načrte in BIM-model v enotnem pogledu. Varnostna tveganja in napake dokumentiramo v digitalni obliki, sledimo odprtim nalogam in poskrbimo za njihovo pravočasno odpravo,« je povedal sogovornik in dodal, da so v primerjavi s tradicionalnim papirnim pristopom z rešitvijo Dalux povečali učinkovitost na gradbišču, zmanjšali število napak, izboljšali komunikacijo ter poenostavili pregled in potrjevanje dokumentacije.

Dodatno jim rešitev s pomočjo obogatene resničnosti omogoča združitev fizičnega sveta z BIM modelom prek telefona. Poleg tega je pomembno tudi, da je rešitev preprosta za uporabo na gradbišču. Uporabniki do informacij, opravi, načrtov in modelov dostopajo kar prek mobilne naprave, dodatna prednost pa je, da je aplikacija na voljo v slovenskem jeziku.

Kaj uporaba omenjene aplikacije pomeni za Kolektor Gradbeništvo kot izvajalca in kaj za naročnika kot bodočega uporabnika objekta?

Za nas uporaba rešitve Dalux pomeni velik korak k digitalizaciji procesov in učinkovitemu vodenju projekta. Vsem deležnikom na projektu, vključno z naročnikom, pa omogoča učinkovitejšo vizualno predstavo, kaj je bilo načrtovano, grajeno in zgrajeno. Z dostopom do vseh potrebnih informacij kjerkoli in kadarkoli omogoča transparentnost ter

Če bi investitorji bolje spoznali, kaj BIM v resnici je in kaj lahko doprinese v fazi projektiranja ali v fazi vzdrževanja objekta, bi se začele stvari hitreje premikati.

učinkovito spremljanje gradnje in komunikacijo na projektu. Dokumentacija bo naročniku predana v digitalni obliki, in sicer s sledljivostjo, kaj se je dogajalo v fazi gradnje in kaj je bilo vgrajeno v objekt. Naročnik bo lahko na ta način objekt učinkoviteje vzdrževal in upravljal.

Kaj vse je Kolektor doslej že naredil na področju digitalizacije in kakšni so vaši nadaljnji načrti na tem področju?

V Kolektor **Gradbeništvu** stalno spremljamo trende na področju digitalizacije. Poleg rešitve Dalux smo pri izgradnji proizvodnega objekta Lonstroof uporabili program za projektno vodenje Viewpoint in rešitev v oblaku Field View. Uvajamo tudi uporabo rešitve 4BUILD za finančno in terminsko spremljanje projekta, preverjamo in testiramo pa tudi bolj napredne 4D in 5D rešitve. Načrtujemo, da bomo z digitalizacijo pospešili pretok informacij, kar bo pomenilo višjo kakovost, hitrejšo gradnjo in večjo razbremenitev gradbišč pri urejanju dokumentacije.

Kakšne spremembe vse bo na splošno prinesla digitalizacija v gradbeništvu in kako svetovnim trendom na tem področju sledimo v Sloveniji?

Digitalizacija bo v **gradbeništvu** prinesla predvsem večjo učinkovitost in tudi atraktivnost, da se bodo mlajši z večjim veseljem odločali za gradbene poklice. V Sloveniji trenutno še capljamo za svetovnimi trendi, ki gredo v smeri povezovanja BIM z vodenjem strojev, obogateno resničnostjo, 3D tiskanjem in robotizacijo.

Kako komentirate dejstvo, da je vlada obvezno uvedbo BIM pri javnih naročilih s področja gradbeništvu postavila na stranski tir?

Država bi z obvezno uvedbo BIM pri javnih naročilih prisilila vse, ki sodelujejo v procesu gradnje objekta, od projektantov do izvajalcev, da preverijo notranje procese dela in jih prilagodijo za delo z BIM. S tem bi celoten sektor dobil svež in nov zagon, kar sicer na kratek rok pomeni veliko dela, izobraževanja, prilagajanja in konec koncev tudi stroškov, vendar pa so na dolgi rok tako v času kot denarju veliki pri-

■ S fizičnim prenosom BIM na gradbišče lahko uporabniki na svojih mobilnih napravah hkrati pregledujejo 2D načrte in BIM-model v enotnem pogledu.

hranki. Predvsem pa ne smemo pozabiti na kontinuiranost podatkov in informacij, ki jih BIM podpira – od ideje, gradnje, vzdrževanja do razgradnje objekta.

Kakšen odnos pa imajo do BIM zasebni investitorji, s katerimi sodelujete?

Odnos zasebnih investitorjev do BIM se počasi izboljšuje. Sicer jih je večina prepričanih, da je BIM že enostavni 3D model objekta, ki ga zmodelira projektant ali arhitekt. Vendar je BIM veliko več. Medtem ko metodologija BIM omogoča sodelovanje različnih sodelavcev v različnih fazah življenjskega obdobja objekta, je tehnologija BIM digitalna predstavitev fizičnih in funkcijskih karakteristik gradnje. Če bi investitorji bolje spoznali, kaj BIM v resnici je in kaj lahko doprinese v fazi projektiranja ali v fazi vzdrževanja objekta – tako kot to mi sedaj aktivno spoznavamo na več projektih –, bi se začele stvari hitreje premikati v smeri BIM.

Kdaj pa se v vašem podjetju odločite, ali boste uporabili BIM ali ne?

Na gradbiščih se ustvarja velika količina različnih podatkov, dokumentov in informacij, ki zahtevajo neko urejenost in strukturo. Zato smo začeli z uporabo rešitve, kot je Dalux, ne glede na to, ali dobimo 3D ali BIM model, oziroma ali investitor to želi ali ne. Že pri samem obvladovanju podatkov, ki so na enem mestu in vsem dostopni, imamo velike časovne prihranke, tako da se nam to splača.

Že pri samem obvladovanju podatkov, ki so na enem mestu in vsem dostopni, imamo velike časovne prihranke, tako da se nam vlaganje v BIM splača.

Mag. Marko Trampuž, direktor prodaje:

»Letos pričakujemo še nekoliko boljše poslovanje kot lani«

Pod okriljem programa Kolektor **Gradbeništvu** delujeta podjetji Kolektor Koling in Kolektor CPG. V obeh je trenutno skupaj zaposlenih 800 ljudi. »Z združitvijo vrednot, jasno vizijo in poslanstvom smo uspešno nagradili vsa področja delovanja in razširili nabor dejavnosti, ki jih želimo opravljati ter postali ne le največji gradbinec v državi, ampak tudi gradbinec z največjim naborom storitev,« je povedal direktor prodaje mag. Marko Trampuž. Kot je dodal, letos pričakujejo še nekoliko boljše poslovanje kot lani.

Odprtih imajo veliko večjih in manjših projektov. Na področju visokih gradenj nadaljujejo z gradnjo tehnološkega središča Eles v Beričevem in začenejo z gradnjo proizvodnega objekta Iskra Mehanizmi. Na področju železniške infrastrukture izvajajo nadgradnjo železniških odsekov Rimske Toplice–Laško in Laško–Celje ter rekonstrukcijo železniškega omrežja in dostopa v Luko Reka. Na cestni infrastrukturi gradijo dostopne ceste za gradnjo drugega tira Koper–Divača, obnavljajo vipavsko hitro cesto in gradijo most Marija Gradec. Nekaj zahtevnih in obsežnih projektov izvajajo na področju kanalizacijske infrastrukture – gradijo na primer nov kanalizacijski sistem na otoku Krku in končujejo gradnjo vodovodnega in kanalizacijskega omrežja v Petrinji. Gradijo tudi zgradbo BB2 v Nuklearni elektrarni Krško.

Kolektor **Gradbeništvu** uspešno prodira tudi na tuje trge. Letos načrtujejo v tujini ustvariti 40 milijonov evrov prihodkov. Trenutno je njihov največji tuji trg Hrvaška.

Izredna seja za preobrazbo veslanja

V četrtek se je na izredni seji sestal izolski občinski svet. Glavna točka seje je bila zamenjava zemljišč med Občino Izola in Galebom, s katero je Občina dobila v last zaklonišče ob Kraški, Galeb pa možnost prodaje objekta in zemljišča, kjer domuje VK Izola

Občinski svet Občine Izola se je v četrtek sestal na drugi izredni seji, na kateri je bila glavna točka zamenjava zemljišč, s katero bo Občina dobila v last prostore nedokončanega »zaklonišča« pri dvorani na Kraški.

Ob uvodu v sejo je **Valdi Morato**, svetnik SD in predsednik krajevne skupnosti Halietum, javno podprl prizadevanja krajanov Jagodje - Dobrava za ohranitev pošte v Jagodju.

Svetniki so nato v drugi obravnavi sprejeli dopolnjen Odlok o zazidalnem načrtu Kajuhova-hudournik Morer (ZN KHM).

Spremembe in dopolnitve odloka se nanašajo na zahodni del omejenega območja, kjer se nahaja predvsem stanovanjska gradnja in delno na del, ki je namenjen proizvodni in drugi poslovni dejavnosti.

Razlog za pripravo sprememb in dopolnitev ZN KHM je prilagoditev odloka današnjim potrebam in razmeram v prostoru, so zapisali v sporočilu za javnost Občine Izola, saj Občina želi optimizirati območje tako, da je s spremembo zagotovila dodatna zemljišča za gradnjo v obrtni coni, obenem pa se zelene površine ne zmanjšajo.

»Ohrani se nekoliko preoblikovan pas zelenih površin, ki služi kot vmesni pas med stanovanjskim in obrtnim območjem. Na osrednjem delu zelenih površin bodo urejeni mestni vrtovi, ki bodo v bližini mestnega jedra, na dobro dostopnem območju,« so še zapisali.

V nadaljevanju seje so svetniki potrdili predlog Sklepa o potrdi-

tvi sprememb in dopolnitev lokacijske preveritve za individualno odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev na območju PUP podeželje Občine Izola.

Sklep se nanaša na parcelo v Medoših, za katero je občinski svet že sprejel sklep o lokacijski preveritvi, in po kateri želi domačin zgraditi oljarno. V postopku pridobivanja potrebnih soglasij pa se je izkazalo, da bi bilo treba spremeniti lego objekta, kar so svetniki na seji tudi potrdili.

Tretja točka izredne seje je predvidevala ukinitve statusa javnega dobra na delu parcele v Cetorah, kjer je Elektro Primorska zgradila transformatorsko postajo za potrebe Cetor. V sklopu zadnje točke seje so svetniki potrdili tudi prodajo omenjenega območja Elektru Primorska.

Zemljiščna rošada

Svetniki so nato sprejeli sklep o ukinitvi javnega dobra na nekaj zemljiščih ob stavbi na Tomažičevi 10b, kjer je imel svoje prostore Veslaški klub Izola.

V sporočilu za javnost Občine Izola so zapisali tako-le: **»Predmetne nepremičnine ne predstavljajo več javnega dobra, občinski svet pa je za te parcele v lasti Občine Izola potrdil pravni posel menjave s parcelo ob športni dvorani na Kraški ulici ter na delu obstoječega nogometnega igrišča, ki ga Občina Izola potrebuje za razvoj športa in investicije v dotrajano športno infrastrukturo. Z menjavo občinskih parcel ob objektu na Tomažičevi 10b bo prišlo tudi do izselitve Veslaškega kluba Izola iz omenjenega objekta.«** Le dan pred sejo je

namreč zaokrožila vest, da sta se upravna odbora obeh veslaških klubov, VK Izola in VK Argo, dogovorila za združitev.

Na prodaj še nekaj nepremičnin

Svetniki so na seji tudi potrdili prodajo z dražbo nekaterih zemljišč na območju ob Južni cesti, kjer so bili nekoč načrti za vodni park, danes pa ga uporabljajo večinoma vrtničkarji.

O prodaji, so zapisali tako: **»Občinski svet je potrdil pravni posel, ki bo sklenjen med Občino Izola kot prodajalko in najugodnejšim ponudnikom za več parcel, ki se nahajajo znotraj notranjega ureditvenega območja B3 v Livadah.**

Predmetno območje ni pozidano. Deloma je zatravljeno, zaraščeno, deloma se uporablja za namen vrtničkarstva. Cilj prodaje navedenih nepremičnin je predvsem zagotavljanje gospodarne rabe nepremičnega premoženja z optimalnimi ekonomskimi učinki. Sredstva, pridobljena s prodajo nepremičnine bodo namensko uporabljena za investicije in vzdrževanje stvarnega premoženja Občine Izola.«

Svetniki so potrdili tudi prodajo zemljišča ob izolski vpadnici, zraven bencinske postaje Petrol. **»Predmetna nepremičnina predstavlja gradbeno parcelo A1, ki je namenjena gradnji nestanovanjskih objektov za trgovske, servisne, poslovne, storitvene in skladiščne dejavnosti,«** so še zapisali, medtem ko se nekateri svetniki sprašujejo, kako bi lahko Občina nadzorovala, kaj se bo na tem zemljišču zgradilo, saj gre za prvi objekt ob vhodu v mestu.

ur/SZI

Ob proslavi 30. obletnice praznika KS Jagodje - Dobrava so člani sveta krajevne skupnosti na Lonki zbirali podpise za ohranitev pošte v Jagodju. Zbranih imajo že **več kot 2000 podpisov**, kar morda samo po sebi ne bo dovolj, da bi prepričali vodstvo Pošte, a ob pomoči Občine Izola, agencije za komunikacijska omrežja in morda tudi katerega od izolskih ali primorskih poslancev, bi že utegnilo biti drugače.

Usposabljali bodo za varnost in zdravje pri delu

Po poletnem zatišju člani DVI Velenje pripravljajo zanimiv strokovni seminar s področja varnosti in zdravja pri delu. Vsak aktivni udeleženec bo ob zaključku 5-urnega usposabljanja prejel potrdilo z 8 točkami, ki so v seštevku z ostalimi pogoji in izobraževanji potrebne pri obnavljanju registracij za pridobitev dovoljenja za delo ter obveznem obdobjem usposabljanju za VZD, za koordinatorje VZD na začasnih in premičnih gradbiščih ter drugo. Poudarek seminarja bo na perečih vprašanjih varnosti pri delu v **gradbeništvu** na slovenskih gradbiščih, elektro instalacij, opreme in elektro agregatov, o varnem delu z motorno žago, izdelovanju in uporabi delovnih odrov oz. opažev ter varovanje delavcev pri izvorišnih kremenčevih emisij (izpostavljenost silikozam) idr. Enodnevni seminar bo potekal v dvorani družbe Gorenja Gostinstvo Pod Jakcem v četrtek, 12. septembra, od 9. do 14. ure.

■ Jože Miklavc

GOSPODARSTVO, ČETRTEK, 12. SEPTEMBER 2019 MAGA REKLAMNA AGENCIJA, D.O.O.

4. konferenca trajnostne gradnje

BO TRAJNOSTNA GRADNJA Z NOVO DIREKTIVO POSTALA EVROPSKA STVARNOST?

[Slovensko združenje za trajnostno gradnjo – GBC Slovenija](#) bo zadnji četrtek v septembru izvedlo letno konferenco trajnostne gradnje, ki bo tokrat z aktualnimi vsebinami že četrta po vrsti. Udeležencem bo ponujala vpogled v najnovejše izsledke ter dosežke trajnostne gradnje v Evropi in v svetu. Namenjena je predstavnikom podjetij iz dejavnosti **gradbeništva**, tako proizvajalcem gradbenih materialov kot izvajalcem gradnje, pa tudi investitorjem in vsem drugim deležnikom, ki so strokovno ali upravljavsko, okoljsko in ekonomsko vpeti v trajnostno gradnjo.

Zakaj trajnostni projekti v EU postajajo nujnost in kako se jih uspešno lotevajo v Italiji, nam bosta v prvem sklopu povedala Audrey Nugent iz evropske mreže ERN WGBC ter Marco Caffi iz italijanskega združenja za trajnostno gradnjo GBC Italia. O tem, kako pomembno vlogo in kakšen potencial imajo danes zgradbe v trajnostnem razvoju, nas bo seznanila gostja iz Bruslja, Josefina Lindblom, ki v EK deluje v okviru Direktorata za okolje. Govora bo o kazalnikih trajnostne gradnje Level(s), ki jih je kot orodje za odločanje in poročanje na podlagi smernic za trajnostno gradnjo ter akcijskega načrta za krožno gospodarstvo razvila Evropska komisija (EK). V Evropi se gradnji in uporabi zgradb pripisuje kar 40 % porabe vse razpoložljive energije ter približno 36 % izpustov CO₂, kar predstavlja veliko okoljsko obremenitev, zato bo za doseganje ciljev strateške agende Evropskega sveta 2019-2024 potrebno sprejeti novo evropsko direktivo za trajnostno gradnjo.

V drugem sklopu predavanj se bomo posvetili sistemskemu vrednotenju stavb v skladu z DGNB standardi. Nemški inštitut za trajnostno gradnjo - DGNB certificira različne tipe stavb po vsem svetu z namenom, da bi trajnostna gradnja postala standard v **gradbeništvu**. O teh vsebinah, trajnostni shemi ter trajnostno certificiranih sosestah bo udeležence seznanil Johannes Kreissig iz DGNB, Domen Ivanšek iz družbe Knaf Insulation pa bo podrobno predstavil še objekt KIEXC v Škofji Loki, ki je bil zgrajen po najvišjih možnih standardih trajnostne gradnje DGNB in se kot prvi pri nas ponaša s Platinastim DGNB certifikatom.

V tretjem sklopu se bomo posvetili trajnostni gradnji v Sloveniji, zakonodajnim podlagam in pričakovanjem države na eni ter s primeri dobrih praks in strategij trajnostnega razvoja na drugi strani. Soustvarjali ga bodo predavatelji Saša Galonja iz MOP, Danijel Lisičič iz družbe JUB ter župan Občine Kočevje dr. Vladimir Prebilič. Vsakemu sklopu bo sledila panelna diskusija, ki jo bodo povezovali Vincent Briard iz družbe Knauf Insulation, arhitekt Robert Smodiš, slovenski specialist za trajnostno certificiranje stavb, ter dr. Iztok Kamenski, predsednik GBC Slovenija.

[Program](#) bo potekal od 9. do 15. ure. Vabimo vas k udeležbi.

GBC Slovenija – 4. konferenca trajnostne gradnje

Avtor: **GBC Slovenija** - 11. september, 2019

Slovensko združenje za trajnostno gradnjo GBC Slovenija bo v septembru v svetovnem tednu trajnostne gradnje organiziralo že 4. konferenco trajnostne gradnje, katere osrednja nit bosta energetska učinkovitost stavb in kazalniki trajnostne gradnje Level(s) v okviru akcijskega načrta za krožno gospodarstvo.

Letošnja konferenca bo potekala v četrtek, **26. septembra**, v prostorih **Knauf Insulation Experience Centra** (KIEXC) na Trati 32 v **Škofji Loki**. Udeležencem bo ponujala vpogled v **najnovejše izsledke ter dosežke trajnostne gradnje** v Evropi in v svetu. Namenjena je predstavnikom podjetij iz dejavnosti **gradbeništva**, tako proizvajalcem gradbenih materialov kot izvajalcem gradnje, pa tudi investitorjem in vsem drugim deležnikom, ki so strokovno ali upravljavsko, okoljsko in ekonomsko vpeti v trajnostno gradnjo.

Zakaj trajnostni projekti v EU postajajo nujnost in kako se jih uspešno lotevajo v Italiji, nam bosta v **prvem sklopu** povedala **Audrey Nugent** iz evropske mreže **ERN WGBC** ter **Marco Caffi** iz italijanskega združenja za trajnostno gradnjo **GBC Italia**. O tem, kako pomembno vlogo in kakšen potencial imajo danes zgradbe v trajnostnem razvoju, nas bo seznanila gostja iz Bruslja, **Josefina Lindblom**, ki v EK deluje v okviru **Direktorata za okolje**. Govora bo o kazalnikih **trajnostne gradnje Level(s)**, ki jih je kot orodje za odločanje in poročanje na podlagi smernic za trajnostno

gradnjo ter akcijskega načrta za krožno gospodarstvo razvila **Evropska komisija** (EK). V Evropi se gradnji in uporabi zgradb pripisuje kar 40 % porabe vse razpoložljive energije ter približno 36 % izpustov CO₂, kar predstavlja veliko okoljsko obremenitev, zato bo za doseganje ciljev strateške agende Evropskega sveta **2019-2024** potrebno sprejeti **ново evropsko direktivo za trajnostno gradnjo**.

V **drugem sklopu** predavanj se bomo posvetili sistemskemu vrednotenju stavb v skladu z DGNB standardi. **Nemški inštitut za trajnostno gradnjo – DGNB** certificira različne tipe stavb po vsem svetu z namenom, da bi trajnostna gradnja postala standard v **gradbeništvu**. O teh vsebinah, trajnostni shemi ter trajnostno certificiranih soseskah bo udeležence seznanil **Johannes Kreissig iz DGNB**, **Domen Ivanšek iz družbe Knauf Insulation** pa bo podrobno predstavil še objekt KIEXC v Škofji Loki, ki je bil zgrajen po najvišjih možnih standardih trajnostne gradnje DGNB in se kot prvi pri nas ponaša s Platinastim DGNB certifikatom.

V **tretjem sklopu** se bomo posvetili **trajnostni gradnji v Sloveniji**, zakonodajnim podlagam in pričakovanjem države na eni ter s primeri dobrih praks in strategij trajnostnega razvoja na drugi strani. Soustvarjali ga bodo predavatelji **Saša Galonja iz MOP**, **Danijel Lisičič iz družbe JUB** ter **župan Občine Kočevje dr. Vladimir Prebilič**.

Vsakemu sklopu bo sledila **panelna diskusija**, ki jo bodo povezovali **Vincent Briard** iz družbe Knauf Insulation, arhitekt **Robert Smodiš**, slovenski specialist za trajnostno certificiranje stavb, ter **dr. Iztok Kamenski**, predsednik GBC Slovenija.

Program bo potekal od 9. do 15. ure. Izpolnite **PRIJAVO NA KONFERENCO** in udeležite se dogodka.

Eno leto vlade: Šarec in pet prijateljev za vladanje

Matija Stepišnik, 12.9.2019

V boju za upokojence. Med drugim

Andrej Petelinšek

V kakšnem stanju je prvo obletnico vlade Marjana Šarca dočakal koalicijski peterček, ki mu večino zagotavlja še sodelovanje z Levico.

Po enem letu, odkar vlado vodijo LMŠ, SD, SMC, Desus in SAB, zunajkoalicijska partnerica pa je Levica, ostaja dejstvo, da si ta hip (predčasnih) volitev ne želi nihče. Iz vladnih vrst bi si jih glede na rejtinge brez večjih skrbi lahko privoščil le **Marjan Šarec**. To je krč, ki kdaj neenotno in razglašeno politično kompozicijo na oblasti drži skupaj poleg zavračanja **Janeza Janše** in SDS. Ves čas je v zraku tudi spekulacija, ali bi Levico na neki točki lahko v "partnerski poziciji" zamenjala NSi. Četudi premier

Šarec ne pozabi omeniti, da "je možno vse", bi to bila zahtevna operacija, ki ne bi naletela na odprta vrata, denimo pri SD. Obenem si stranke od zadnjih evropskih, parlamentarnih in lokalnih volitev še niso finančno opomogle.

LMŠ: Aparat za (ob)vladanje

LMŠ po javnomnenjskih merjenjih sodeč ne bi smela imeti prevelikih skrbi, saj je po njih večinoma vodilna. A je ta videz lahko zavajajoč. LMŠ, ki je izšla iz lokalne politike, se v enem letu strankarsko, politično ni razvijala, še vedno je bolj kot ne aparat za vladanje, ki ga drži zaupni krog najtesnejših sodelavcev premierja Šarca (in njegovega državnega sekretarja **Damirja Črnčeca**) in ki se ga je sprva oprijel vzdevek vaški fantje. Eden od njih je politično močno poškodovan, generalnega sekretarja **Braneta Kralja** je odnesla afera Šoltes. Pokazala je, da je frakcijski boj na levi sredini odprt. In da so rokavice, ko gre za konfrontacijo z **Borutom Jamnikom** in omrežjem, snete. Afera bo katalizator nekaterih politično-gospodarskih procesov v naslednjih mesecih.

Stranka je hierarhično strukturirana, odločitve sprejema malo ljudi, poslanci zagotavljajo glasove, medtem ko resnega razvoja lokalne infrastrukture ni. LMŠ ni oblikovala nobenih pomembnejših programskih dokumentov, so se pa njeni ključni možje pospešeno ukvarjali s prevzemom temeljnih vzvodov v gospodarstvu, s Telekomom, SDH in DUTB na čelu. Ključni minister, na katerem se bo (poleg premierja, kajpak) dolgoročno lomila podpora LMŠ, je **Aleš Šabeder**.

LMŠ, ki je izšla iz lokalne politike, se v enem letu strankarsko, politično ni razvijala

SD: Židanovi limiti

Zadovoljstvo, da so na evropskih volitvah dobili več od LMŠ, je bilo kratkega veka. V komisarski zgodbi je premier oktroiral svojega kandidata **Janeza Lenarčiča**. Najpomembnejše vprašanje, ki si ga izkušena stranka že nekaj časa zastavlja, je, ali je **Dejan Židan** format, ki lahko naredi premik od desetih odstotkov. In ali zna mikrofonski predsednik DZ dovolj dobro izkoristiti. Stranka pričakuje, da se bo z njo več ukvarjal. Novembra imajo programsko-statutarni kongres in za zdaj ne kaže, da bi ga razširili tudi s kadrovskimi zadevami, četudi se zavedajo Židanovih leaderskih hendikepov. A z **Milanom Brglezom**, ki je na evropskih volitvah po levi prehitel **Matjaža Nemca** (in pobral glasove še Levici), si (še) ne zaupajo dovolj. Svojevrstni položaj znotraj SD ostaja **Matjažu Hanu**, ki je najmočnejše vpet tudi v razne igre centrov moči. Tudi sicer je vpetost v kapitalske strukture pomemben faktor v stranki, ki se preriva z Levico za levi del bazena. Nekoliko bolj levo profilirana stališča in odpiranje tovrstnih tem je bilo sicer pri Židanu v zadnjih mesecih opaziti. SD v koaliciji bolj ali manj na glas kdaj izraža nezadovoljstvo nad kakšnimi potezami, a na koncu prevlada to, čemur sami rečejo državotvornost, drugi pa dodajo, da so vložki v njihovih interesih pač preveliki.

SMC: Novi predsednik

Spoznanje **Mira Cerarja**, pravnika, ki je ustanovil SMC, da je krivulja nepopravljivo obrnjena navzdol, je prišlo po polomu na EU-volitvah. Stranka je kadrovske osiromašena, izgubila je tudi ključne gospodarske "trofeje" - Telekom in SDH, od koder je odšla **Lidia Glavina**, DUTB ... **Zdravko Počivalšek** bo Cerarjev naslednik, o njem se je na koncu SMC poenotila, četudi so nekdanji najvplivnejši krogi okoli **Aleksandra Kešeljevića** prepričevali komisarko **Violeto Bulc**, naj gre v tekmo. Počivalšek obvladuje državni turizem, nekateri so mu že nalepili oznako slovenski **Boris Johnson**. V vlogi predsednika stranke bo moral nastopati bistveno drugače kot doslej. Kadri, ki so se v SMC nabrali med "zlato dobo", so mnogi brez služb, opaznejšim ljudem iz prvih vrst stranke pa iščejo ali so našli vplivne položaje v

državnem aparatu, s čimer se stranka ne bo otresla klientelistično-plenilskega imidža. Perspektiva SMC je zelo verjetno zgolj v koalicijah oziroma povezovanju liberalne sredine, sicer je preživetje zelo negotovo. **Simon Zajc**, minister za okolje, ki je zamenjal **Jureta Lebna**, ima odprte številne fronte (od odpadkov do zveri).

SAB: Čelado na glavo

Alenka Bratušek je s čelado na glavi nonstop na poti, takšen vtis dobi tisti, ki jo spremlja na družbenih omrežjih. Tudi po aferi SODO ji je premier Šarec izrekel podporo, a ne izjemno brezpogojno in odločno. Bratuškova pravi, da reže lovke. V energetske peskovniku se igrajo kompleksne partije. Ključni zavezniki Bratuškove v njem so **Stojan Nikolič** (HSE), **Robert Golob** (GEN I) in **Andrej Ribič** (Elektro Ljubljana), na nasprotni strani je najbolj izpostavljen Aleksander Mervar (Eles), ki je bližje SD. Pretirano impulzivnost, loputanje z vrati, Bratuškovi očitajo mnogi, tako v energetiki kot **gradbeništvu**. Stranka je v celoti in povsem odvisna od nje. Zgodba s prav tako izjemno stopnjo vnetljivosti je drugi tir, kjer podjetje 2TDK vodi Dušan Zorko, tudi on človek iz vplivne cone SD.

Desus: Na liniji s premierjem

Karl Erjavec je v trenutni konstelaciji najbolj zanesljiv zaveznik Marjana Šarca, "posebne operacije" so med njima in Črnčecem, tudi pri kadrovske menjavah v vojski, usklajene vnaprej. Resno je razmišljal, da bi se po 15 letih predsedovanja stranki in številnih ministrskih mandatih umaknil, a je seveda postavil svojo ceno. Ker izhoda, kot bi si ga zamislil, ni, bo kandidiral za šefa Desusa januarja še enkrat. Četudi je glasov, ki so nezadovoljni s predsednikom in trendi, kar nekaj, opozicije, ki bi ga resneje ogrozila, ni. Igorja Šoltesa so želeli pospraviti na Uradni list in ga pripravljati za kasnejše projekte. V perspektivi priključitev/združitvev z LMŠ ni izključena, a v zvezi s povezovanjem liberalne sredine doslej Šarec ni naredil nobenega konkretnega koraka. Lahko taktično čaka naslednje volitve, ko bo preštel preživele.

Levica: Prave teme, nepravi načini

Zunajvladna partnerica ohranja manjšinsko vlado v stalni napetosti. Kljub zaostrovanjem, ultimatom se zdi, da pogoji za resnejši razkol niso izpolnjeni. Tudi Levica evropskih volitev ni preživela uspešno, v stranki so notranje delitve. Morda se le njen koordinator **Luka Mesec** in njegov krog zavedata, da z desetimi odstotki na volitvah ni mogoče doseči vsega, kot si predstavljajo. A v stranki je ogromno takšnih, ki so po razmišljanju bližje **Mihi Kordišu**. Ravnotežje je krhko. Ni jih malo v politiki, tudi iz konkurence, ki pravijo, da Levica odpira prave teme. A dodajo, da nemalokrat na nepravi način, zlasti ko taktirko prevzame radikalno krilo. Levica si utrjuje bazo, a obenem raste rezistenca oziroma zavračanje, kar omejuje potencial rasti.

Dnevnik.si

MOS

12. september 2019

12. september 2019 10:48

52. MOS: v Celju na ogled trendi prenavljanja in gradnje

MOS Dom, MOS Tehnika, MOS Turizem, MOS B2B in MOS Plus na celjskem sejmišču obiskovalce ponovno razveseljujejo s široko ponudbo na enem mestu. Zaradi sledenja trendom, novostim in spremembam pa ne manjka niti izdelkov in storitev, ki sledijo načelom trajnostnega razvoja in varovanja okolja. Obiščite največji poslovno-sejemski dogodek v regiji MOS še do nedelje, 15. septembra.

NAJNOVEJŠE

Odbor DZ za gospodarstvo pozitivno o ureditvi avtorskih pravic za invalide
9 min

ECB znova s programom odkupovanja obveznic, depozitno obrestno mero še znižala
24 min

V Goriških Brdih se začena Brda Contemporary Music Festival 2019
28 min

Metod Ropret, predsednik Odbojarske zveze Slovenije: Srebrna kolajna ni zbledel...
43 min

V železniški nesreči v DR Kongu najmanj 50 mrtvih
56 min

Von der Leynova pod pritiskom zaradi resorja za zaščito evropskega načina življe...
58 min

Predsednik Reala Madrida želi podreti teniški rekord
1 ura

(Foto: Boris Klavžar)

Se sprašujete ali je montažna gradnja primerna za vas ali kako znižati stroške energije? Kolebate o naložbi v lastno sončno elektrarno ali pa vas morda

V samomorilskem napadu v bližini Kabula več mrtvih

1 ura

Ugrabitelj ljubljanskega avtobusa ni umrl zaradi uporabe prisilnih sredstev

1 ura

Šibek potresni sunek v bližini Žužemberka

1 ura

Vse objave

muči vprašanje energijsko najbolj učinkovite razsvetljave? Se spopadate z vlago v stanovanju? Na vsa ta vprašanja lahko najdete odgovore in rešitve na svetovalnih točkah MOS, kjer strokovnjaki odgovarjajo na vaša vprašanja in vas seznanjajo s ponudbo. Če se soočate s pastmi gradnje ali prenove, pojdite po odgovore na 52. MOS.

Celovita ponudba gradnje in obnove

Zbiranje informacij o gradbenih in stanovanjskih rešitvah, ki obstajajo na tržišču, je dolgotrajen proces. Drastično ga lahko skrajšate z obiskom sejma, ki ponuja gradbene in stanovanjske rešitve. To je odlična priložnost za vse, ki se podobnih projektov lotevajo v prihodnosti. Razstavljalci predstavljajo vso ponudbo zaključnih del v **gradbeništvu**, najdete lahko najoptimalnejše strešne kritine, tlakovce in druge gradbene materiale. Ne manjkajo niti kamini, peči, dimniški sistemi in keramika, ograje, okna, vrata in senčila, kljuge in zimski vrtovi. Predstavljena je notranja oprema; od postelj, sedežnih garnitur, kuhinj, gospodinjskih aparatov, čistilnih sistemov do štedilnikov in vsega, kar spada zraven. Če pa vas zanima energetika, se odločate za nov ogrevalni, hladilni, prezračevalni sistem ali pa vas zanima toplotna črpalka, sta hali I in L za vas. Vsekakor izkoristite še nekaj dni, do 15. septembra, za zbiranje vseh relevantnih informacij, ko gre za gradnjo in dom.

Brezplačne svetovalnice MOS

Sejmsko dogajanje zaznamujejo sejmski popusti in ugodnosti razstavljalcev, obiskovalci pa lahko izkoristijo tudi številne brezplačne nasvete neodvisnih strokovnjakov. V Celjskem sejmu tudi na 52. MOS nadaljujejo s projektom svetovalnic, ki so bile v preteklosti zelo dobro sprejete. Obiskovalci lahko na sejmu pridobijo nasvete o učinkoviti rabi energije in uporabi obnovljivih virov energije od

neodvisnih svetovalcev iz Eko sklada. Udeležite se lahko svetovanj o ogrevanju s toplotnimi črpalkami in toplotnimi črpalkami, ki delujejo iz lastne sončne elektrarne, kakšni so primeri napak pri gradnjah in primeri dobre prakse, bo spregovorila Carmen Hladnik Prosenc, da boste izvedeli vse o novogradnji energijsko učinkovitih lesenih hiš, bo poskrbel g. Jernej Markelj, govor pa bo še o številnih drugih aktualnih temah.

Nova direktiva, novi trendi

Z letom 2021 bomo z masivne gradnje, ki smo je bili navajeni doslej, prekopili na skoraj ničenergijsko gradnjo. V veljavo namreč pride evropska direktiva o energijski učinkovitosti stavb, ki želi v prvi vrsti zmanjšati izpuste škodljivih emisij v ozračje, izboljšati energijsko učinkovitost in povečati izrabo obnovljivih virov. Skoraj ničenergijska gradnja bo postala obvezna za vse vrste novogradenj. Vsi, ki razmišljate o gradnji ali obnovi doma, se lahko s smernicami prihodnosti spoznate že zdaj. Skupaj z razstavljavci poskrbite, da bo vaš dom združeval kakovostno bivanje, varčnost in prijaznost do okolja. Naložba v gradnjo hiše je vsekakor ena pomembnejših v življenju posameznika, naj bo premišljena.

Dom na štirih kolesih

MOS Turizem je v zadnjih nekaj letih doživel najhitrejšo rast. Široka ponudba avtodomov, počitniških prikolic, šotorskih prikolic, mobilnih hišk, nadgradnje in predelave počitniških vozil, snemljivih bivalnikov, baldahinov in najrazličnejše kamp opreme (od pohištva za kampiranje do ponjav, žarov in talnih oblog) ljubitelje svobodnega počitnikovanja ne bo pustila ravnodušne. Novim prikolicam, karavanom in kombijem se letos pridružujejo še tovrstna rabljena vozila. Svoje jeklene domove na kolesih lahko na sejem pripeljejo fizične osebe in jim poiščejo nove lastnike. Korak bližje uspešni kupčiji je letos omogočen s prostorom, namenjenim vozilom za

testne vožnje, ter atrijem, ki je posvečen zgolj kempingu in karavaningu. Izjemno dodano vrednost sejmu MOS Turizem dajejo tudi obsejmski dogodki, ki jih ponuja zunanji park, razvajate pa se lahko še z zabavnim in kulinaričnim programom.

Država partnerica Črna gora

Ideja partnerskega povezovanja med državama je v izboljšanju gospodarskih odnosov med državama ter je zgodba, ki že vrsto let rezultira v konkretnih rešitvah in pozitivnih izkupičkih. Letošnja država partnerica je Črna gora, ki je na sejmu MOS pripravila obilo pestrega dogajanja. Sredo, 11. septembra, bodo posvetili turizmu Črne gore, četrtek bo namenjen poslovnim srečanjem in prezentaciji »Črna gora – vaš partner«, petek bo namenjen investicijskim projektom, sobota pa bo kmetijsko in podjetniško obarvana. Vse to bodo pospremili z atraktivnim dogajanjem, predstavljanjem njihovih običajev, kulture, hrane in pijače. Kako pestro je pod okriljem Črne gore, kaže tudi število razstavljalcev iz države partnerice, ki se je zavihtelo do skoraj 50. (mo)

Prvi slovenski satelit

V okviru projekta Stičišče znanosti in gospodarstva ministrstva za izobraževanje, znanost in šport se bodo na MOS predstavile glavne raziskovalne inštitucije v Sloveniji. Potencial in proces ustvarjanja inovacij prevečkrat ostajata za štirimi stenami, zato bodo inštitucije svoje delo predstavile širši javnosti. Na ogled bodo vrhunske tehnologije s področij mehatronike, avtomatike, energetike, bionike, nanotehnologije, vesoljske tehnologije in še mnogih drugih, potekala pa bo tudi predstavitev novodobnih poklicev, izobraževalnih programov, sodobnih tehnoloških procesov, visokotehnoloških inovacij in sodobnih tehnologij. Letošnje dogajanje pa bo še posebej popestrila predstavitev prvega

slovenskega satelita Trisat, ki so ga razvili člani laboratorija za informacijske sisteme Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru ter raziskovalci podjetja SkyLabs, d. o. o.

Poslovne priložnosti

Poslovno-sejemski, konferenčni in mrežni dogodek MOS B2B je namenjen predvsem lastnikom in vodstvu malih in srednje velikih podjetij ter novoustanovljenim podjetjem. Združuje in izobražuje podjetnike, pripomore k pridobivanju novih strank in vzpostavljanju poslovnih stikov tudi na tujih trgih, s čimer lahko bistveno skrajša čas za izvažanje izdelkov ali storitev na tuje trge. Na MOS B2B se lahko seznanite z vsemi novostmi na področju poslovanja, se močno povežete z državo partnerico, ki je letos Črna gora, in izkoristite edini prostor, ki vam na enem mestu ponuja združenih toliko poslovnih priložnosti. Organizatorji letos pričakujejo 150 tujih in slovenskih podjetij iz vsaj petih držav in več kot 300 individualnih sestankov.

(EKSKLUZIVNO) Afera – Kako je državni sekretar Aleš Prijon zablokiral Gradnjo Ikee v Ljubljani – Prijon funkcijo državnega sekretarja klientelistično zlorablja za favoriziranje arhitektov

12. septembra 2019

Aleš Prijon je državni sekretar na ministrstvu za okolje in prostor, kamor ga je za državnega sekretarja za področje prostora postavil zdaj že bivši minister Jure Leben. Medtem ko je Leben na zahtevo premiera Marjana Šarca moral zapustiti ministrsko mesto (zaradi očitkov o korupciji, ker naj bi na svoji prejšnji funkciji državnega sekretarja na ministrstvu za infrastrukturo domnevno financiral stranko prek naročila za maketo, pa državni sekretar Aleš Prijon kljub očitkom o koruptivnem ravnanju ostaja na ministrstvu za okolje in pod ministrom Simonom Zajcem grobo zlorablja svojo funkcijo za favoriziranje arhitektov proti gradbenim inženirjem, ki jih je s pozicije politične funkcije izločil iz vodenja projektov.

Številni veliki gradbeni projekti so zastali ali pa so morali zamenjati gradbene inženirje kot vodje projektov z arhitekti. Tako je nastal tudi problem pri izgradnji Ikee v Ljubljani, kjer je projekt izdaje gradbenega dovoljenja kar za nekaj časa zastal zaradi sporne prakse, ki jo je uvedel Prijon. Prijon je namreč iz vseh velikih projektov, deklasiral in izločil izkušenega gradbenega inženirja Alje Žigona kot odgovornega vodje projekta. MOP je zahteval dopolnitev vloge za izdajo gradbenega dovoljenja za objekt IKEA Ljubljana in sicer z obrazložitvijo, da mora odgovornega vodjo projekta gradbenega inženirja prevzeti arhitekt.

Aleš Prijon je namreč po izobrazbi univerzitetni diplomirani arhitekt, bivši predsednik Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) in tudi osebno lastnik arhitekturnega biroja PRIMA d.o.o.. Svojo sedanjo funkcijo pa je očitno grobo zlorabil za favoriziranje arhitekturne stroke proti gradbeni, pri sprejemanju nove **gradbene zakonodaje**. Gre za eklatanten primer zlorabe funkcije in položaja, ki je seveda rezultat tega očitnega konflikta interesov.

Pri tem velja omeniti, da je Prijon bil v preteklosti član LDS-a, na nedavnih volitvah v Evropski parlament pa je bil uvrščen na 8. mesto na listi Stranke modernega centra. V njegovem uradnem življenjepisu na strani ministrstva sicer piše, da je v času študija sodeloval v gibanju Neue Slowenische Kunst (NSK), sodeloval v več projektih gibanja, predvsem v gledališki skupini Gledališče sester Scipion Nasice, z oblikovalskim studiom Novi kolektivizem ter gledališčem Rdeči pilot ustanovil arhitekturni oddelek Graditeljji.

In kako je Aleš Prijon seveda ob asistenci ministra za okolje Simona Zajca s spornim navodilom upravnim enotam deloval v lastno korist? Tako, da sta z ministrom 20. junija izdala navodilo upravnim enotam, v katerem sta odredila, da so lahko vodje projektov le arhitekti, ne pa več tudi gradbeni inženirji. Pri tem sta ogrozila obstoj številnih podjetij z zaposlenimi gradbenimi inženirji, pri čemer pa bodo imeli arhitekti veliko finančno korist zaradi povečanega povpraševanja po njihovih storitvah. "Po nobeni ustaljeni praksi po ZGO-1 (zakon o **graditvi** objektov) in ne po GZ (**gradbeni zakon**), pri katerem ustaljene prakse sploh še ni, kot vodja projektov ne nastopa zgolj pooblaščen arhitekt. Ustaljena praksa je bila, da smo lahko bili vodje projektov za stavbe tako pooblaščen inženirji **gradbenišтва** kot tudi pooblaščen arhitekti," v zvezi s tem opozarjajo pri DGIT.

Sporno navodilo ima velike posledice v praksi. Do prihoda Aleša Prijona kot državnega sekretarja na MOP so lahko bili gradbeni inženirji vodje projekta za vse gradnje. Od njegovega prihoda na ministrstvo pa ne več. Res je, da se je v tem času spremenil zakon, vendar je dikcija ostala enaka. Gre za to, da je bil Prijon do prihoda na MOP predsednik zbornice arhitektov, ZAPS. Doslej so bili gradbeniki pogosto vodje projektov. Tudi za velike projekte.

Sedaj pa so Andreju Pogačniku za Bežigranski športni park in Anji Žigonu za vodenje projekta izgradnje IKEA zavrnili vodenje omenjenih projektov z obrazložitvijo, da nista arhitekta in da kot

gradbena inženirja ne moreta voditi projektov. Zaradi tega sva vsak zase vložila tožbo pri upravnem sodišču. Dejstvo je namreč tudi, da če nekomu vzameš neke pravice brez prehodnega obdobja, so s tem kratene ustavne pravice. Veliko ljudi je odvisnih od teh del.

Ne samo sporno navodilo, ampak tudi naši viri opozarjajo na sporne prakse državnega sekretarja Aleša Prijona. V polemiki je celo zapustil uradni sestanek, ker je bil prisoten eden od prizadetih gradbenih inženirjev Andrej Pogačnik, za katerega je Prijon zahteval odstranitev, ki očitno ne prenese soočanja mnenj še manj pa ljudi, ki svoje pravice iščejo na sodišču.

Gradbeni inženirji ugotavljajo, da gre v bistvu za neumnost. V izvedbo projektov bi morali biti vključeni vsi tako arhitekti kot gradbeni inženirji. Logično pa bi bilo, da bi bil oziroma bi moral biti vodja projekta neodvisna oseba od samega projektanta arhitekture. Kakorkoli cela drama je velika neumnost s ciljem podražitve vseh gradenj, saj, ko daš monopolno moč arhitektu, bo ta seveda podražil vse skupaj.

Gradbeni inženirji so se v nastali situaciji znašli v nezavidljivem položaju, saj, kot pojasnjujejo, glede na to, da zakon ni bil spremenjen, ne morejo sprožiti ustavnega spora. Lahko za vsak posamezen primer sprožijo upravni spor, a to jim ne bo povrnilo izgubljenega položaja. V DGIT opozarjajo še na eno neskladnost: vsi pooblaščen inženirji, ki so postali nadzorni inženirji, so bili pri **Inženirski zbornici Slovenije** izbrisani iz imenika pooblaščenih inženirjev. Takšnih je več kot tisoč, pri **IZS** pa so jih mimo zakonodaje poimenovali kar kot nadzorne inženirje. Zdaj ti ne morejo opravljati svojega poklica oziroma dejavnosti, kar je pod vprašaj postavilo njihovo eksistenco, in v pismu zahtevajo, da se jim vrne naziv pooblaščenega inženirja.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov Maribor (DGIT), v okviru katerega deluje Komisija za spremljanje **gradbene zakonodaje**, je v svojem pismu predsedniku vlade Marjanu Šarcu in ministru za okolje in prostor Simonu Zajcu opozorilo, da država s sprejemom nove **gradbene zakonodaje** gradbeno stroko postavlja v podrejen položaj v primerjavi z arhitekturno dejavnostjo.

V nadaljevanju bomo razkrili podrobnosti o tem, kako je Prijon zablokiral eno največjih tujih investicij v državi – gradnjo Ikee v Ljubljani in kakšno škodo je s tem povzročil investitorjem ter seveda podjetju, ki je prevzelo projektiranje enega od največjih gradbenih projektov v državi.

Tudi razpis za Glinščico roma k revizijski komisiji

Razveljavitev razpisa zaradi suma neverodostojnosti referenčnega dokumenta nekega izvajalca v postopku javnega naročila gradnje je odprlo še eno pandorino skrinjico, iz katere kar skačejo presenečenja. Uporabljam množino, ker so mediji v povzemanju pojasnil posameznih strokovnjakov predstavili kar nekaj sporočil nam, državljanom. Ne morem mimo ugotovitve, da se pri nas ravno zaradi podcenjevanja pomembnosti dokumentov, ki predstavljajo dokazljivost in resničnost o kakovosti izvedenega dela, vodijo diskusije. In to take, ki zamegljujejo bistvo problemov in njihovo vzročnost.

13. september 2019

13. september 2019 0:02

Novinarji medijev so v zadnjem primeru kot razlog za nastalo zagato omenjali dokumentacijo, ki predstavlja dokazilo in sledljivost pri gradnji. Obračunska situacija, gradbeni dnevnik, projekti za izvedbo, projekti izvedenih del, gradbena knjiga, dokazilo o zanesljivosti, referenčno potrdilo so zapisi, ki vsak na svojem področju omogočajo dokazovanje kakovosti izvajanja in izvedbo del. Novinarka *Dnevnika* je v svojem prispevku 22. avgusta v kontekstu dokazovanja pravilnosti navedla sporočilo lastnika dokaznega referenčnega dokumenta v primeru Glinščice, da je ta

resničen, saj je utemeljen tudi s podatki iz gradbene knjige. Predstavitev kronskega dokumenta v oddaji *Tarča* 30. avgusta 2019 je slika neprimernosti prikaza osnov za usposobljenost in sposobnost izvajalca. Pogosto nepravilna je medijska uporaba posameznega dokaznega dokumenta iz izvajanja del, ki omogočajo sledljivost ne samo kakovosti gradnje, marveč tudi njenega obsega in posledične vrednosti. Za razumevanje raznolikosti pomena posameznih podatkov, ki se morajo kakovostno beležiti v času izvajanja gradnje, pojasnujem naslednje.

Podatke za dokazno izvedbeno dokumentacijo se med gradnjo evidentira v dveh sklopih, oba pa sta sestavni del programa zagotavljanja kakovosti. Prvi sklop je namenjen tehnično-tehnološkim zahtevam, drugi pa obračunskim. Tehnično-tehnološke zahteve so podane v dokumentaciji za izvedbo. Odstopanja, nastala med gradnjo, izvajalec beleži v dokumentacijo za izvedbo in prikaže kot dokazni dokument izvedenega stanja. Potrjena omenjena dokumentacija je osnova za projekte izvedenih del, ki so vsebina dokazila o zanesljivosti objekta. Brez celotne vsebine dokazila ni tehničnega pregleda niti uporabnega dovoljenja.

Iz prikazanega sledi, da morajo biti projekti izvedenih del izdelani pred tehničnim pregledom. Če ta ni izveden, pomeni, da neka gradnja še traja. Obračunske zahteve so podane v popisih del in pravih standardnih opisov del/norm. Pravilo obračuna del v **gradbeništvu** zahteva, da se evidenca izvedenega obsega kot dokazna dokumentacija prikazuje in beleži v obračunski gradbeni knjigi izmer. Celotno knjigo pa vsebinsko sestavljajo obračunski listi, načrti in priloge. Gradbena knjiga ima težo knjigovodske listine in poleg osnove za zaračunavanje del služi tudi drugim namenom. Je edini dokument, v katerem so prikazani vsi podatki o tem, kaj se je izvedlo, koliko, kdaj in kje.

Vsebina podatkov, prikazana v gradbeni knjigi (GK), omogoča vpogled v celoto obsega izvedenega dela. Sestavni deli GK so dokumenti, ki izvajalcu omogočajo zaračunavanje del in naročniku njihovo plačevanje. Podatki v GK lahko omogočajo naročniku tudi analizo nastalih odklonov od pogodbeno dogovorjenih količin in ugotavljanju vzročnosti. Če so popisi del, ki so osnova obračunu pogodbenih del, kakovostni in izračuni količin, prikazani v predizmerah, korektni, po zaključku gradnje ni odstopanj. Podatki končnih količin, prikazanih v GK, pokažejo, ali je bilo vse tisto, kar se je izvedlo, tudi predvideno. V primeru razlike je mogoče ugotoviti vzrok razkoraka in povzročitelja, če se hoče. Podatki iz GK izvajalcu poleg zaračunavanja del omogočajo z upoštevanjem normirano dopustnih porab materialnih sredstev (za kamnite zložbe jih pri nas ni) osnovo za odpis njihovih količin in možno utemeljevanje upravičenosti uveljavljanja DDV. Odnos do GK kot najvažnejšega obračunskega dokumenta je podcenjujoč, kar je mogoče sklepati iz razumevanja pomena popisov del z predizmerami, ki naj bi bili tehnična specifikacija, kar pa niso.

Za zaključek bom zapisal samo še naslednje. Obračunska dokumentacija ni sestavni del dokazila o zanesljivosti objekta, čeprav je v preteklosti bila. Edino njena vsebina omogoča pri pogodbenem načinu obračuna po ceni za enoto podroben nadzor nad obsegom, ki se resnično izvaja in izvede. Omogoča tudi tekoči vpogled in sledljivost nad aktivnostmi, ki se zaradi pri nas sprejete prakse največkrat skrijejo v predvidene nepredvidene odklone. Vse to pa najpogosteje plača naročnik, v primeru gradnje iz javnih sredstev torej posredno mi, davkoplačevalci.

Dušan Divjak, Spodnja Slivnica